نگارستان آصفی

مصنفہٗ سید التفات حسین خان میر منشی رزیڈنسی حیدر آباد

جس کو مصنف نے سنہ ۱۲۸۶ ہجری م ۱۸۶۹ عیسوی مین تالیف فرمایا۔

باہتمام

نواب عزیز جنگ بہادر ولاؔ تخلص وظیفہ یاب حسن خدمت سرکار عالی

مطبوعہ

عزیز المطابع حیدر آباد دکن

۱۳۱۵ فصلی

بسم اللہ الرحمن الرحیم

برضمیر مہر تنویر صاحبدلان حقیقت رس و حقیقت شناسان صبح نفس مخفی و مستتر مباد که نخلبند سرابستان ہمیشہ بہار و مولف این نگارستان سراپا نگار اضعف العباد سید **التفات حسین خان** میر منشی رسیڈنسی حیدرآباد عرضہ میدہد که ابتداے طلوع نیّر عہد میمنت مہد جناب نواب مستطاب معلی القاب خدیو جہان پناہ فرمانفرماے معدلت دستگاہ موکّد مبانی ایالت مشیّد قواعد امارت فروزندهٔ وسادهٔ عظمت و جہانبانی فرازندهٔ لواے سلطنت و کشورستانی سپہر جناب ہلال رکاب مہر نگین قطب تمکین خورشید کلاہ انجم سپاہ بہرام رزم سکندر عزم زبدهٔ نوآئینیان عظیم الشان مشیر خاص حضور فیض معمور بادشاہ کیوان بارگاہ انگلستان اشرف الاشراف جناب مارکوئیس **آف ہستنگس** گورنر جنرل بہادر ادام اللہ تعالی اقبالہ و بسط علی العالمین ظلالہ در سنہ ۱۲۲۸ یکہزار و دوصد و بیست و ہشت ہجری مطابق سنہ ۱۸۱۳ یکہزار و ہشتصد و سیزده عیسوی حسب الطلب و الاجناب مرحمت انتساب گوہر

دریاے ایالت دریاے گوہر امارت مہر سپہر کامرانی ماہ اوج قدردانی فلاطون
دانش ارسطو بنیش زبدۂ عمائد با فرہنگ فرہنگ اعتما دالدولہ انتظام الملک مسٹر
ہنری رسل صاحب بہادر ثابت جنگ رفع اللہ لوار دولتہ وحشمتہ کہ از طرف
سرکار عالم مدار آنریبل کمپنی انگریز بہادر خلد اللہ ملکہ بمنصب رسیدنسی سرکار دولتمدار
حضرت بندگان عالی متعالی دام ظلہ رونق افزا و کار فرما است از شہر مسرت بہر بنارس
بفرخندہ بنیاد حیدرآباد مشرف وممتاز و بدولت ملازمت آن ولی النعم وشرف
خدمت میر منشی گری رسیدنسی اعظم مفتخر وسرفراز گردیدہ بنگاہ عنایت ونسیم مرحمت
آن والا مناصب کہ ذرہ را مطلع آفتاب عالم آرا وقطرہ را منبع ہزار دریا یسازد
رونق کار این ناکارۂ ہیچمدان مثل فروغ اختیار والد ماجدم منشی میر عزیز اللہ خان
کہ در عہد رسیدنسی مسٹر جیمس کرک پاتریک صاحب مرحوم بکمال اعتبار لمعۂ ظہور داشت
غرا تیا زیافت۔ روزے در سال یکہزار ودوصد وسی ویک ہجری اززبان فیض
ترجمان آن عالی مناقب عز نفاذ پذیرفت کہ اکثر بخاطر عاطر جلوۂ استحسان میدہد
کہ اگر احوال میمنت اشتمال سرکار دولت مدار آصفیہ مشتمل ذکر انتساب عالی متعالے
بشرح وبسط کوائف ورود سعادت مآل وحقائق تعداد جمع آمدنی ملک ومالی باکیفیت
وحقیقت ہر یکے از منشیان عظام ومتوسلان والا مقام وکارپردازان ذوی الاحترام
کہ مفید حال ومنتج مآل باشد بعبارت بے تکلف قریب الفہم مبرا از مبالغہ واغراق
ومعرا از اشکال واغلاق زیب ارقام وحسن انجام یابد۔ خالی از کیفیت خاص و

عاری از صلاح عام نتواند بود۔ ہر چند امتثال فرمان واجب الاذعان زیادہ از لیاقت
این ہیچمدان و قلت فرصت باعث اشتغال امورات علاوہ آن بود۔ اما بعنایت
الٰہی بحسب مطلوب از تالیفش فراغت یافتم بنگارستان آصفی موسوم ساختم قطعہ

غرض نقشے است کز ما یاد ماند کہ ہستی را نمی بینم بقائے
مگر صاحبدلے روزے بہ رحمت کند در کار این مسکین دعائے

باید دانست کہ سلسلۂ خاندان میر قمر الدین مخاطب بہ آصفجاہ بر این منوال است
کہ جد مادرش سعد اللہ خان وزیر اعظم صاحبقران شاہجہان۔ و جد پدری او
عابد خان سمرقندی از احفاد شیخ شہاب الدین سہروردی است کہ در عہد شاہجہان
وارد شاہ جہان آباد شدہ در سلک مقربان شاہزادہ اورنگ زیب زیب انتظام
یافت و بعد اورنگ آرائی شاہزادہ بتدریج بمنصب پنجہزاری عزت و اعتبار
بہمرسانده بخدمت صدارت کل مامور شد۔ و در محاصرہ قلعۂ گولکنده در سنہ ۱۰۹۸
یکہزار و نود و ہشت ہجری بزخم گولہ گوے جانفشانی ربود۔ محمد امین خان اعتماد الدولہ
پسر خواجہ بہار الدین است کہ برادر نواب عابد خان و قاضی بلدۂ سمرقند بود۔
محمد امین خان از وقت فرخ سیر منصب بخشی گری دوم بالاستقلال داشت و آخر بپایۂ
وزارت قدم نہاد۔ الا بعد خلعت وزارت اجل فرصت نداد و در ایام معدود
درگذشت۔ خلف عابد خان میر شہاب الدین است کہ رفتہ رفتہ بمنصب ہفت ہزاری
با صافہ فقرۂ فرزند ارجمند بخطاب عابد خان فیروز جنگ و صوبداری گجرات

علم مباہات برافراخت و در ۱۱۲۲ھ یکہزار و یکصد و بیست و دو ہجری ازین جہان
کوسِ رحلت فرو کوفت۔ خلف او میر قمرالدین کہ سال ولادتش از اعداد
نیکبخت ۱۱۰۲ ہویداست بخطاب چین قلیج خان و منصب پنجہزاری سربلندی و
بمرور بخطاب خان دوران بصوبداری مالوہ عز امتیاز یافت۔ در اول سال
جلوس محمد فرخ سیر بادشاہ بخطاب نظام الملک و حکومت سنبھل مرادآباد مامور
شد۔ بعد ازان بصوبداری مالوہ سر برافراشت۔ سید حسین علی خان وزیر
از اختلاف مذہب تغیری نظام الملک و طلب او بحضور تجویز داشت۔
نظام الملک قصد تسخیر دکن پیش نہاد ہمت کردہ در ۱۱۳۲ھ یکہزار و یکصد و سی و
دو ہجری از مالوہ متوجہ دکن شد و بلدہ برہان پور از انور خان و قلعہ اسیر
از طالب علیخان بصلح و موافقت بدست آورد۔ و ششم شوال ہمین سال
با سید عالم علی خان برادرزادہ سید حسین علیخان وزیر کہ بصوبداری اورنگ آباد
مامور بود محاربہ افتاد و بعد کشتہ شدن عالم علیخان بر قلعہ دولت آباد و صوبہ
اورنگ آباد قابض و متصرف گردید۔ نظام الملک در ۱۱۳۴ھ یکہزار و یک صد
و سی و چہار ہجری از دکن بشاہ جہان آباد رسیدہ پنجم جمادی الاول بخلعت وزارت
و خطاب آصفجاہ مخلع گردید و ضمیمہ وزارت و ایالت دکن بصوبداری گجرات
و مالوہ علم نام آوری برافراخت۔ و حامد خان عم خود را نائب نظامت گجرات
کردہ بمالوہ شتافت و نیابت مالوہ بعظیم اللہ خان پسر حامد خان تفویض نمود

وہمان سال بشاہ جہان آباد رسیدہ بجلدوسے حسن کاردانی مورد الطاف خسروانی شدہ بدکن مراجعت کرد۔ ودر ۱۱۵۱ھ یکہزار ویکصد وپنجاہ و یک ہجری بحضور طلب شدہ صوبداری اکبرآباد شرف تفویض یافت۔ ہم ماہ ذیحجہ ۱۱۵۲ھ یک ہزار یکصد وپنجاہ و دو ہجری نادرشاہ دارد شاہ جہان آباد گشت آصفجاہ در ۱۱۵۳ھ یکہزار ویکصد وپنجاہ وسہ ہجری غازی الدین خان پسر کلان خود را بعہدہ نیابت وزارت در حضور محمد شاہ گذاشتہ خود بدکن آمد۔ میر احمد خان ناصر جنگ پسر دومی کہ بہ نیابت پدر در دکن بود انحراف ورزید۔ ودر ۱۱۵۴ھ یکہزار ویکصد وپنجاہ وچہار ہجری در سواد غرب رویۂ اورنگ آباد جنگ واقع شدہ زندہ دستگیر گردیدہ چندروز ترک لباس نمود۔ آصفجاہ بمقتضاے محبّت و ترحّم پسر را پیش خود طلبیدہ ہر روز بار دربار دادہ آئین تربیت وآگہی امور ریاست منظور میداشت۔ ودر ۱۱۶۱ھ یکہزار ویکصد وشصت و یک ہجری در سواد برہان پور آصفجاہ ودیعت حیات سپرد وقبل از دو ساعت میر احمد خان بہادر ناصر جنگ را روبرو نشاندہ ہفدہ نصائح ارشاد نمود۔

دفعات وصایا اول۔ بر رئیس دکن لازم است ہرگاہ سلامت نفس و ایمنی از جنگ وجدل وافزایش وآبادی ملک خود خواستہ باشد باید کہ با مرہٹہ ہاکہ زمینداران این ملک اند آشتی دارد وتامقدور از خود سررشتہ آشتی را برہم نزند ودر صورت ناچاری لاچار است۔

دوم۔ در انہدام بنی آدم کہ بنیاد او ساختۂ رب العالمین است البتہ تامل بکار برد مثل خوشہ گندم و جو نیست کہ در ہر سال از کشتکار روید مگر مجرم را بقاضی کہ متحمل آن امر خطیر است تفویض نماید کہ او موافق امر شرع شریف ہر چہ حکم کند بجا آرد از خود حکم قتل نکند۔

سیوم۔ زندگانی خود و انتظام امور ممالک را منحصر در سفر داند و لذّت نزل نو و سایۂ خیمہ را در ہیچ حال از دست ندہد کہ حق سبحانہ در کلام مجید فرمودہ فسیروا فی الارض اشارتیست از سفر و بسا انتظام ریاست در جہان گردی است مگر وقفہ بقدر ایام چہاونی ضرور است کہ جمیع جانوران و انسان را درین ایام تکلیف می شود۔ و تعیناتی سپاہ ہم با وطان آنہا منظور باشد کہ قطع نسل نشود۔

چہارم۔ کارہاے جمیع خلائق محض از افضال الٰہی متعلق بخود دانستہ باید کہ بعد اداے فرض و واجب اوقات عزیز خود را بہ تنظیم امور متعلقہ تقسیم نماید و خود را بیکار نداشتہ محاسبہ شبانہ روز خود از امور دنیا و دین میگرفتہ باشد کہ عاقبت بخیر گردد۔

پنجم۔ بشناسد کہ بناے دولت ما بمیامن انفاس بزرگان است چنانچہ در ابتداے تعلقہ بادشاہی صدارت باین خاندان تعلق داشت و من تا این وقت کہ زمان رحلت است توقیر و تعظیم فرقہ دعا کہ بدون آن لشکر و غا بکار نمی آید از ہمہ امور دنیوی مقدم بر سائر امورات ریاست دانستہ استمداد ہمّت

از غربا و فقرا که باب الله اند میکردم و سبقت در سلام که سنت محمدیست بجا می آوردم باید که همین شیوه برخود مرعی داشته باشد۔

ششم۔ زمین و آسمان از قدیم است و خلق خدا هم از قدیم۔ پس درین صورت زمین فقط حصۂ خود ندانسته اتلاف حق یکسے نکند و پاس مورث ملحوظ داشته باشد۔

هفتم۔ دکن که عبارت از سلطنت شش صوبه است و این معنی از مطالعه تواریخ واضح میشود که پیش ازین در هر صوبه بادشاهی بود ذوی الاحتشام مستقل للهو کها از فرقه سپاه می بودند الحال اینهمه زمین از عهد حضرت خلد مکان بیک کس تعلق گرفته رفته رفته حضرت حق سبحانه محض بکرم خود من عاصی اعطا فرموده بر سر خلائق رئیس ساخته تا این وقت انچه پاسبانی خلائق وکم وبیش قدردانی مخلوقش بود پرداختم سزاوار آنست که خبرگیری خاندان و مامور نمودن مردم بکارهاے سرکار خود نوبت بنوبت چه از فرقه اهل اسلام وچه از فرقه هنود تبدیل آن سال بسال بنهایت دو سال از جمله واجبات دانسته می نموده باشند که دیگران محروم نمانند و سررشته این کار چه از خود وچه از پیشروان خود پیوسته جاری دارند تا که در مدت العمر مردم را که هر یک بلا تفاوت جواهر پاره ایست بے بها و بلطف وعنایات جمع کرده ایم در هیچ حال قدر آنها از دست ندادہ سخت وسست اینها برداشت نموده بیکار ندارد و بکار لائقه مامور سازد۔

ہشتم۔ برادران صغیر خود را بجاے فرزندان خود دانستہ پرورش نماید و در تربیت آنہا کوشش بلیغ فرماید واز افزونی قدر و منزلت آنہا مبذول دارد۔ کہ غمخوار اند واز دل بداند کہ اینہمہ ہا قوت بازو وتقویت ناموس اند ہرگاہ مرفہ حال خواہند بود ہرگز زوال دولت نخواہند خواست وقتیکہ گرسنہ و مفلس باشند سلطنت آصفیہ را بمخالفان جہت قطعۂ زمین خواہند فروخت و ہدایت محی الدین خان را از جملہ فرزندان خود تصور نمودہ بشفقت وعنایات ازان خود گرداند و درصدد شکست او نباشد و گوش بر سخن غمازان نہ نہد وعوام وارازل را درخلوت ومجلس خود بار ندہد کہ ہیبت سلطنت را زیان دارد واز غرور باریابی حضور خلق خدارا ایذا تمام خواہند داد۔

نہم۔ ادنئے را بکار عمدہ وعمدہ را بکار ادنئے مامور نسازد کہ نارسائی او وبے اعتنائی این کار را ضائع بیسازد۔ وجہ تقرر دیوانی بہ پورنچند کہ محض ادنئے وبے رتبہ بود ازبراے اینکہ امرار حضور قدر کار دیوانی ما راندانستہ درام تکالیف شاقہ میکردند نظر بہ نفس شکنی وتادیب آنہا اورا براین کار مامور ساختم کارفرما درست باشد کارکن ہرکہ باشد۔ پورنچند آدم خوب وتحصیل زر بقایاے سرکار بآئین بہین بمعرض وصول می آرد۔ اگر دو سہ سال دیگر ہم بکار مامور بحال باشد میشاید باز مختار راند۔

دہم۔ درہمہ حال یقین بداند کہ ریاست دکن موتوف بر عالم بندگی ونوکری است

باید که آداب ظل سبحانی را در ہیچ حال از خود فوت نکند که ازامر آداب شکنی عند اللہ ماخوذ و عند الناس مطعون خواہد بود۔ چنانچہ نادرشاہ قہرمان ایران وقتیکہ در دہلی رسید روزے بفرط عنایت مارا بعطاے سلطنت خطاب کرد۔ فی الفور ہمین عرض کردم کہ ما مردم از قدیم ابًا عن جدٍ نوکر پیشہ ایم ازین معنی نمکحرامے مشہور خواہیم شد و حضرت را بہ بدعہدی و بدقولی شہرت خواہند داد۔ ازانجاکہ ذات شریفش سخن سنج بود بسیار محظوظ شدہ آفرین گفت۔

یازدہم۔ تامقدور از خود در جنگ اقدام نکند۔ ہر چند کہ جمعیت طرف ثانی قلیل کمتر باشد غیرت الٰہی دلیری رانمی پسندد۔ کم من فئۃٍ قلیلۃٍ غلبت فئۃً کثیرۃً باذن اللہ۔ و تاممکن است باید کہ در رفع مناقشہ کوشد وچون داند کہ طرف ثانی مبادرت مینماید ناگزیر حق بطرف خود قائم کردہ بعجز و الحاح استمداد از حق سبحانہ تعالی خواستہ بر مکان خود ثابت قدم و راسخ دم باشد و تامقدور زنہار رو بقبلہ جنگ نکند چراکہ فتح بید اختیار اوست۔

دوازدہم۔ اسبابیکہ از فضل لایزال ذوالجلال انچہ موجود دارم اگر قدم بقدم من گزاشتہ صرف نماید یقین کہ طبقہ بطبقہ وفاخواہد کرد والا زیادہ از دو سہ سال کفاف نخواہد کرد۔

سیزدہم۔ اینہمہ خزانہ کہ در رکاب موجود داشتم از براے دلجمعی سپاہ و سائر لشکر خصوص در بودن خزانہ ساہوکارہ پیوستہ آباد می باشد و از آبادی اینہا

مخالف ولشکر او خود بخود پریشان و متلاشی میشود الحمد لله از ابتداے انتظام
این دولت تا این ہنگام رحلت حق سپاه زیاده از دو سه ماه برخود باقی
ندارم اما با وجود این از سپاه خود آنقدر می ترسم که از سپاه مخالف نمی ترسم
باید که درہمه حال اینہا را از خود بیدل ندارد که درہمه حال رفیق و باعث انتظام
دولت و ناموس اند۔

چہاردہم ۔ بمقتضاے بشریت امر نا بایستی درین پیری از من سرزده
وحالا که محل آن قرار یافت از انجا که مقدمه ناموس است پاس آن درہمه حال
ملحوظ باشد که انگشت اعتراض بلند نشود۔

پانزدہم ۔ زنار داران دکہنی ہمه کشتنی و گردن زدنی اند خصوص سرکرده
این قوم دو لکا فر اند۔ یکے مورو۔ دیگرے رام داس که برہمن کاشانه دولت
صد ساله اند در قلعهٔ محمد نگر قید کرده ام در قید داشتن اینہا انتظام دولت خود
واند ہرگز از قید خلاص نسازد و لفظ پنڈت خانه که در عالم مشہور است عبارت
از قید کردن این مردم است۔

شانزدہم ۔ از مردمان برہان پور احتراز باید کرد۔ درین مدت مکرر به تجربه
رسیده که مردم برہان پور و بیجاپور مثل مردم کشمیر اند از صحبت اینہا تا مقدور
کناره کشند۔

ہفدہم ۔ الحال بروید و مردم کارخانه را بر کارخانجات مامور کنید و ہر یکے را

بتاکید و تقید تمام قائم سازید که مہلت زیادہ از دو سہ ساعت یافتہ نمی شود
شما را بخدائے کریم سپردم ہدایت نصیب کند و در ہمہ حال نصیر و معین شما باشد
و سایہ عنایت و افضال خود از سر شما باز نگرداند و السلام علیکم ۔ قطعہ ۔

برخیز کہ وقت افتراق است امروز با محنت و درد اتفاق است امروز
اے دیدہ رخ وصال دیدی یکچند خون بار کہ نوبت فراق است امروز

مخفی مباد کہ محمد شاہ بادشاہ و قمر الدین خان وزیر پدر معین الملک بہادر عرف
میر منو صوبدار لاہور و آصفجاہ درہمین سال ازینجہان فانی درگزشتند انور الدین
خان گوپاموی جد والاجاہ حاکم چینا پٹن کہ از جانب آصفجاہ قبل از یک سال
بمہم کرناٹک مامور بود ۔ احوال شورش و فساد ہدایت محی الدین خان دختر زادہ
آصفجاہ کہ بانتظام صوبہ بیجاپور متعین بود و باتفاق حسین دوست خان اہل نوائت
حاکم ارکاٹ باموسی بھوسی نامی فرانسس مرتکب حرکات ناپسندیدہ گردید دریافت
ناصر جنگ کہ قائم مقام آصفجاہ بود در ۱۱۶۲ھ یکہزار و یکصد و شصت و دو ہجری برائے
دفع فساد کرناٹک و اعانت انور الدین خان با فوج کثیر نہضت کردہ خان مذکور
را دستگیر نمودہ انور الدین خان در جنگ موسی مذکور و حسین دوست خان در ۱۱۶۳ھ
یکہزار و یکصد و شصت و سہ ہجری کشتہ شدند ۔ ہمت خان وغیرہ افاغنہ کرنول
و کڑپہ کہ در باطن از ہدایت محی الدین خان موافق بودند بفریب رفاقت خود ہا
درہمین سال ناصر جنگ را بزخم گولی شہید کردند و ہدایت محی الدین خان بجائے

ناصر جنگ قرار گرفت چون ہمت خان بے اعتنائی دید معہ دیگر افاغنہ سواری مقابلہ نمود و ہدایت محی الدین خان و ہمت خان ہر دو کشتہ شدند و سید محمد خان بہادر صلابت جنگ پسر سیومین آصفجاہ بر مسند ریاست نشست۔ راو پنڈت پردہان عرصہ خالی دیدہ بملک برہان پور و بیجا پور متصرف گشت صلابت جنگ مطلع شدہ در ۱۱۶۵ھ یکہزار و یکصد و شصت و پنج ہجری مقابلہ نمود۔ و پنڈت پردہان برہنہ سر فراری شدہ جان بسلامت برد خیام و اموال بسیار بدست مردم موسی بہوسی کہ شبخون زدہ بودند در آمد و در ہمین سال غازی الدینخان فیروز جنگ از شاہ جہان آباد بموجب طلب پنڈت پردہان در اورنگ آباد رسید والدہ صلابت جنگ بضیافت او پرداخت و ہمان شب غازی الدین خان وفات یافت۔ درین اثنا میر نظام علیخان پسر چہارمین آصفجاہ از صوبہ براڑ بہ اورنگ آباد رسیدہ حیدر جنگ را کہ وکیل موسی مذکور بخیمہ خود طلبیدہ از جان کشت۔ وجہش این بود کہ بسبب محیط شدن امور ریاست دکن ارادہ داشت کہ نظام علیخان را قید کند الغرض در ۱۱۷۱ھ یکہزار و یکصد و ہفتاد و یک ہجری نظام علیخان از لشکر صلابت جنگ جدا شدہ جمعیت فراہم می نمود کہ بسالت جنگ پسر پنجمین آصفجاہ عرصہ خالی یافتہ مدار المہام صلابت جنگ گردید۔ میر نظام علی خان بدریافت احوال بیخبری صلابت جنگ و بے تدبیری مدار المہام بنا بر انتظام متوجہ لشکر گردید۔ چنانچہ صلابت جنگ را برای نام بحال داشتہ ہمہ سررشتہ کار باختیار

خود آورد۔ و بسالت جنگ قبل از رسیدن میر نظام علیخان بسبب ہنگامہ سپاہ و تقاضاے طلب تنخواہ با دھونی رفتہ بود۔ میر نظام علیخان در ۱۱۷۵ھ یکہزار و یکصد و ہفتاد و پنج ہجری صلابت جنگ را در قلعہ محمد آباد قید کردہ بطلب فرمان شاہ عالم بادشاہ و خطاب آصفجاہ بنام خود بر ریاست تسلط گشت۔ صلابت جنگ یکسال و سہ ماہ محبوس بودہ بایماے میر نظام علیخان بہادر در ۱۱۷۶ھ یکہزار و یکصد و ہفتاد و شش ہجری از قید ہستی در گذشت۔

فرزندان حضرت مغفرت مآب ممدوح اولین۔ میر محمد ماہ غازی الدین خان بہادر فیروز جنگ مرحوم و **دویمین** میر احمد خان بہادر ناصر جنگ مرحوم ہر دو از بطن سید النسا بیگم صاحبہ صبیہ نجیب اللہ خان والا شاہی کہ رسم شادی در بلدہ اورنگ آباد بعمل آمدہ خان معز الیہ از اقرباے جدۃ الملک سعد اللہ خان وزیر شاہ جہان بادشاہ بودند و برادر عموی سید النسا بیگم صاحبہ نواب متوسل خان است۔ **سیومین** سید محمد خان بہادر صلابت جنگ مرحوم از بطن مکرمہ بیگم۔ **چہارمین** نواب غفران مآب میر نظام علیخان بہادر مرحوم از بطن حضرت قدسیہ عمدہ بیگم صاحبہ۔ **پنجمین** میر شریف خان بہادر شجاع الملک بسالت جنگ مرحوم از بطن صاحب بی بی۔ **ششمین**۔ میر مغل علیخان بہادر ہمایون جاہ ناصر الملک مرحوم از بطن خجستہ با نو خواص ہا اند و زہرہ بیگم وغیرہ دو اسم دیگر منکوحہ بودند اولاد از بطن آنہا نیست۔

ذکر اولاد میر محمد ماہ غازی الدینخان بہادر فیروز جنگ مرحوم

رسم شادی بہادر ممدوح از زیب النسا بیگم صبیہ میر قمر الدین خان مغفور خلف
نواب محمد امین خان بہادر بعمل آمدہ میر قمر الدین خان را از بطن شعلہ پوری بیگم
پنج فرزند بودند۔ سہ پسر و دو دختر۔ پسر اولین میر بدر الدین خان و دومین نواب
خانخانان و سیومین نواب معین الملک بہادر عرف میر منو اند۔ نام دختران
زیب النسا بیگم و بدر النسا بیگم۔ از بطن زیب النسا بیگم موصوفہ غازی الدینخان
بہادر عماد الملک اند کہ رسم شادی ایشان از عمدۃ النسا بیگم صبیہ معین الملک بہادر
پسر قمر الدین خان مذکور بعمل آمدہ و از بطن عمدۃ النسا بیگم دو پسر معلی جاہ بہادر
و قطب الملک بہادر اند و دیگر فرزندان عماد الملک بہادر بمثل نصیر الدولہ
بہادر از بطن گونا بیگم کہ بیگم مذکورہ از شکم سروپ نامی طوائف ساکنہ لکھنؤ
و از پشت علی قلی خان شش انگشتی المتخلص بوالہ است و حمید الدولہ بہادر
از بطن بہجو طوائف از بجکانی ہاے نور بائی۔ و غلام محی الدینخان و خواجہ بخش
خان از بطن قمر النسا خانم کہ بطور ڈولہ رسیدہ بود و غلام علیخان از بطن امینا
خانم و محمد بخش خان از بطن بیگا جیو۔ و حسین بخش خان از بطن مان کنور گائن
متولد۔ معلی جاہ بہادر را از بطن دردانہ بیگم منکوحہ چہار دختر و یک فرزند۔ نام
دختران گوہر النسا بیگم و ظہیر النسا بیگم کہ بیگم مذکورہ از سید احمد علیخان خلف سید
امجد علیخان کدخدا است و امیر النسا بیگم و وزیر النسا بیگم۔ و نام فرزند معز الدین

خان است۔ قطب الملک بہادر را از بطن حبیب النسا نامی منکوحہ دو فرزند کلان میر مکرم علیخان و کوچک میر نصیر الدین۔ و سہ دختر فاطمہ بیگم و حرمت النسا بیگم و درخشان بیگم۔ فاطمہ بیگم مذکورہ از غیرت علیخان پسر سید امجد علیخان مذکور منسوب۔ خان مذکور در عہد حضرت غفران مآب از مرشد آباد وارد حیدرآباد شدہ اولاً ملازم بدرماہہ سہ صد روپیہ ماہوار و من بعد بتدریج در وقت پیشکاری راجہ چندو لعل بہادر بجاگیر دیہات دوازدہ ہزار روپیہ سالیانہ و ہشت صد روپیہ نقدی ماہوار ذات سرفرازی یافت۔ و درماہہ ہر دو فرزندان او پنج صد روپیہ ماہوار نقدی سوائے جمعیت کہ ذکرش در ذیل ملازمان سرکار دولتمدار خواہد آمد مقرر است۔ و حرمت النسا بیگم مسطورہ بہ کیوان جاہ بہادر کدخدا شد۔ و درخشان بیگم ہنوز منسوب نشدہ است۔ و انتقال عماد الملک مذکور بماہ ربیع الثانی سنہ ۱۲۱۵ یکہزار و دو صد و پانزدہ ہجری در کالپی واقع شد۔ بیان آل نواب قمر الدینخان وزیر جد مادری نواب عماد الملک مغفور اینست۔ کہ فیض النسا بیگم نامی صبیہ نواب قمر الدینخان وزیر مذکور کہ از بطن نجیبہ بیگم بود از بطن آن خواجہ قطب الدینخان کہ والد ایشان خواجہ زادہ بود متولد شد۔ و خواجہ مسطور بہمشیرہ حمید الدولہ بہادر یعنی دختر عماد الملک بہادر کدخدا بودہ۔ دو دختر دارند یکے حسینی بیگم کہ نسبت آن با حسن اللہ خان شدہ است و دیگر بندو بیگم کہ ہنوز رسم شادی آن بعمل نیامدہ و خواجہ مسطور را از بطن دیگران

دو فرزند و چهار دختر اند۔ حمید الدولہ بہادر را یک پسر و یک دختر و غلام محی الدین خان را سہ پسر ہستند۔

ذکر آل میر احمد خان بہادر ناصر جنگ

بہادر موصوف را دو صبیہ بودند یکے باسم حاجی بیگم کہ بمنصور جنگ ولد خواجہ بابا خان کہ حضرت مغفرت مآب از ولایت طلبیدہ بودند منسوب شدہ و از بطن بیگم مسطورہ دو صبیہ یکے بنام وزیر النسا بیگم کہ بنظامت جنگ ولد خانان بلخ منسوب شدہ یک پسر متولد و بیگم مذکورہ فوت کرد و دیگر صبیۂ حاجی بیگم مسطورہ بنام امانی بیگم کہ با فرزند میر مغل علیخان بہادر مرحوم منسوب شدہ لاولد فوت نمود و دیگر صبیۂ ناصر جنگ موصوف بنام فرحت بیگم منسوب بعبد الہادی عرف قصور جنگ کہ ولد عیوض خان ماموے حضرت مغفرتمآب بودند و صوبداری ماہور معہ برآر از طرف مغفرت مآب بخان مغز مقرر بود۔ و ناصر جنگ مرحوم پسر نداشتند و احوال شہادت ایشان بالا مذکور شد و سعد اللہ خان ملقب بہدایت محی الدینخان مظفر جنگ ولد متوسل خان و ہمشیر زادہ نواب ناصر جنگ بہادر بود۔ و متوسل خان مذکور دو پسر داشت طالب محی الدینخان و ہدایت محی الدینخان۔ از طالب محی الدینخان دو پسر بودند۔ دار اب محی الدینخان و حسن محی الدینخان۔ و ہدایت محی الدینخان لاولد بود پسر کسی سید پرورش کردہ تبنیت نمودہ بنام خضر اللہ خان کہ حاضر است

موسوم ساخت۔ احوال مسند آرائی ایالت و قتل محی الدینخان مذکور در ما سبق مفصل ذکر یافت و منصور جنگ و داماد ناصر جنگ مرحوم بعد سیف جنگ از بخشی گری رسالہ سایر و تعلقہ نلگنڈہ و دیول کندہ سرفرازی یافتہ در جاگیر بندگانو وغیرہ دیہات بود۔

ذکر پسر خواندہا سید محمد خان بہادر صلابت جنگ

ہرگاہ صلابت جنگ مرحوم بتجویز موسی بہوسی مذکور بر مسند ریاست نشست رسم شادی ایشان از عالی بیگم صبیۂ میر سید محمد خان نامی منصبدار بعمل آمدہ بود از شکم بیگم مذکورہ بسبب چیزے عارضۂ بہادر معزا ولادی نبود دو خواص کہ حاملہ داخل محل کردہ بودند دو پسر وقتیکہ متولد شدند۔ باسم اولاد صلابت جنگ در مردم اشتہار دادند ہر دو پسر بقید حیات اند یکے میر قمر الدین مخاطب بہ جنگلی شاہزادہ و دیگرے میر سراج الدین۔ میر قمر الدین مذکور از بطن خواص یک پسر و یک دختر و میر سراج الدین از بطن خواص ہا سہ پسر و یک دختر دارند۔

ذکر اولاد امجاد میر نظام علیخان بہادر غفران مآب

حضرت غفران مآب در ۱۱۷۵ھ یکہزار و یکصد و ہفتاد و پنج ہجری بر ریاست تسلط گشتند و در ۱۲۱۸ھ یکہزار و دوصد و ہجدہ ہجری کوس رحلت فرو کوفتند چون خلف ارشد او نواب سپہر جناب بندگانعالی متعالی میر اکبر علیخان بہادر سکندر جاہ بافر فریدونی و شکوہ سلیمانی پا بر مسند فرمان فرمائی و سریر جہانبانی نہاد از زبان

فیض ترجمان ارشاد فرمود۔ **بیت**۔

نوبت بمن افتاد بگوئید بدوران آرایشے از نو بدہد مسند جم را

رُوس منابر و وجوہ دنانیر بنام نامی و القاب گرامی آن یگانہ سرور آرایش یافت

دو بیت در تاریخ سال تعزیب غفران مآب و تہنیت جلوس آصفجاہ ثانی

ممدوح از فکر سید محمد متخلص بہ ایمان بر صفحہ روزگار یادگار است۔ **قطعہ**

ہزار حیف ز عالم گذشت آصفجاہ ہزار شکر کہ فرزند نامدار بماند

بگفت پیر فلک گرچہ ابر نیسان رفت دُرِ یتیم از وبہر یادگار بماند

حضرت غفران مآب سوائے خواصان و خانم ہا وغیرہ کہ داشتند از زیب النسا

بیگم صاحبہ نامی صبیہ خواجم قلی خان مخاطب بمحترم الدولہ کہ از منصبداران بودند

رسم نکاح بعمل آمدہ و بخشی بیگم صاحبہ و تہنیت النسا بیگم صاحبہ عرف بی بی صاحبہ

و سلطان بیگم صاحبہ وغیرہ ازواج بسیار بودند چنانچہ بخشی بیگم صاحبہ بعمر

ہشتاد و چہار سال رسیدہ تاریخ بیست و ہفتم ماہ ذیحجہ ۱۲۲۸ھ یکہزار و دو صد و

و بیست و ہشت ہجری انتقال ساختند چون وقت انتقال وصیت کردہ

بودند کہ در مکہ مسجد بائین غفران مآب دفن سازند بموجب آن بعمل آمد۔

و سلطان بیگم صاحبہ مذکورہ قبل از انتقال تہنیت النسا بیگم صاحبہ ممدوحہ بعمر

زیادہ از شصت سال رسیدہ بعارضہ ہیضہ تاریخ بیست و ہفتم ماہ جمادی الاولی

۱۲۳۲ھ یکہزار و دو صد و سی و دو ہجری نقد حیات بداد جان آفرین سپردند۔

وبرادران بخشی بیگم صاحبه مغفوره باسم قاسم بیگ خان وشه یارجنگ بهادر
درذیل منصبداران بقید حیات اند۔ حضرت غفران مآب هشت خلف نامدار
وچند صبیه والا تبار گذاشتند خلف کلان میر احمد خان بهادر عالیجاه که در عهد حضرت
غفران مآب باتفاق بعضی رفقاے برهم زن بعزم تمکن مسند ریاست از بلده
حیدرآباد طرف اورنگ آباد شتافتند وبملاحظهٔ این احوال هرگاه حضرت
غفران مآب میر عالم بهادر را باجمعیت شایسته جهت معاودت آوردن عالیجاه
موصوف بخویکه مقتضاے وقت باشد شرف ارتخاص فرمودند وبهادر موصوف
به یلغار شتافته بفهمایش بسیار ازارادهٔ دور از کار باز داشته براے معاودت
بلدهٔ حیدرآباد رضامند ساختند عالیجاه موصوف حسب الحکم بمحافه عماری بمعیت
میر عالم بهادر روانه حیدرآباد شده قریب شهر بیدر که از حیدرآباد بفاصله چهار منزل
راه است رسیده باقتضاے غیرت وشجاعت ریزه الماس خورده رخت اقامت
بملک فنا بربست وداغ حسرت وملال بر سینه واماندگان گذاشت۔ تولد مرحوم
موصوف در ۱۱۶۶ه یکهزار ویکصد وشصت وشش هجری ورسم شادی از صالحه
بیگم عرف بهو بیگم صبیه بسالت جنگ مرحوم در ۱۱۸۶ه یکهزار ویکصد وهشتاد وشش
هجری بعمل آمده وانتقال مرحوم موصوف در ۱۲۱۰ه یکهزار ودوصد وده هجری
بوقوع رسیده بیگم مذکوره هم فوت شد۔ صبیه ها باسم عالم آرا بیگم منسوب به نامدار خان
پسر میر مغل علیخان مرحوم مشار الیه فوت کرد وظهور النسا بیگم منسوب از خواجیم الدینخان

مرحوم است وصبیہ ظہور النسا بیگم موصوفہ باسم گوہر النسا بیگم منسوب از دلاور علیخان پسر خواجہ قلندر خان مرحوم ومشار الیہ نیز فوت شد۔

خلف ارشد دوم حضرت غفران مآب میر اکبر علیخان بہادر سکندر جاہ

یعنی حضرت بندگانعالی متعالی حال دام ظلہ۔ عمر شریفش چہل وپنج سال وتاریخ میلاد سعادت بنیاد یازدہم ماہ رجب المرجب ۱۱۸۵ھ یکہزار ویکصد وہشتاد وپنج ہجری وتاریخ جلوس میمنت مانوس ہجدہم ماہ ربیع الثانی ۱۲۱۸ھ یکہزار ودوصد وہجدہ ہجری است۔ حضرت بندگانعالی حال از بطن مبارک تہنیت النسا بیگم صاحبہ عرف بی بی صاحبہ اند وبی بی صاحبہ ممدوحہ را دخترے نیست تا تسوید این اوراق حضرت بندگانعالی را ہشت صاحبزادہ نامدار وشش صبیۂ والاتبار بودہ اند۔ سہ صاحبزادہ از بطن فضیلت النسا بیگم صاحبہ عرف چاندنی بیگم صاحبہ کہ صبیہ منصبدار ودر عوام مشہور است کہ بموجب رسم خاندان عالی در نکاح آمدہ اند الا بعضی از ثقات مقر این معنی نیستند۔ بیگم صاحبہ ممدوحہ صبیہ بے بدل جنگ بہادر۔ وبہادر مسطور منصبدار قدیم نزد دارا جاہ بہادر بجمعیت دوسہ ہزار معہ برادر ملازم بودند بعد انتقال بہادر مسطور حضرت غفران مآب باستصواب تہنیت النسا بیگم صاحبہ۔ بیگم صاحبہ موصوفہ را در خواصی دادند۔

صاحبزادہ اولین میر فرخندہ علیخان بہادر ناصر الدولہ عمر شریفش بیست وسہ سال تاریخ تولد نوزدہم ماہ رمضان ۱۲۰۸ھ یکہزار ودوصد وہشت ہجری

رسوم شادی هنوز بعمل نیامده۔ از خواصان دو فرزند متولد شده فوت گشتند۔
دو ہزار و سه صد روپیه معه اصل و اضافه ماہوار نقدی مقرر است ۔

صاحبزاده دویمین میر بشیر الدین علیخان بہادر صمصام الدوله بعمر بیست و دو سال تاریخ تولد دوم ماه رمضان سنه ۱۲۰۹ یکہزار و دوصد و نه ہجری از خواصان یک فرزند متولد بتاریخ ہفدہم ماه رجب سنه ۱۲۳۱ یکہزار و دوصد و سی ہجری و یک دختر متولدۀ بیست و ہفتم رجب سنه الیه دارند و مبلغ دو ہزار و سه صد روپیه ماہوار نقدی مقرر است۔

صاحبزاده سیومین میر گوہر علیخان بہادر مبارز الدوله بعمر بیست سال تاریخ تولد بیست و یکم ربیع الاول سنه ۱۲۱۵ یکہزار و دوصد و پانزده ہجری یک فرزند متولد بتاریخ ہجدہم ماه شعبان سنه ۱۲۳۰ یکہزار و دوصد و سی ہجری و دو دختر یکے باسم نصیبه بیگم متولدۀ نہم رجب سنه الیه و دیگرے افضل النسا بیگم متولدۀ ہفدہم ماه رمضان سنه الیه دارند و مبلغ دو ہزار و سه صد روپیه ماہوار نقدی مقرر است ۔

صاحبزاده چہارمین میر تفضل علی متولد تاریخ بیست و ششم شعبان سنه ۱۲۱۹ یکہزار و دوصد و نوزده ہجری از بطن حاجی بیگم عرف جہان پرور بیگم صاحبه صبیه فرزند بیگم صاحبه زوجه معالی میان پسر ارسطو جاه مرحوم که رسم شادی و نکاح وغیره بمقام بیدر بعمل آمده است ۔

صاحبزاده پنجمین میر منور علی متولد ششم ربیع الاول سنه ۱۲۲۱ یکہزار و دوصد و

بیست و یک ہجری از بطن بوبو چمیلی کنیز۔

صاحبزادہ ششمین میر فیاض علی متولد بیست و نہم ماہ رمضان ۱۲۲۱ھ یکہزار و دوصد و بیست و یک ہجری از بطن بوبو دولت۔

صاحبزادہ ہفتمین میر محمود علی متولد بیست و ہشتم ماہ رجب ۱۲۲۴ھ یکہزار و دوصد و بیست و چہار ہجری از بطن رفعت النسا بیگم صاحبہ کہ بی بی صاحبہ ممدوحہ حضرت بندگانعالی را دادہ بودند۔

صاحبزادہ ہشتمین میر دلاور علی متولد نوزدہم ماہ جمادی الثانی ۱۲۲۶ھ یکہزار و دوصد و بیست و شش ہجری از بطن زہرہ خانم اند۔

ذکر صبیہ ہاے حضرت بندگانعالی متعالی

اولین جمال النسا بیگم بیوہ زوجہ تاج الدین خان مرحوم۔ **دویمین** کمال النسا بیگم لاولد زوجہ امتیاز الدولہ بہادر ہر دو از بطن چاندنی بیگم صاحبہ سابق الذکر۔ **سیومین** غفور النسا بیگم بعمر شانزدہ سالہ۔ **چہارمین** نامدار النسا بیگم چہاردہ سالہ ہر دو ناکتخدا و از بطن حضرت جہان پرور بیگم صاحبہ سابق الذکر اند۔ **پنجمین** خضر النسا بیگم بعمر دوازدہ سالہ ناکتخدا از بطن بوبو دلشاد کنیز۔ **ششمین** بخت افروز بیگم بعمر ہفت سالہ ناکدخدا از بطن رفعت النسا بیگم صاحبہ مذکورۃ الصدر اند۔

خلف سیوم حضرت غفران مآب میر سبحان علیخان بہادر فریدون جاہ بعمر چہل سالہ رسیدہ انتقال نمودند۔ رسم شادی ایشان بعمل نیامدہ از خواصان

فرزندان باسم جهان[۱] دار جنگ که ہفتم رمضان ۱۲۳۰ھ یکہزار و دوصد و سی ہجری
فوت شد و شجاع[۲] جنگ و منصور[۳] جنگ و میر نامدار[۴] علی و میر حشمت[۵] علی اند۔ صبیہ ہا
باسم دلاور[۱] النسا بیگم منسوب بعلی اللہ خان فرزند سعد اللہ خان مرحوم کہ عموی
شکوہ جنگ مقتول است و محسنہ[۲] بیگم منسوب بظہیر جنگ جمشید جاہ و سعید[۳] النسا بیگم
منسوب بقیام الدینخان نبیرہ حیدر جنگ۔ و داور[۴] النسا بیگم منسوب بمظہر علی فرزند
فخر النسا بیگم۔ و راحت[۵] النسا بیگم و چمن[۶] آرا بیگم و دیدار[۷] النسا بیگم ناکتخدا و معظم[۸] النسا
بیگم کہ فوت کرد از خواجہ یوسف خان پسر کلان بہادر الدولہ مرحوم منسوب بود
نبیرہ ہاے خان مرحوم جہاندار جنگ بہادر و منصور جنگ بہادر و حیات الدین
علی و میر پرویز علی اند۔ فرزندان مذکور ہفت ہزار روپیہ ماہوار نقدی می یابند۔
خلف چہارم حضرت غفران مآب میر ذوالفقار علیخان بہادر جہاندار
جاہ بہ عمر سی و ہفت سال۔ رسم شادی بہادر مغر بعمل نیامدہ خواص ہا دارند و
یک صبیہ باسم تاج النسا بیگم منسوب بحسین یار الدولہ پسر ممتاز الامرا است
براے معاش شش ہزار روپیہ ماہوار نقدی مقرر است۔
خلف پنجم حضرت غفران مآب میر انتظام علی خان بہادر جمشید جاہ
مرحوم در سنہ ۱۱۹۷ یکہزار و یکصد و نود و ہفت ہجری متولد شدند و در سنہ ۱۲۱۵ یکہزار و
دوصد و پانزدہ ہجری انتقال ساختند۔ رسم شادی بعمل نیامدہ بود۔ از خواص ہا
فرزندان باسم ظہیر[۱] جنگ بہادر و دارا[۲] جنگ بہادر و سپہدار[۳] جنگ بہادر ہستند۔

خلف ششم حضرت غفران مآب میر تیمور علیخان بهادر اکبر جاه برادر حقیقی حضرت بندگانعالی حال بعمر سی و پنج سال رسم شادی بعمل نیامده خواص ها دارند یک فرزند باسم بهرام الدین خان وصبیه ها باسم بلند اختر بیگم وجهان افروز بیگم بوده اند و مبلغ شش هزار روپیه ماهوار نقدی می یابند۔

خلف هفتم حضرت غفران مآب میر جهانگیر علیخان بهادر سلیمان جاه بعمر سی و دو سال رسم شادی بعمل نیامده در محل خواص ها دارند۔ صبیه ها باسم بدر النسا بیگم وخورشید بیگم وخوشرو بیگم وحیات النسا بیگم ناکتخدا اند۔ شش هزار روپیه ماهوار نقدی می یابند۔

خلف هشتم حضرت غفران ماب میر جهاندار علیخان بهادر کیوان جاه بعمر پانزده سال نسبت شادی از صبیه قطب الملک بهادر سابق الذکر بعمل آمده خواص ها نیز در محل دارند و پنجهزار روپیه ماهوار نقدی می یابند۔

ذکر صبیه هاے حضرت غفران مآب کلان فخر النسا بیگم صاحبه منسوب از فتحیاب الدوله مرحوم۔ فتحیاب الدوله وظفر یاب الدوله هر دو برادر حقیقی فرزندان مرحمت خان مرحوم ولد میر حامد خان مرحوم برادرزاده حضرت مغفرت مآب بودند از بطن بیگم موصوفه فرزندان باسم خواجه منظهر علی خان که از داور النسا بیگم صبیه میر سبحان علیخان مرحوم کتخدا۔ وخواجه شجاعت علیخان وخواجه دلاور علیخان هستند ویک صبیه باسم عشرت النسا بیگم صاحبه از منور جنگ

پسر یکہ تاز جنگ منسوب است۔ دختر فرزند فخر النسا بیگم صاحبہ مسمی سراج النسا بیگم صاحبہ صبیہ خواجہ مظہر علیخان و نبسہ ہا یعنی پسران عشرت النسا بیگم صاحبہ باسم دلدار علی و نامدار علی و کامگار علی ہستند۔

صبیہ دوم حضرت غفران مآب جہان آرا بیگم صاحبہ منسوب از رستم یار جنگ ولد بسالت جنگ مرحوم۔

صبیہ سیوم حضرت غفران مآب ساجدہ بیگم صاحبہ منسوب از عزت یاب جنگ بہادر ولد بسالت جنگ مرحوم۔ یک پسر مسمی بمیر فیروز علی و یک صبیہ باسم منیر النسا بیگم است۔

صبیہ چہارم حضرت غفران مآب امیر النسا بیگم صاحبہ منسوب از فخر یاب جنگ بہادر ولد میر مغل علیخان مرحوم۔ یک فرزند باسم نور الدین علی است۔

صبیہ پنجم حضرت غفران مآب سلیمہ بیگم صاحبہ منسوب از رستم جنگ بہادر ولد بسالت جنگ مرحوم۔ یک صبیہ باسم دل آرا بیگم است۔

صبیہ ششم حضرت غفران مآب بشیر النسا بیگم صاحبہ منسوب از شمس الامرا بہادر فرزند تیغ جنگ بہادر مرحوم کہ ذکر جمعیت سوار و بار و جاگیر عوض تنخواہ وغیرہ کوائف حسب و نسب بہادر مسطور در ذیل اعیان و ارکان دولت آصفیہ عنقریب مرقوم قلم حقیقت رقم میگردد۔ از بشیر النسا بیگم صاحبہ موصوفہ فرزندان باسم میر رکن الدین علی و میر تہور علی و صبیہ ہا باسم بلقیس زمان بیگم

و سراج النسا بیگم و سعید النسا بیگم۔
صبیہ ہفتم حضرت غفران مآب ریاض النسا بیگم صاحبہ مرحومہ منسوب از خان شیراز یک فرزند باسم میر عباس علی منسوب از دختر خلف سید امجد علیخان مذکور الصدر و دیگر صبیہ ہا باسم بادشاہ بیگم و منور النسا بیگم اند۔
صبیہ ہشتم حضرت غفران مآب نقش بندی بیگم صاحبہ مرحومہ منسوب از مہابت جنگ مرحوم پسر بسالت جنگ۔ یک صبیہ باسم خیر النسا بیگم منسوب از عبداللہ خان برادر خان شیراز است ایشان سہ برادر اند۔ کلان خان ایران محمد علیخان و برادر وسطی حسین علیخان و برادر کوچک عبداللہ خان پسران علی مراد خان مرحوم ولد قیطاس خان مغفور بنی عم کریم خان از سلسلہ ژندیہ اند۔ خان ایران محمد علیخان مذکور از ولایت آمدہ ملازمت حضرت غفران مآب حاصل نمودند و بعد چندے بریاض النسا بیگم صاحبہ ہمشیرہ فریدون جاہ بہادر کتخدا شدہ بدر ماہہ دو ہزار روپیہ سرفرازی یافتند و برادر کوچک ایشان عبداللہ خان نامی معہ تبعہ و لحقہ قریب دو ہزار روپیہ می یابند۔
صبیہ نہم حضرت غفران مآب قمر النسا بیگم صاحبہ مرحومہ منسوب از خواجہ ہاشم خان فرزند رابعہ بیگم صبیہ نواب قمر الدین خان کہ از بطن بیگم مسطورہ سہ فرزند متولد شدہ بودند۔ کلان خواجہ یوسف خان۔ دویمین خواجہ ہاشم خان سیومین خواجہ جعفر خان از بطن قمر النسا بیگم صاحبہ مذکورہ یک فرزند باسم خواجہ

پسر یکه تاز جنگ منسوب است - دختر فرزند فخر النسا بیگم صاحبه مسمی سراج النسا بیگم صاحبه صبیه خواجه مظهر علیخان ونبسه ها یعنی پسران عشرت النسا بیگم صاحبه باسم دلدار علی ونامدار علی وکامگار علی هستند -

صبیه دوم حضرت غفران مآب جهان آرا بیگم صاحبه منسوب از رستم یار جنگ ولد بسالت جنگ مرحوم -

صبیه سیوم حضرت غفران مآب ساجده بیگم صاحبه منسوب از عزت یاب جنگ بهادر ولد بسالت جنگ مرحوم. یک پسر مسمی بمیر فیروز علی ویک صبیه باسم نیر النسا بیگم است -

صبیه چهارم حضرت غفران مآب امیر النسا بیگم صاحبه منسوب از فخر یاب جنگ بهادر ولد میر مغل علیخان مرحوم. یک فرزند باسم نور الدین علی است -

صبیه پنجم حضرت غفران مآب سلیمه بیگم صاحبه منسوب از رستم جنگ بهادر ولد بسالت جنگ مرحوم. یک صبیه باسم دل آرا بیگم است -

صبیه ششم حضرت غفران مآب بشیر النسا بیگم صاحبه منسوب از شمس الامرا بهادر فرزند تیغ جنگ بهادر مرحوم که ذکر جمعیت سوار و بار وجاگیر عوض تنخواه وغیره کوائف حسب ونسب بهادر مسطور در ذیل اعیان وارکان دولت آصفیه عنقریب مرقوم قلم حقیقت رقم میگردد - از بشیر النسا بیگم صاحبه موصوفه فرزندان باسم میر رکن الدین علی ومیر تهور علی وصبیه ها باسم بلقیس زمان بیگم

وسراج النسا بیگم وسعید النسا بیگم-

صبیه ہفتم حضرت غفران مآب ریاض النسا بیگم صاحبه مرحومه منسوب از خان شیراز-یک فرزند باسم میر عباس علی منسوب از دختر خلف سید امجد علیخان مذکور الصدر و دیگر صبیه ها باسم بادشاه بیگم ومنور النسا بیگم اند-

صبیه ہشتم حضرت غفران مآب نقش بندی بیگم صاحبه مرحومه منسوب از مهابت جنگ مرحوم پسر بسالت جنگ-یک صبیه باسم خیر النسا بیگم منسوب از عبدالله خان برادر خان شیراز است ایشان سه برادر اند- کلان خان ایران محمد علیخان و برادر وسطی حسین علیخان و برادر کوچک عبدالله خان پسران علی مراد خان مرحوم ولد قبطاس خان مغفور بنی عم کریم خان از سلسله ژندیه اند- خان ایران محمد علیخان مذکور از ولایت آمده ملازمت حضرت غفران مآب حاصل نمودند وبعد چندے بریاض النسا بیگم صاحبه ہمشیره فریدون جاه بهادر کتخدا شده بدرماہه دو ہزار روپیه سرفرازی یافتند وبرادر کوچک ایشان عبدالله خان نامی معه تبعه ولحقه قریب دو ہزار روپیه می یابند-

صبیه نهم حضرت غفران مآب قمر النسا بیگم صاحبه مرحومه منسوب از خواجه هاشم خان فرزند رابعه بیگم صبیه نواب قمر الدین خان که از بطن بیگم مسطوره سه فرزند متولد شده بودند- کلان خواجه یوسف خان- دویمین خواجه هاشم خان سیومین خواجه جعفر خان از بطن قمر النسا بیگم صاحبه مذکوره یک فرزند باسم خواجه

عظیم اللہ خان عرف خواجہ بادشاہ بعمر بیست وہشت سالہ است۔
صبیہ دہم حضرت غفران مآب کابلی بیگم منسوب از بدیع اللہ خان ناظم الملک
کہ از حیدرآباد مفرور شدہ در برہانپور رفتہ انتقال کردند وبیگم مذکور نیز بعد چندے
وفات یافتند وصبیہ ہاے حضرت غفران مآب مثل بیدری بیگم و
کمو بیگم سہ چہار اسم دیگر خواہند بود کہ انتقال کردند۔

ذکر اولاد میر شریف خان بہادر شجاع الملک بسالت جنگ مرحوم

رسم شادی ایشان بعمل نیامدہ مگر عقد مخفی کہ رسم این خاندان است از
گوری بیگم صبیہ منصبدار بعمل آمدہ بود از بطن آن فرزند تولد نشدہ مگر از خواص ہا
نہ پسر وچہار دختر متولد شدند۔ کلان مہابت جنگ بہادر ملقب بدارا جاہ کہ رسم
شادی ایشان از نقشبندی بیگم موصوفہ الصدر بعمل آمدہ بود عرصہ بیست سال
میشود کہ دارا جاہ ازجہان فانی رحلت نمودند۔ درزمان اقامت اودہونی
دارا جاہ مرحوم را اول پسر باسم میر قمر الدین حسین متولد شدہ بعمر دو سال
رسیدہ انتقال ساخت بعد ازان پسر دیگر بنام میر غلام حسین از بطن مرتضی
بائی بعرصہ وجود آمدہ بقید حیات وبعمر بیست ودو سال وحسب الحکم غفرانمآب
از قلعہ رایچور دستگیر آمدہ درحویلی گوری بیگم صاحبہ مذکورہ مقیم است۔
دویمین رستم جنگ بہادر سیومین رستم یار جنگ بہادر چہارمین عزت
یاب جنگ بہادر پنجمین سپہ سالار جنگ بہادر ششمین سپہ سردار جنگ بہادر

ہفتمین افراسیاب جنگ بہادر۔ ہشتمین اسفندیار جنگ بہادر۔ نہمین شیر جنگ بہادر است۔ سپہ سالار جنگ بہادر را ازبطن خواص ہا پسر باسم فیاض علی وصبیہ ہا باسم مسرت النسا بیگم وعزت النسا بیگم وبدیع النسا بیگم ورشید النسا بیگم وبدر النسا بیگم اند۔ وافراسیاب جنگ مذکور را ازخواص ہا پسران باسم میر عزیز اللہ ومیر فیض اللہ ومیر بہادر علی ومیر داور علی ومیر بہروز علی وصبیہ بنام وزیر النسا بیگم است۔ وشیر جنگ مذکور را ازخواص ہا یک پسر باسم میر بشارت علی وصبیہ ہا بنام قمر النسا بیگم وسعید النسا بیگم اند۔ نام دختران بسالت جنگ مرحوم رحمت النسا بیگم عرف بختاور بیگم منسوب ازممتاز الامرا بہادر کہ ذکرش عنقریب می آید۔ وصالحہ بیگم مخاطب بہ بہو بیگم منسوب ازعالیجاہ سابق الذکر وولائتی بیگم منسوب ازخیراتی صاحب مرحوم پسر سعادت النسا بیگم کہ ازاقربائے قمر الدین خان وزیر محمد شاہ بادشاہ بود۔ وپوتلی بیگم منسوب ازنظام صاحب فرزند ممتاز الامرا بہادر ویک صبیہ باسم منور النسا بیگم دارند۔

ذکر اولاد میر مغل علیخان بہادر ہمایون جاہ ناصر الملک مرحوم

رسم شادی با دولہن بیگم دختر ہمشیرہ نظامت جنگ کہ ولد خانان بلخ وداماد منصور جنگ قطب الامرا بہادر بود بعمل آمدہ ازبطن او اولاد نیست مگر ازبطن خواص ہا یازدہ پسر وہفت صبیہ اند۔ نام پسر کلان نام آور جنگ بہادر کہ از خواصہا یازدہ پسران باسم میر ناصر علی ومیر پرورش علی ومیر امام الدین علی دارند

دویمین فیروزیاب جنگ بهادر که از خواص یک پسر بنام سراج الدین و دو صبیه باسم وزیر بیگم و دلدار بیگم دارند۔ سیویمین فخریاب جنگ بهادر که یک فرزند باسم میر نورالدین علی از بطن امیر النسا بیگم صاحبه صبیه حضرت غفران مآب دارند۔ چهارمین نصرت یاب جنگ بهادر که از خواص ها دو صبیه بنام دلدار النسا بیگم و حیات النسا بیگم دارند۔ پنجمین فیضیاب جنگ بهادر که از خواص ها دو پسر باسم میر بهادر علی و برهان الدین علی و یک صبیه بنام حرمت النسا بیگم دارند۔ ششمین شرف یاب جنگ بهادر که از خواص یک صبیه باسم لطف النسا بیگم دارند۔ هفتمین میر فیض الدینخان که از خواص یک صبیه باسم برهانپوری بیگم دارند۔ هشتمین میر نظام الدینخان۔ نهمین میر بهار الدینخان دهمین میر حسن الدین خان یازدهمین میر انورالدین خان اند۔

نام دختران میر مغل علیخان مذکور اختر النسا بیگم منسوب بخواجه معز الله خان پسر تقیه بیگم۔ و قمر النسا بیگم منسوب از بنده علیخان پسر خواجه باقی خان۔ و ماه بیگم منسوب از خواجه نصیر خان که یک فرزند بنام میر تهور علی دارند۔ و کبیر النسا بیگم منسوب از خواجه غلام حسین خان و خورشم بیگم منسوب از خواجه عبدالصمد خان که یک پسر باسم خواجه شمس الدین دارند۔ و مجید النسا بیگم و دولت بیگم است۔

دختران آصفجاه مغفرت مآب۔ اولین بادشاه بیگم صاحبه۔ دویمین مکرمه بانو بیگم صاحبه عرف کالی بیگم صاحبه۔

ذکر اولاد بادشاہ بیگم صاحبہ

شادی کتخدائی بیگم صاحبہ موصوفہ از خواجہ بابا خان خراسانی کہ ذکر ایشان در کیفیت قطب الامرا بہادر مفصل مرقوم خواہد شد بعمل آمدہ یک پسر بنام خواجہ ابوالبقا خان منسوب از دختر نواب مرحمت خان و یک صبیہ باسم محسنہ بیگم متولد شدہ صبیہ مذکورہ از متوسل خان کتخدا گردید و از بطن محسنہ بیگم مذکورہ دو فرزند باسم ہدایت محی الدین خان مظفر جنگ سابق الذکر و طالب محی الدین خان مذکور الصدر متولد گشتند و خواجہ بابا خان مسطور را از بطن خواص سہ دختر ہم بودند کلان بدر النسا بیگم و دوم مہ بانو بیگم۔ سیوم خجستہ بانو بیگم عرف خان بہادر کہ از سید مغل ولایتی کتخدا شدہ بود و مغل مذکور بعد شادی روانہ ولایت شد۔

ذکر اولاد مکرمہ بانو بیگم عرف کالی بیگم

شادی بیگم مسطورہ از میر کلان خان بعمل آمدہ یک فرزند و یک دختر متولد شدند نام فرزند ممتاز الامرا بہادر منسوب از نجبا و ربیگم صبیہ بسالت جنگ مرحوم بعمر شصت سال و در حین حیات حضرت غفران مآب خطے بہ ٹیپو سلطان نوشتہ بود بعد کشتہ شدن سلطان مذکور خط مسطور از قلمدانش برآمدہ پیش کرنل جمس کرک پاتریک حشمت جنگ بہادر مغفور رسید مغفور مذکور در حضور غفران مآب استفسار نمودند کہ ممتاز الامرا بہادر با جازت حضور نوشتہ باشند خود بدولت بمقتضائے وقت انکار فرمودند و غیر از اخراج بہادر مغفر چارہ ندید

از ان وقت بهادر موصوف در تعلقه کلیانی قیام دارند وازایشان هفت پسر اند۔ اولین امتیاز الدوله بهادر از بطن خواص منسوب از کمال النسا بیگم صبیه حضرت بندگان عالی حال۔ دویمین حسن یاور الدوله بهادر منسوب از تاج النسا بیگم مرحومه صبیه جهاندار جاه۔ سیومین نظام صاحب منسوب به پوتلی بیگم صبیه بسالت جنگ مرحوم باقی چهار پسران دیگر را هنوز شادی نشده است و یک صبیه کالی بیگم مذکوره منسوب از خواجه نعمت الله خان شکوه جنگ خلف بزرگ خواجه عبدالله خان نامی که همرکاب حضرت مغفرت مآب از شاه جهان آباد بدکن آمده بود وازایشان سه فرزند کلان خواجه خلیل الله خان شکوه جنگ که در ۱۲۲۹ه یکهزار و دو صد و بیست و نه هجری گسائین را کشته بودند وبهمین علت از دست جوانان فرستاده راجه چندولعل مقتول شدند۔ دویمین خواجه خلیل الله خان که بقید حیات اند سیومین خواجه حمید الله خان است۔ خواجه نعمت الله خان مذکور شش برادر بودند۔ کلان خان مذکور دوم خواجه سعدالله خان که ازایشان یک فرزند باسم علی الله خان بقید حیات است۔ سیوم خواجه عبدالله خان۔ چهارم خواجه هدایت الله خان۔ پنجم خواجه نورالله خان۔ ششم خواجه فیض الله خان همه ها فوت شدند۔ مخفی مباد که چون ذکر اولاد و احفاد خاندان آصفیه تا عهد حضرت بندگان عالی متعالی حال صورت اختتام یافت فلهذا عنان شبدیز قلم حقیقت رقم را جلوریز فضای کوائف وحقائق اعیان وارکان این دولت میسازد۔

کوائف اعیان و ارکان سرکار دولتمدار آصفیہ از اہل اسلام

کیفیت میر موسی خان سید محمد نامی از سادات موسوی باشندہ بخارا نزد
نواب غازی الدینخان بہادر فیروز جنگ در شاہجہان آباد آمدہ ملازم شد
نواب موصوف بعزت و احترام نزد خود داشتند و برائے تعلیم علم ترکی
متعین نواب غفران مآب نمودند۔ نواب غفران مآب نیز باعزاز و احترام داشتہ
درعہد ترقی خود بخطاب میر ترکی خان سرفراز فرمودند و ہمیشہ مقرب میداشتند
سید موصوف را میر موسی خان متولد شدہ و از میر مسطور چہار فرزند۔ کلانش میر
محمد یار خان احتشام جنگ کہ درحضور حضرت غفران مآب پیشتر بعہدہ داروغگی
ہرکارہا سرفراز و من بعد در ۱۱۷۸ھ یکہزار و یکصد و ہفتاد و ہفت ہجری بخطاب
رکن الدولہ و خلعت دیوانی امتیاز یافت۔ ابراہیم خان وغیرہ سواران معہ جمعیت
باربار برطلب تنخواہ خود بر ڈیوڑھی سرکار ہنگامہ و دنگہ نمودہ توپہا بر دروازہ
نصب کردہ ہیچکس را اندرون دیوانخانہ رفتن نمیدادند۔ درویش محمد خان داروغہ
دیوانخانہ را کہ برائے فہمایش آنہا آمدہ بود بالائے توپ نشانیدند رکن الدولہ
مذکور از جاگیرداران و اہلکاران وغیرہ پنجاہ لک روپیہ باقرار بحالی جاگیرات
و خدمات و پنجاہ لک روپیہ از ساہوان بعنوان قرض بکمال حسن تردد ات
گرفتہ فیصلہ حساب طلب تنخواہ سپاہ لغایت برطرفی ساختہ آنہا را از شہر بدر
کرد و پنجاہ لک روپیہ از زمینداران ملک سرکار بطور اضافہ چہار آنی بر رقم

معمولی نویسانیده گرفت واقرار کرد کہ تا عہد دیوانی بد قولی نخواہد شد چنانچہ
زمینداران باعتبار صداقت قول رکن الدولہ مذکور نوعے آبادی ملک سرگرم
شدند کہ تحصیل زر ملک بمضاعف رسید و ہیچکس از اطاعت سر نہ پیچید۔ تاریخ
انتقال رکن الدولہ مرحوم بیست و ششم ماہ صفر ۱۱۸۹ سنہ یکہزار و یکصد و ہشتاد
و نہ ہجری است بعد انتقال رکن الدولہ حضرت غفران مآب بنفس نفیس خود
انتظام مہام میدادند و راجہ راسے رایان و نانا پنڈت ہر دو برادر اجرای
امورات سرکاری نمودند و وقار الدولہ و صمصام الدولہ ہر دو باتفاق شریک
مشورہ کلیات حضرت غفران مآب تا آمدن غلام سید خان مرحوم بودند۔
ہرگاہ در ۱۱۹۵ سنہ یکہزار و یکصد و نود و پنج ہجری غلام سید خان مرحوم از پونا
معاودت نمود پیش از آمدن آن وقار الدولہ خود را خود کشت در اولاد رکن
الدولہ مرحوم یک دختر متولد شدہ از حاکم جنگ منسوب بود و در عمر ہجدہ سالگی
انتقال نمود یک منکوحہ باسم مہتاب بائی طوائف خواہر چندا بائی مخاطب
بماہ لقا تا حال بقید حیات است۔ **فرزند دوم میر موسی خان مذکور**
میر احمد یار خان تہور جنگ شرف الدولہ شرف الامرا اشرف الملک
بہادر۔ در ابتدا علاقہ روزگار در سررشتہ منصبداران داشت و در عہد صلابت
جنگ بمنصب و خطاب خانی سرفراز شد و در ایام مدار المہامی رکن الدولہ بمنصب
ششش ہزاری و چہار ہزار سوار و خطاب و عطاے علم و نقارہ و پالکی جہالردار

واز پانزده لک روپیه تعلقه بیر و فتح آباد عرف دہارور و تعلقه ماٹری وغیره
محالات که وصول آن قریب بیست لک روپیه بود و جمعیت قریب پنجہزار
سوار و دوہزار بار و مردم عرب و روہیله در نوکری سرکار حاضر می بودند سرفراز
شد از ایشان سه فرزند کلان صولت جنگ که در جنگ قلعه نرمل از ضرب گوله
توپ بکار سرکار نقد جان در باخت دویمین دارد الملک بہادر که در ۱۲۱۹ھ
یکہزار و دوصد و نوزده ہجری انتقال کردند و سه پسر گزاشتند یکے میر علی حسین
خان اشرف جنگ مرحوم از ایشان یک فرزند بنام میر موسی خان است
و دیگر میر علی حسن خان محکم جنگ از ایشان یک فرزند باسم میر احمد یار خان است
و دیگر میر علی حیدر خان تہور جنگ از ایشان یک دختر است سیومین یاور الدوله
بہادر از ایشان سه فرزند میر واجد علیخان و میر رضا علی و میر زین العابدین۔
فرزند سیوم میر موسی خان مذکور میر ایزد یار خان حشمت جنگ
از ایشان دو فرزند تبنی اند۔ **فرزند چہارم میر موسی خان مذکور میر حامد**
یار خان ارسلان جنگ لاولد اند۔

کیفیت غلام سید خان مرحوم مخاطب بارسطو جاه

ارسطو جاه مذکور ولد فرخ نجابت خان ابن دیوان حسن محمد خان قوم منڈل
کیانی از نسل نوشیروان عادل متوطن قصبه سامانه مضاف چکله سرہند دیوان
مسطور دو برادر بودند یکے دیوان مسطور و دیگرے محمد قاسم خان که از اولادش

نور الامرا بهادر اند و فرخ نجات خان والد ارسطو جاه بقلعه داری اوسه سرفرازی داشت۔ ارسطو جاه مذکور که مولدش ایلچ پور است در ابتدا بدر ماہہ پنجاہ روپیہ شامل منصبداران ملازم بود۔ در عہد دیوانی رکن الدولہ سابق الذکر ارسطو جاہ دست و پازنی کردہ میخواست کہ از بلدہ حیدرآباد بہیچ تقریب برنیاید لہذا رکن الدولہ مرحوم ارسطو جاہ را بتقریب عنایت صوبداری اورنگ آباد از حضور باشی موقوف نمودہ چنانچہ ارسطو جاہ معہ متعلقان خود کہ از ایلچ پور آمدہ بودند۔ در اورنگ آباد رفتہ اقامت داشتند بعد چہار سال از صوبداری اورنگ آباد موقوف شدہ حکم حضور شرف نفاذ یافت کہ در قلعہ اوسہ باشند و بحضور حاضر نشوند چنانچہ حسب الحکم در قلعہ مذکور معہ لواحقان سکونت داشتند بعد انتقال رکن الدولہ مذکور ارسطو جاہ از وقار الدولہ کہ وکیل ظفر الدولہ شدہ آمدہ بود۔ سلسلہ جنبان شد۔ وقار الدولہ کہ تنک مزاج بود از طور وروبہ ارسطو جاہ آگاہ شدہ اخراج کرد۔ بعد ازان ارسطو جاہ نزد ظفر الدولہ ریشہ دوانی کردہ پیام وکالت نمودہ کہ بطور وکالت ظفر الدولہ در حضور پر نور مامور شود ظفر الدولہ نیز از اطوار ایشان واقف بودہ انکار کرد۔ ارسطو جاہ دولت رائے نامی متصدی خانگی ظفر الدولہ را چیزے تواضع نمودہ وکالت و روانگی خود در حضور پر نور قرار دادہ عرضی ظفر الدولہ در حضور پر نور گزرانید کہ غلام سید خان را بطور وکالت خود مامور نمایم از حضور پر نور جواب ارشاد شد کہ این محسن کش است شما چرا این را

باین عہدہ ماموریسازند۔ ارسطوجاہ بازعرضی عذریہ ازظفرالدولہ کنانید کہ
این شخص قابل حضورباشی است دران ایام وقارالدولہ خودراخودکشتہ
انتقال کردہ بود۔ وراجہ راے رایان ونانا پنڈت وشمس الامرامرحوم برسر
عرصہ بودند۔ حضورپرنورعرضی ظفرالدولہ بہ شمس الامرامرحوم عنایت فرمودہ
استفسارساختند کہ ظفرالدولہ بہادردرحق غلام سیدخان این قسم می نویسند
ایشان چہ عرض میسازند۔ مرحوم مذکوربجواب مناسب پرداخت۔ ہرچند
راے رایان ازمرحوم مسطوراصرارنمودند کہ مانع آمدن ارسطوجاہ مذکورشوند
لیکن مؤثرنشد وموافق عرض شمس الامراطلب ارسطوجاہ مذکورگردید چنانچہ
بذریعہ وکالت کہ رسیدند متسلط گردیدند وبعہدہ مدارالمہامی سرکاردولتمدار
آصفیہ سرفرازوممتازگشتند وازسرکارعالم مدارازبل کمپنی انگریزبہادرنیز
یک لک روپیہ سالیانہ از ۱۲۱۵ھ یکہزارودوصدوپانزدہ ہجری براے ارسطوجاہ
تقرر پذیرفتہ بود خلاصہ بمصداق۔ع۔ آثارش ازآفتاب مشہورتراست۔
ارسطوجاہ مذکوردردانائی ورسائی یگانہ آفاق ودرانصرام جملہ امورات
سرکارعظمت مدارباختیارواقتدارضرب المثل روزگاربود۔ سال انتقال
ارسطوجاہ ۱۲۱۹ھ یکہزارودوصدونوزدہ ہجری است وشادی ارسطوجاہ از
نواب بیگم صاحبہ صبیہ بھورسے میان پدرگھاسی میان لعل آمدہ یک پسر باسم
غلام مرتضی خان سیف الملک عرف معالی میان درایلچ پورمتولدشدہ بود

و در حین حیات ارسطوجاه نوجوان انتقال نمود۔ معالی میان مرحوم را دو
صبیه یکے ازبطن فرزند بیگم صاحبه ہمشیره نواب منیر الملک بهادر باسم حاجی بیگم
مخاطب بجهان پرور بیگم صاحبه محل حضرت بندگانعالی عال و دیگر ازبطن خواص
باسم عمدة السلام بیگم منسوب از شهباز الملک بهادر اند۔ نواب بیگم صاحبه
در حین حیات ارسطوجاه فوت شدند و ارسطوجاه یک طوائف مخاطب به سرور افزا
بیگم نیز داشتند چنانچه سرورنگر که از حیدرآباد بفاصله دو کروه بوده است۔
بنامش آباد کرده بودند۔ بعد چند سال از انتقال ارسطوجاه نیز لاولد فوت
کرد۔ دختر ہمشیره نواب بیگم مرحومه منسوب از منتظم الدوله فرخ علی خان بهادر
عرف محمد و میان ولد گهاسی میان مذکور که بعمر چهل و هفت سال اند دو پسر
دارند یکے رضا علی و دیگر محمد تقی هنوز رسم شادی هر دو بعمل نیامده است
و از برادرزاده ارسطوجاه باسم اشجع الملک عرف ڈلا میان ولد ممتاز الدوله
که برادر حقیقی ارسطوجاه بود چند پسر بقید حیات اند و ارسطوجاه در عهد مدار المهامی
خود قلعه اوسه که قریب هفت سال دران استقامت پذیر بودند۔ به برادرزاده
مذکور تفویض نموده۔

کیفیت میر ابوالقاسم مرحوم مخاطب بمیر عالم بهادر

میر رضی شوستری در عهد حضرت غفران مآب از ملک خود وارد حیدرآباد شدند
بمجموع حضرات ایرانیان بتبل رکن الدوله مرحوم در حضور عرض و معروض ساختند

که میر رضی نامی از فضلاے ایران سید عالیمقدار واز علماے نام آور آنديار
وارد حیدرآباد شده بجاگیر سرفرازی یابد حضرت غفران مآب بپاس عرض و
معروض وبمد نظر جلالت میر موصوف در پرگنه پٹن چرو از مضافات صوبه حیدرآباد
بجاگیر سه هزار روپیه معزز وممتاز فرمودند میر مذکور را دو فرزند یکے میر ابو القاسم مخاطب
بمیر عالم بهادر و دیگر میر زین العابدین - میر عالم بهادر مغفور پیشتر بعهده وکالت سرکار
دولتمدار بکمال اقتدار سرفراز بودند بعد انتقال ارسطوجاه مرحوم بعهده مدار المهامی
سرکار امتیاز یافته بعد سه سال ودیعت حیات را بدادار جان آفرین سپردند.
از میر مغفور یک فرزند باسم میر دوران بعرصه وجود آمد که در حین حیات پدر خود بعمر
هجده سالگی رسیده در ۱۲۱۶ سنه یکهزار و دوصد وشانزده هجری داعی حق را لبیک
اجابت گفت - و دو دختر که هردو بمنیر الملک بهادر یعنی بعد انتقال دختر نخستین
دختر دومین کتخدا شد چنانچه ذکرش عنقریب مرقوم قلم حقیقت رقم میگردد.
واز میر زین العابدین مسطور که در سرنگ پٹن به سرکار ٹیپو سلطان ملازم بود
قبل از چهار - پنج ماه از فتح سرنگ پٹن بمرض سرسام مبتلا شده در ۱۲۱۳ سنه
یکهزار و دوصد وسیزده هجری وفات یافت. از ایشان دو پسر یکے سید باقر
مخاطب بمیر زمان خان و دیگر سید حسین در حیدرآباد یادگار اند.

کیفیت نواب منیر الملک بهادر مدار المهام حال

بهادر موصوف ولد غیور جنگ بهادر ابن شیر جنگ بهادر اند - شیر جنگ بهادر مرحوم

در اوائل بخدمت داروغگی فیل خانہ و در عہد غفران مآب بصوبداری اورنگ آباد
سرفرازی یافتند۔ مدت انتقال شیر جنگ راچہل و شش سال و غیور جنگ را بیست
و چہار سال می شود۔ رسم شادی غیور جنگ از بہجو بیگم صبیہ درگاہ قلیخان بعمل
آمدہ چہار پسر و دو دختر متولد شدند نام پسران اکرام الملک بہادر و نیر الملک
بہادر و اشجع الملک بہادر و امین الملک بہادر۔ و دختران مذکور یکے منسوب بمیر
سید و صاحب نامی متوطن اورنگ آباد و دیگرے بعالی میان فرزند ارسطو جاہ
مرحوم ہر دو فوت کردند۔ نیر الملک بہادر در عہد حضرت غفران مآب بخدمت
دیوانی بادشاہی کہ تا حال بہ بہادر موصوف بحال است و در عہد میمنت مہد
بندگان عالی حال بعد انتقال میر عالم بہادر مغفور بخدمت باعظمت مدار المہامی
سرکار دولتمدار آصفیہ سرفرازی یافتند۔ شادی بہادر موصوف از صبیہ ہاے
میر عالم بہادر مغفور بعمل آمدہ چہار پسر دارند۔ اولین باسم عبداللہ صاحب از
لطن زوجہ نخستین متوفیہ و دویمین موسوم بمیر عالم علی و سیوین بنام میر محمد علی
از بطن شادی دویمین مسماۃ بصاحبہ بیگم۔ چہارمین صفدر صاحب از بطن
خواص کہ از ہمہ فرزندان کلان تر است ۔ امین الملک بہادر از سرکار
بجاگیر ذات کہ ذکرش در ذیل جاگیرداران خواہد آمد سرفراز۔ سواے آن تعلقہ
ایدل آباد و قوال و پرگنہ جنوارہ وغیرہ درعوض تنخواہ جمعیت سواران دارند۔
ازایشان دو پسر یکے حسن یاور الدولہ و دیگرے درگاہ قلیخان کہ رسم شادی

ایشان بعمل نیامده مگر حسن یاور الدوله و صبیه از بطن خواص دارد یکے منسوب
از باقر علیخان فرزند طالب الدوله بہادر و دیگرے از محمد علی صاحب پسر
مستقیم الدوله بہادر است۔ اکرام الملک بہادر و اشجع الملک بہادر ہر دو
از قید حیات درگزشتند۔

کیفیت شیخ فخر الدین مخاطب بہ شمس الامرا بہادر

شیخ ابو الخیر خان متوطن شکوه آباد از مضافات ہندوستان در سفر برہانپور
ہمراه رکاب مغفرت مآب رفیق شده عزت و اعتبار بسیارے داشتند از
اولاد اوشان کلان ابو البرکات خان و کوچک ابو الفتح خان اند۔ ابو الفتح
خان بعد انتقال والد خود بخطاب ابو الخیر خان بہادر تیغ جنگ شمس الامرا
شمس الملک مخاطب شدند۔ ایشان را از بطن خواہر امجد الملک بہادر شیخ فخر الدین
موصوف متولد شدند و بخطاب شمس الامرا شمس الملک بہادر سرفرازی یافتند
رسم شادی بہادر موصوف از صبیه حضرت غفران مآب ہمشیره میر سبحان علی
خان بہادر فریدون جاه بعمل آمده چہار فرزند دارند کلان فرید الدینخان
دویمین بدر الدینخان سیومین رکن الدینخان چہارمین امیر الدینخان است
عمر بہادر موصوف سی و دو سال و جمعیت پائگاه سوار و بار جمله شش ہزار
و در عوض جائداد تنخواه از محالات قریب بیست و ہشت لک روپیه است

کیفیت شہریار الملک بہادر۔ بہادر معزز ولد حسین علیخان و خان مذکور

برادر حقیقی منظفر الملک بهادر اند وشہیار الملک بہادر سہ برادر حقیقی اند- غلام علیخان منصور الدولہ واحمد علیخان وبہادر مغز ود وہمشیرہ کلان منسوب بہ صور اللہ خان قلعدار اینگیر وکوچک محکم جنگ برادر اشرف الدولہ بہادر در ابتدا جمعیت وملک کرپہ سرفرازی یافتند بعدہ درہمان ایام نسبت بہادر مغز از عمدة السلام بیگم دختر پسر ارسطو جاہ مرحوم بعمل آمدہ دو پسر وسہ دختر متولد شدند- فرزند کلان باسم رولوت علیخان کہ سند جاگیرات وجمعیت از سرکار بنام اوست وکوچک عباس علیخان واز دختران مذکورہ دو دختر بدو فرزند منصور الدولہ مذکور کتخدا وسیومین بفرزند احمد علیخان متوفی نامزد شدہ ہنوز رسم شادی بعمل نیامدہ است - شرح جمعیت بہادر مغز وکیفیت تعلقات کہ درعوض نگاہداشت جمعیت است عنقریب خواہد آمد-

کیفیت میر عطا علی خان ضیار الملک بہادر

بہادر مغز ولد منتظم الدولہ میر عبدالسبحان خان منتظم جنگ ابن ابوالفخر خان برادر کلان احسن الدولہ یکہ تاز جنگ کہ در عہد حضرت غفران مآب چندے بدیوانی سرکار عالیجاہ مرحوم مفتخر گردیدند- ودر عہد صلابت جنگ تا شمشاہ وتہنیکہ شاہنواز خان خانہ نشین شدند ابوالفخر خان مسطور بسر انجام امورات دیوانی دادند- میر ابوالفخر خان ابن میر عبدالمنان خان بن میر نعمان خان بہادر بن خواجہ عبدالرحیم خان بہادر اندکہ در عہد حضرت خلد مکان از منصبداران

بادشاہی ودر اولاد حضرت باقی باللہ صاحب کہ در دہلی مدفون بودہ اند
بیباشند منتظم الدولہ مذکور از جاگیر پنجہزار روپیہ در سرکار سرفرازی داشتندو
شادی ایشان از بلقیس بیگم بنت منیجہ بیگم بنت میر اکبر علیخان بہادر بعمل آمدہ
ضیار الملک موصوف فرزند منتظم الدولہ بعمر پنجاہ وہشت سال اند ورسم شادی
ایشان از امتہ الرسول بیگم صبیہ یکہ تاز جنگ احسن الدولہ میر مفوض اللہ خان
بہادر صوبدار اورنگ آباد بعمل آمدہ دو فرزند دارند یکے دختر کہ بعمر چہل سال و
از ابتدا طاقت حس وحرکت ندا شتہ بہمین علت ناکتخدا است ودیگرے پسر
باسم ابو الفخر خان ضیار الدولہ بہادر بعمر سی سال رسم شادی از امام النسا بیگم
مخاطب بہ بادشاہ بیگم صبیہ طالب جنگ ولد صفی الدولہ میر یوسفی خان بہادر
کہ میر آتش بادشاہی بودند بعمل آمدہ دو پسر دارند یکے میر منور علی بعمر چہاردہ سالہ
ودیگرے بعمر دہ سالہ ودو دختر یکے باسم عنایت النسا بیگم بعمر یازدہ سالہ و
دیگرے بنام نور النسا بیگم بعمر ہفت سالہ و شادی ہر دو دختران مذکورہ از فرزندان
والا جاہ حال حاکم چینا پٹن بعمل آمدہ است۔ ضیار الملک بہادر والد ضیار الدولہ
بہادر ہنگام رفتن ارسطو جاہ مرحوم بہ پونہ ودر دور مصاحبت ممتاز الامرا بہادر
درحضور پر نور باستصواب ممتاز الامرا از تغیری حسام الدولہ والد بینظیر جنگ بہادر
بخدمت عرض بیگی سرفراز شدہ تا حال بہمان خدمت مامور اند۔ ومعلوم باد کہ
احسن الدولہ کوچک واحسن الدولہ کلان وابو الفخر خان وقادر داد خان ہر چہار

برادر حقیقی بودند- ابو الفخر خان جد ضیاء الملک بہادر اند و احسن الدولہ کوچک
والد یکہ تاز جنگ حال قلعدار بیدر میباشند-

کیفیت رفعت الملک بہادر- حضرت مغفرت مآب ہرگاہ درعہد محمد شاہ بادشاہ از شاہ جہان آباد ارادہ دکن فرمودند لشکر خان جد عموی بہادر مغز را کہ از منصبداران عمدہ بادشاہی بودند ہمراہ آوردہ در نواحی برار و اورنگ آباد وغیرہ بجاگیر بیست ہزار روپیہ و جمعیت پنجہزار سوار سرفراز فرمودند- خان مذکور از مقربان حضور ماندند و نیز در وقت جلوس ناصر جنگ شہید بصوبداری اورنگ آباد و در عہد تسلط صلابت جنگ بخدمت دیوانی مامور بودند- بعد چندے میر مظفر علیخان برادر خان مسطور معہ دو پسر خود یکے باسم زور آور جنگ پدر رفعت الملک بہادر و دیگر میر جملہ عم- بہادر مغز از ہندوستان نزد لشکر خان رسیدند- چنانچہ میر مظفر علیخان بسفارشش لشکر خان از جاگیر ہشت ہزار روپیہ در صوبہ اورنگ آباد وغیرہ سرفرازی یافتند و روبرے لشکر خان رخت حیات از جہان فانی بربستند- زور آور جنگ پدر رفعت الملک بہادر نزد لشکر خان بتقریب مصاحبت از رسالہ مغلیہ و محالات ناندیڑ وغیرہ سرفراز بودند- چنانچہ تا حال رفعت الملک بہادر بدستور پدر خود عوض چہار لک روپیہ از محالات ناندیڑ وغیرہ در جائداد جمعیت سہ صد و پنجاہ و ہفت سوار و ہشت صد و ہفتاد جوانان بار سرفراز اند- رسم شادی رفعت الملک بہادر از صبیہ میر نعمان خان

عموی ضیاء الملک بهادر بعمل آمده شش پسر و دو صبیه ناکتخدا دارند - کلان میر نظر علیخان منسوب از دختر صادق میر خان نامی از اقربایان - دویمین میر اکبر علیخان منسوب بخانه مقرب خان قلعدار بالکنده - سیومین میر نجف علیخان منسوب از دختر عظمت خان نامی جاگیردار - چهارمین میر دلاور علی خان - پنجمین میر فتح علیخان ششمین میر غلام دستگیر خان رسم شادی اینها هنوز بعمل نیامده

کیفیت میر رضا علیخان بهادر شهاب جنگ و میر حیدر خان بهادر اعتصام الملک

بهادران معز پسران میر کاظم نامی متوطن اورنگ آباد اند که در سرکار غفران مآب خدمت حساب احتشام قلعه دولت آباد میداشتند میر رضا علیخان در رفاقت صلابت جنگ از قلعداری قلعه دولت آباد سرفراز بودند - و میر حیدر خان اولاً به نیابت دهنپت سنگه منشی حضرت غفران مآب و بعد انتقال منشی مذکور بحاضر باشی حضور پر نور سرفراز شده بسرانجام امورات منشی گری بمصاحبت رکن الدوله مغفور باستقلال پرداختند و حضرت غفران مآب بخطاب اعتصام الملک بهادر سرفراز فرمودند - ارسطوجاه بعد آمدن پونه کار منشی گری از اسمعیل یار جنگ که ذکرش خواهد آمد میگرفتند بعد انتقال ارسطوجاه مرحوم میر عالم بهادر مغفور اجرای امورات منشی گری حضور بدستور باعتصام الملک بهادر مفوض ساختند - والحال بهادر معز که تخمیناً بعمر هشتاد و دو سال خواهند بود باعث استیلاے ضعف پیری رشید الدوله فرزند کلان خود را در حاضر باشی

حضور معزز نمودند اعتصام الملک بہادر پنج پسر دارند۔ کلان محمد علیخان مخاطب برشید الدولہ
بہادر کہ بعہدہ منشی گری و قلعداری دولت آباد مامور شادی بہادر مذکور از دختر
سرفراز الملک بہادر شدہ دو فرزند دارند یکے میر اسمعیل و دیگرے میر صادق۔
دویمین وحید الدولہ بہادر کہ بہ قلعداری قلعہ پرنیدہ سرفراز و از دختر غلام حسین خان
منسوب بودہ یک فرزند باسم میر غلام حسین دارند۔ سیومین عباس علی خان بہادر
منسوب از دختر افتخار الملک بہادر یک فرزند بنام میر احمد علی دارند۔ چہارمین میر
ابراہیم علیخان کہ بقلعداری قلعہ تہامرہ ممتاز و از دختر سلطان نواز خان منسوب
اند۔ پنجمین موسوم بدلاور علیخان کہ انتقال نمودند و از دختر میر ابوتراب خان
منسوب بودہ دو فرزند دارند یکے میر محمد صالح و دیگرے میر الف علی کہ از قلعداری
قلعہ پتپال باری سرفراز اند۔

کیفیت افتخار الدولہ افتخار الملک بہادر

عنایت اللہ خان نامی یکے از منصبداران حضرت خلد مکان در سرکار عالمگیر
بادشاہ بخدمت دیوان تن و خانسامانی سرفرازی داشتند از ایشان دو صبیہ
بودند یکے منسوب بمبارز خان عماد الملک مرحوم و دیگرے بہ سید دلاور خان
مغفور و رسم شادی صبیہ دلاور خان مرحوم از شہامت خان خلف کلان مبارز
خان مرحوم بعمل آمدہ شہامت خان دو صبیہ داشتند یکے منسوب بفرزند
سید دلاور خان مرحوم جد افتخار الملک بہادر و دیگرے بفرزند برادر حقیقی

شہامت خان کہ بخطاب مبارزخان سرفراز بودند۔ دلاور خان در عہد صلابت جنگ مرحوم بتعلقہ بیڑ سرفرازی داشتند۔ من بعد ہشت دیہہ جاگیر از دیہات گلبرگہ و قلعداری آن در عہد غفران مآب تفویض یافت و دیہات تعلقہ درکی نیز در جاگیر بود۔ و خدمت بخشی گری بادشاہی ہم در عہد غفران مآب مفوض شدہ بعد انتقال دلاور خان فرزند خان مذکور باسم افتخار الدولہ بہادر مرحوم بجاگیر و خدمت بخشی گری بادشاہی سرفرازی یافتند۔ بعد انتقال بہادر مرحوم کہ بتاریخ بیست و چہارم ماہ ذیقعدہ سنہ ۱۲۳۱ھ یکہزار و دوصد و سی و یک ہجری بوقوع رسید۔ افتخار الدولہ حال فرزندزادہ دلاور خان مذکور بتامی محال جاگیر کہ تفصیل آن در ذیل جاگیرداران خواہد آمد۔ و نیز بخدمت بخشی گری بادشاہی سرفرازی یافتند۔ عمر ایشان تخمیناً پنجاہ و یک سال رسم شادی از دختر غلام حسین خان منصبدار بعمل آمدہ یک پسر دارند۔

فائدہ۔ بخشی گری بادشاہی عبارت ازانست کہ ہرکہ از خطاب و منصب سرفراز میشود از دفتر بخشی افراد منصب و خطاب مزین بدستخط خاص جاری میگردد و تسلیمات خطاب در حضور باستصواب بخشی میشود۔ و نیز بخشی بادشاہی وقت باریابی کسی کہ بخطاب و منصب سرفراز شدہ باشد ہمراہ آن برآدابگاہ ایستادہ بآواز بلند عرض میسازد کہ فلانے بایقدر منصب و باین خطاب سرفرازی یافت۔ و نیز چودھری یا مثل چودھری سبزی منڈی و میوہ منڈی و

چودہری نیچہ بندان وگلفروشان وغیرہ نذرانہ بحالی چودہرات میدہند وحصول سند میسازند وبراسناد حضور کہ بعنوان جاگیر میشود مہر بادشاہی دیوانی ہم میگردد۔ واسناد مذکور را اسناد دومہری میگویند وحساب کامل صوبجات نیز نزد متصدیان دفتر دیوانی بادشاہی میباشد۔

کیفیت نور الامرا بہادر

دیوان حسن محمد خان جد ارسطو جاہ مرحوم ومحمد قاسم خان قوم منڈل جد نور الامرا بہادر ہر دو برادر حقیقی بودند۔ جد بہادر معزز را نواب شجاع الدولہ بہادر خلف منصور علیخان مساعدہ فرستادہ از قصبہ سامانہ مضاف چکلہ سرہند صوبہ دار الخلافت شاہجہان آباد طلب داشتہ رسالہ یکہزار سوار عنایت فرمودند بعد انتقال محمد قاسم خان مسطور غلام کمال خان پدر نور الامرا بہادر۔ وبعد انتقال غلام کمال خان مذکور بہادر معزز رسالہ سواران مذکور بدستور بحال داشتند۔ ارسطو جاہ مرحوم باعث ہم جدی نور الامرا بہادر را مساعدہ یک لک وپنجاہ ہزار روپیہ از حیدر آباد فرستادہ طلب نمودند چون بہادر معزز بحیدر آباد رسیدند حضرت غفران مآب اول بعنایت جاگیر پنج لک وہفت ہزار روپیہ وعلاقہ چوکی ڈیوڑہی خاص عز امتیاز بخشیدند وبعد چندے بجاگیر دہ لک روپیہ وجمعیت سہ ہزار سوار وبارمعہ جایداد تعلقات شانزدہ لک وہفتاد وہفت ہزار روپیہ درعوض تنخواہ جمعیت سرفراز فرمودند لیکن بعد انتقال ارسطو جاہ مرحوم درعہد مدار المہامی

میر عالم مغفور بہادر مغفر را حکم رفتن اورنگ آباد شرف نفاذ یافت و جاگیر و
جمعیت در معرض تلف افتاد در وقت مدارالمہامی منیر الملک بہادر و کار
پردازی راجہ چندولعل بہادر۔ بہادر مذکور طلب حیدرآباد گردیدہ از جاگیر
محالات ورنگل وغیرہ در عوض جمعیت کہ ذکرش بجاسے خود خواہد آمد سرفراز
شدند۔ نورالامرا بہادر بعمر پنجاہ و دو سال چہار فرزند ازانجملہ دو فرزند از بطن
زوجہ شادی و دو دختر دارند۔ فرزند کلان علی یاور الدولہ بہادر بعمر بیست و ہفت
سال منسوب از دختر عمہ خودش۔ دومین کامیاب الدولہ بہادر بعمر بیست و
چہار سال منسوب از دختر وجیہہ الدینخان منڈل۔ سیومین نادر الدولہ بہادر
بعمر نوزدہ سال کہ بعد از انتقال زوجہ اولین از دختر نواب سکندر الدولہ بہادر
در ۱۲۲۸ یکہزار و دو صد و بیست و ہشت ہجری کتخدا شد۔ چہارمین دلاور
علیخان بہادر بعمر چہاردہ سال کہ از دختر قلندر بخش خان منڈل نامزد شدہ
ہنوز رسم شادی بعمل نیامدہ است۔ نام دختران نورالامرا بہادر عمدہ بیگم
ہمشیرہ حقیقی کامیاب الدولہ بہادر منسوب از سرور نواز جنگ۔ و حیات النسا
بیگم منسوب از غلام محی الدینخان پسر قلندر بخش خان مذکور است۔ و معلوم
باد کہ قلعہ امام گڈہ کہ اندرون قصبہ سامانہ واقع است مع قلعہ مرتضے پور کہ
از سامانہ بفاصلہ بیست و پنج کروہ بطرف مشرق است بنا کردہ محمد قاسم
خان جد نورالامرا بہادر است از وقت آمدن خان مذکور نزد شجاع الدولہ مرحوم

در قلعه مسطور دخل و تصرف سکهان گردید۔

کیفیت سرور نواز جنگ بہادر

بہادر معز خلف محمد حفیظ خان قوم منڈل برادر حقیقی محمد عظیم خان بہادر پدر مادر نور الامرا بہادر اند شادی ایشان از عمدہ بیگم دختر نور الامرا بہادر بعمل آمدہ است۔

کیفیت شیخ رحیم الدین امجد الملک بہادر مخاطب بہ محمد امجد خان سر بلند جنگ امجد الملک

بہادر معز رفیق و از اقربائے تیغ جنگ بہادر بودند۔ بعد انتقال شمس الامرا بہادر مرحوم از کارپردازی شمس الامرا حال سرفرازی داشتند و عنایات حضرت غفران مآب بحال ایشان از باعث حاضر باشی روز و شب بر ڈیوڑہی دولتخانہ روز افزون بود. فرزندان ایشان سیف جنگ بہادر و امام الدینخان و سردار علی جملہ امورات جاگیر وغیرہ سرکار شمس الامرا بہادر سرانجام میدہند۔ امجد الملک بہادر بعمر ہفتاد و چہار سال رسیدہ رحلت نمودند و فرزند ایشان سیف جنگ مرقوم جاگیر پنجاہ ہزار روپیہ از سرکار بندگانعالی مقرر دارند و سوائے آن شریک جاگیر شمس الامرا بہادر نیز ہستند۔

کیفیت سیف جنگ بہادر خلف محمد غوث خان

خان مذکور در عہد صلابت جنگ مرحوم از نارنول بارادہ روزگار در حیدرآباد آمدند۔ درآن وقت نواب غفران مآب را صلابت جنگ مرحوم بصوبداری

برار رخصت نمودند۔ غوث خان مذکور رفیق نواب غفران مآب شده همرکاب روانه ایلیچ پور شدند ازانجاکه شرط رفاقت وجانفشانی ها ازخان مسطور در دفع فساد حیدرجنگ سابق الذکر چنانچه باید بظهور رسیده بود۔ حضرت غفران مآب وقت تسلط ریاست خان مذکور را بخطاب سیف الدوله وبخشی گری تمام جمعیت وازمحالات تلگنڈه و دیورکنده وغیره سرفراز فرمودند۔ محمد غوث خان بملاحظه ترقیات خود برادر خود را از نارنول معه اهل وعیال طلب حیدرآباد نمودند۔ بعدازان ازحضور بخطاب سیف جنگ وبرادر ایشان به علاؤ الدوله سرفراز گردیدند۔ بعدچندے خان مسطور انتقال نمودند از ایشان یک فرزند باسم منگن میان مخاطب به سیف الدوله وازعلاؤ الدوله نیز یک پسر بنام غالب جنگ یادگار اند۔

کیفیت مستقیم الدوله بهادر

حاجی محمد زمان نامی مغل متوطن شوستر بامر تجارت وارد حیدرآباد گردید وبقدرحال سرمایه داشت حاجی مذکور زنے بیوه را بنکاح خود درآورد۔ ازو یک فرزند باسم میرزا عبدالغنی متولد شد۔ میرعالم بهادر بپاس هموطنی ولیاقت میرزا عبدالغنی همشیره خود را باسم سکینه بیگم که ازبطن خواص بود ازدواج نمود وباعث قرابت میرعالم بهادر مغفور میرزا لے مذکور شهر یک سوال وجواب کلیات ومخاطب به مستقیم الدوله بهادر گردید۔ وبعدچندے درعهد حبس کرک پاتریق خیشمت جنگ

صاحب رزیڈنٹ از باعث فساد چند در چند اخراج بلدہ گردیدہ در جاگیر خود قیام نمود بمقتضاے حق پرستی سرکار عالم مدار از بیل کمپنی انگریز بہادر بہ نظر حقوق بہادر مذکور مبلغ دوازدہ ہزار روپیہ سالیانہ از ۱۲۱۵ھ یکہزار و دو صد و پانزدہ ہجری مقرر است از ایشان یک پسر باسم میرزا محمد علی بعمر ہیجدہ سال کہ بموجب مذکور و سابق رسم شادی آن بعمل نیامدہ و دو دختر کلان بمیرزا محمد حسین فرزند میرزا محمد علیخان شوستری برادر میر عالم مغفور و کوچک بفرزند بہرام الدولہ کتخدا است۔

کیفیت نظام یار جنگ بہادر

میر کاظم علی نامے از سادات معتبر در سرکار ٹیپو سلطان ملازم بودند۔ از انجا نوکری گزاشتہ وارد بلدۂ حیدرآباد شدند شادی ایشان از خالہ میر عالم مغفور بعمل آمدہ یک فرزند بنام میر عباس علیخان متولد شدند و در ترقی میر عالم مغفور بخطاب نظام یار جنگ حسام الملک بہادر و جاگیر ذات سرفراز گشتند شادی میر عباس علیخان نظام یار جنگ بہادر از دختر اعتصام الملک بہادر میر منشی سرکار دولتمدار گردیدہ یک فرزند باسم میر غلام حسین و یک دختر متولد است۔

کیفیت بے نظیر جنگ بہادر

میرزا محمد معین نامی از ولایت بتقریب تجارت وارد حیدرآباد شدند۔ بعد فروخت اسباب تجارت باز بوطن خود رفتند دفعہ دیگر کہ آمدند جعفر علیخان

فرزند خود را ہمراہ آوردند۔ جعفر علیخان مسطور در حضور حضرت مغفرت مآب ملازمت کردہ بسرفرازی محالات سرکار بعنوان تعہد و منصب پنجہزاری و از خطاب حسام الدولہ بہادر معین الملک سرفراز شدند از ایشان یک پسر بنام ابوالحسن خان کہ از اندوختہ پدر خود بآرام بسر اوقات نمودند از ایشان فرزند بنام جعفر علیخان متولد شد و در حضور بندگانعالی عزت و اعتبار بہم رسانیدہ بعلاقہ عرض بیگی گری عز امتیاز یافت۔ از جعفر علیخان مذکور پنج پسر کلان سبے نظیر جنگ ضرغام الدولہ منسوب از ہمشیرہ مرشد قلیخان ولد رستم علیخان ہمشیرزادہ شہیار الملک بہادر دویمین شوکت جنگ بہادر منسوب از دختر یکے از منصبداران۔ سیومین شہباز جنگ بہادر منسوب از دختر رشید الدولہ بہادر چہارمین جمال صاحب پنجمین محمد علیخان کہ از بطن خواص و در فرزندی شرف النسا بیگم زوجہ عاقل الدولہ بہادر بودہ است۔

کیفیت قاسم بیگ خان شہیار جنگ بہادر

بہادر مسطور از اقربائے بخشی بیگم صاحبہ مغفورہ و بعہدہ داروغگی فیلخانہ و یک صد بارگیر سرفراز اند۔

کیفیت سعید الدولہ بہادر و ہادی الدولہ بہادر

بہادران مرحوم ہر دو برادر بودند سعید الدولہ در سرکار دارا جاہ شجاع الملک بہادر ملازم بودہ در وقت ترقی میر عالم بہادر در سرکار بندگانعالی بسلک منصبداران

متسلک و در عهد مدارالمهامی میر عالم مغفور به نیابت صوبداری حیدرآباد سرفراز شده بودند عرصه هشت ماه میگذرد که بهادر مذکور داعی حق را لبیک اجابت گفتند و هادی الدوله که به نیابت صوبداری اورنگ آباد سرفراز بودند نیز انتقال ساختند۔ از سعیدالدوله مرحوم دو فرزند موجود اند۔ یکے خلیل صاحب که از دختر سلطان میان کتخدا شده یک فرزند متولد شد۔ و دیگرے میر محمد علی که از دختر سید احمد علیخان منسوب است۔

کیفیت صمصام الملک بهادر

میر کمال الدین نامی در هندوستان بنوکری بادشاهی ممتاز بودند پسر شان میرک حسین خان در عهد جنت مکان بدر ماهه و منصب و در وقت شاهجهان بادشاه بصوبداری کابل و ملتان سرفراز شده بودند۔ فرزند ایشان میر حسین علیخان که از جوهر شناسی و قدردانی نواب مغفرت مآب بمنصب و خطاب سرفراز شدند و بعد انتقال مغفرت مآب نواب غفران مآب بدیوانی سرکار خود و خطاب شاه نواز خان مفتخر و ممتاز ساختند و در عهد تسلط صلابت جنگ موسی بهوسی فرانسس از کشته شدن حیدر جنگ که ذکرش بالا گزشت۔ شاه نواز خان مذکور را از ضرب بندوق کشت و فرزند کلان اوشان میر عبدالحی خان را در قلعه گلکنده مقید نمود۔ چون نواب غفران مآب بر مسند ریاست نشستند میر عبدالحی خان را از قلعه برآورده اولاً بمنصب شش هزاری و پنجهزار

سوار وخطاب صمصام الدوله صمصام جنگ مورد عنایت فرمودند و بعد آن
بمنصب هفت ہزاری وہفت ہزار سوار وعلم ونقاره وماہی مراتب و پالکی
جهالردار وخطاب صمصام الملک وتعلقه دیوانی صوبجات دکن سرفراز نمودند
وخواستند که بر خدمت باعظمت مدارالمهامی ومختاری جمله امورات سرکار خود
عزّ امتیاز بخشند۔ بہادر موصوف اقبال نکرد لیکن در جمیع امور کلیات غیر
از صلاح ومشوره ایشان ہیچ حکم نافذ نمیشد وبرادر اوشان میر عبدالسلام
خان مخاطب بدلاور جنگ قوام الدوله بہادر بودند۔ حالا در اولاد بہادر موصوف
جلال الدوله بہادر بجمعیت سواران ملازم اند۔

کیفیت منتظم الدوله بہادر

بہادر معز از اقربائے صمصام الملک مرحوم در اورنگ آباد انتقال کردند۔ پسر
ایشان باسم میر معین الدین خان ملازم راجه گوبند بخش بہادر برادر راجه
چندو لعل بہادر است۔

کیفیت افسر الدوله بہادر

ناصر علی خان نامی در سر رشته منصبداران ملازم سرکار عالی بودند از خان مذکور
پنج فرزند که منجمله آن دو پسر پیشتر انتقال نمودند وسه پسر کلان افسر الدوله
بہادر ودویمین غلام حیدر خان وسیومین حسین علیخان موجود اند۔ افسر الدوله
موصوف سابق برفاقت شمس الامرا بہادر در صوبه برار بجاگیر سرفراز بودند

چون از شمس الامرا بہادر ناموافقت رو داد میر عالم مغفور باضافہ جاگیر و غلام حیدر خان و حسین علیخان برادران ایشان را بدر ماہہ ذات سرفراز نمودہ در رسالہ خاص کہ در سررشتہ راجہ چندو لعل بہادر است معہ سواران داخل کردند۔

کیفیت لطیف الدولہ بہادر

محمد یار بیگ خان نامی جد لطیف الدولہ بہادر باشندہ ولایت کاشغر وارد ہندوستان گردیدہ در سرکار مغفرت مآب بمواجب سہ صد روپیہ ملازم گردید و ہمراہ مغفرت مآب در برہان پور رسیدہ بمناکحت پرداخت بعد چندے یک فرزند متولد شد لطیف بیگ نام۔ ہرگاہ بسن شعور رسید۔ خان مذکور بیگ مسطور را بخطاب خانی و نوکری منصب بمواجب یکصد و پنجاہ روپیہ سرفراز کنانیدہ خود بتقضاے الٰہی فوت نمود۔ چون مغفرت مآب بمغفرت حق پیوستند لطیف بیگ خان در حضور ناصر جنگ و بعد شہادت ناصر جنگ در عہد صلابت جنگ باضافہ مواجب و منصب سرفراز شدند۔ و بعد انتقال صلابت جنگ برفاقت شجاع الملک بہادر بخدمت توشخانہ و جاگیر نہ ہزار روپیہ کہ در ضلع اورنگ آباد واقع است مفتخر گشتند۔ چون لطیف بیگ خان مذکور رخت اقامت از جہان فانی بربستند فرزند ایشان غالب بیگ خان مخاطب بہ لطیف الدولہ بہادر کہ بقید حیات اند بخدمت توشخانہ و خطاب معظم جنگ و بعد چندے در عصر ارسطو جاہ بخطاب لطیف الدولہ سرفرازی یافتند۔ از ایشان سہ فرزند

یکے واجد بیگ خان و دیگرسے لطیف بیگ خان کہ ہر دو در سرکار ملازم اند وسیومین ہنوز خورد سال است۔

کیفیت بدر الدولہ بہادر

بہادر معزاو لاً در سرکار بسالت جنگ مرحوم ملازم ومن بعد معرفت محمد امین خان عرب ملازمت حضرت غفران مآب نمودہ از جاگیر ذات سرفراز بودند در سالحال ۱۲۳۱ سنہ یکہزار و دو صد وسی و یک ہجری انتقال کردند از ایشان یک دختر منسوب از عابد یار جنگ است۔

کیفیت سکندر الدولہ بہادر

بہادر معز باشندہ سا مانہ از اقربائے ارسطو جاہ مرحوم در وقت مدار المہامی مرحوم مذکور معہ برادر خود فیاض علیخان نامی وارد بلدہ شدہ از خطاب و جاگیر سرفراز شدند۔ از بہادر معز سہ فرزند۔ کلان سرفراز علیخان و دو فرزند دیگر خورد سال اند وشطری از کیفیت بہادر معز در کیفیت نور الامرا بہادر بالا گذشت

کیفیت سرفراز الدولہ لشکر جنگ بہادر

بہادر معز ولد حیات اللہ خان واز اقربائے شمس الامرا بہادر اند۔ سابق تعلقدار تعلقہ بلگندل وآرا گیر بودند السحال قلعہ آرا گیر صرف تفویض بہادر معز است وبجاگیر ذات سرفراز و در بلدہ سکونت دارند۔ مرد دانا بہ کبر سن در امور آبادی تعلقات خیلے سلیقہ شعار اند۔ از ایشان شش فرزند۔ سہ پسر از زوجہ شادی

بنام خواجہ میان و مجو میان و غلام حسین خان و سہ پسر دیگر از خواص اند۔

کیفیت میر قمر الدینخان بہادر اکبر یار جنگ

بہادر مذکور ولد میر معین الدین نقشہ نویس حویلی ہاے بلدہ اند۔ چون بہادر معز بعلم عربی و فارسی دستگاہ درست داشتند حضرت غفران مآب بخدمت اُستادی حضرت بندگانعالی حال مامور فرمودند چنانچہ تاحال بہمان وسیلہ درحضور پرنور مورد مرحمت و تفضلات اند و نیز بخدمت بخشی گری شاگرد پیشہ و جاگیر چہار ہزار روپیہ سرفراز۔ عمر بہادر معز تخمیناً پنجاہ و نہ سال است۔

کیفیت منیر الدینخان مخاطب بہ سکندر یار جنگ بہادر

بہادر مذکور ولد معین الاسلام خان کہ در وقت ارسطو جاہ مرحوم بخدمت قضاے بلدہ حیدرآباد سرفراز بودند۔ وقتیکہ حضرت بندگانعالی متعالی حال بسفر شوراپور ارادہ فرمودند منیر الدینخان مذکور را در رکاب ظفر انتساب بعز امتیاز و در عہد مسند نشینی بہ بخشی گری دو ہزار جوان بارکہ در چوکی و پہرہ خاص ملازم اند شرف افتخار بخشیدند۔ علاوہ بران بہادر معز بخدمت باعظمت کچہری عدالت نیز سرفراز اند۔ عمر ایشان تخمیناً سی و ہفت سال است۔

کیفیت طالب الدولہ بہادر صف شکن خان

جد بہادر معز منصب دار بادشاہی از حضور بادشاہ بقلعداری دہارور سرفرازی داشتند بعد ازان مغفرت مآب بخانسامانی خود ممتاز ساختند۔ محمد نقی خان والد

بہادر معز در رفاقت غفران مآب بسر بردند۔ طالب الدولہ بہادر از عہد حضرت غفران مآب بعد تغیری حکیم بادشاہ در ہنگامہ عالیجاہ مغفور بخدمت کوتوالی حیدرآباد ماموراند۔ و رضا علیخان عموی بہادر معز کہ از عرصہ پنج و شش سال انتقال کردند چون سابق بعہدہ داروغگی کمانیان و اصطبل حضور مامور بودند تا حال ہرد و خدمت بنام میر حسن علیخان بہادر پسر کلان طالب الدولہ بہادر بحال و برقرار است۔ طالب الدولہ بہادر پنج پسر و دو دختر دارند۔ کلان میر حسن علیخان بہادر مذکور منسوب از صبیہ غالب الدولہ عموی حقیقی مشار الیہ کہ داروغہ ہرکارہا بودند۔ دوئمین باقر علیخان بہادر منسوب از صبیہ حسن یاور الدولہ بہادر پسر امین الملک بہادر۔ سیومین جمال علیخان بہادر منسوب از صبیہ ہمت یار جنگ بہادر کہ صبیہ مذکور بعد چندے فوت نمود۔ چہارمین قربان علیخان بہادر منسوب از صبیہ دوم ہمت یار جنگ مذکور۔ پنجمین ذوالفقار علیخان بہادر کہ ہنوز شادی او نشدہ است۔ نام دختران بادشاہ بیگم کہ بہ علی رضا خان برادرزادہ بہادر معز منعقد۔ و پیاری بیگم کہ بمیرزا محمد نصیر نامی پسر علی بیگ خان کتخدا است۔

کیفیت میر احمد خان قوت جنگ بہادر

بہادر مذکور برادر خالہ زاد ضیاء الملک بہادر و داروغہ جنسی یعنی توپ خانہ سرکار غفران مآب بودند۔ از ایشان سہ فرزند۔ کلان میر احسن اللہ خان مخاطب بہ قوت جنگ بہادر بجاگیرات والد خود سرفراز اند و میر عثمان یار خان

ومیر مسعود خان اند۔

کیفیت محمد طاہر خان مرحوم مخاطب بامیر الدولہ بہادر

بہادر مرحوم گو کہ حضرت غفران مآب و بعہدہ خانسامانی و داروغگی جواہر خانہ وفیلخانہ سرکار عالے سرفراز بودہ در عہد غفران مآب انتقال ساختند۔ از ایشان چہار فرزند یادگار اند۔ کلان اسد محمد خان امیر الدولہ حال کہ بہ عہدہ خانسامانی و داروغگی جواہر خانہ بدستور سرفراز۔ وبخانہ محمود خان نامے قلعدار بیدر منعقد شدہ اند۔ دویمین محمد یار جنگ بہادر۔ سیومین کمال الدین خان بہادر۔ چہارمین محمد سہراب خان بہادر اند۔

کیفیت شہسوار جنگ بہادر مخاطب بآصف نواز خان

بہادر مذکور در سررشتہ منصبداران ملازم بودند و در عہد حضرت غفران مآب باعث فطانت و ذہی ہوشی اکثرے شریک مشورہ کلیات می شدند۔ بعد چندے بعلت بعضے حرکات اخراج بلدہ شدہ بحکم حضور باز آمدند۔ الحال نبیرہاے ایشان بجاگیر ذات ممتاز اند۔

کیفیت عظیم الملک بہادر

بہادر مذکور وزور آور جنگ بہادر پدر رفعت الملک بہادر ہر دو برادر حقیقی اند۔ سابق در وقت ارسطوجاہ مرحوم بعلت بقایاے سرکار در تعلقدارے اورنگ آباد بعد سفر بالکل گریختند وتا حال روپوش اند شخص کہن سال مفتن چالاک

مزاج اند۔

کیفیت محمد عظیم خان بہادر اعظم الملک

بہادر معز سابق بعلاقہ بخشی گری و بداراالمہامی دار سرکار تیغ جنگ بہادر مرحوم مامور بودند۔ مرد فہمیدہ دانا آبادان کار۔ از ایشان سہ پسر کلان بندہ علی خان مخاطب بعلی یار جنگ بہادر کہ در وقت خروج عالیجاہ بر وقت کارزار داد مردانگی دادند۔ دویمین باقر علیخان۔ سیومین قربان علیخان اند۔

کیفیت معظم علیخان مخاطب بہ قیصر جنگ بہادر

بہادر مذکور داماد مقبول الدولہ مرحوم سابق حضرت غفران مآب بعہدہ عرض بیگی متعین بندگانعالی حال فرمودہ بودند۔ بندگانعالی حال بفرط عنایت بخطاب مکرم علیخان بہادر قیصر جنگ سرفراز فرمودہ اند۔ بہادر معز شخص فہمیدہ و سنجیدہ رویہ درست دارند و بداروغگی پنجاہ زنجیر فیل ضبطی راجہ راجندر پیشکار سابق کہ ذکرش بجاے خود خواہد آمد سرفراز ہستند۔

کیفیت منشی اسمٰعیل یار جنگ بہادر

بہادر مذکور باشندہ اندور بودند۔ و انعامدار انجا بود۔ در وقت منشی گری شمشیر و نت بخدمت نیابت سرفراز و در محاربہ و جنگ کہرو وقت روانگی ارسطو جاہ مرحوم سمت پونہ ہمرکاب حاضر بود۔ ہرگاہ ارسطو جاہ مرحوم از پونہ بحیدرآباد معاودت نمودند بجلدوے رفاقت از خدمت منشی گری دیوانی

سرفراز فرمودند۔ بعد انتقال ارسطو جاہ چندے بحضور بندگانعالی حال حاضر بود۔ میر عالم مغفور باعث نقض و عداوت در حضور عرض نمودہ روانہ جاگیر نمودند و در انجا معدودے از ایام حیات مستعار بسر بردہ یاز دہم جمادی الاول ۱۲۳۰ سنہ یکہزار و دوصد و سی ہجری رہگراے ملک بقا شد۔ پسرش باسم غلیم اللہ خان در بلدہ حاضر و از جاگیر والد خود سرفراز است۔

کیفیت میر الٰہی بخش مرتضی یار جنگ بہادر

میر مذکور اول بصیغہ بارگیری پیش سداشیو ریڈی زمیندار ملازم شدہ بعد چندے بسرکردگی چند سواران اعتبار بہم رسانیدہ وقتیکہ زمیندار مذکور بعلت رفاقت عالیجاہ مرحوم بعد انتقال مرحوم مذکور اسیر و دستگیر گردید۔ میر مسطور معہ سواران خود بہ پونہ شتافتہ در سرکار ارسطو جاہ مرحوم ملازم گشت بعد حاضر آمدن مرحوم مذکور بحضور میر مذکور بخطاب و منصب و جاگیر امتیاز یافت حالا در ہمراہی راجہ گوبند بخش بہادر بسرکردگی جمعیت سواران ممتاز است۔

کیفیت جہانگیر یار جنگ بہادر

حسام اللہ خان نامی جد بہادر معز از وقت بادشاہان قدیم بقلعداری قلعہ اودگیر سرفراز و از منصبداران شاہی بودند و سزاوار الملک بہادر و والد بہادر موصوف سواے قلعداری مذکور از حضور حضرت غفران مآب بجاگیر سواران ہم ممتاز بودند ہر دو انتقال نمودند۔ از سزاوار الملک دو پسر اند کلان بہادر معز

وکوچک فدا مهدی خان است از حضور قلعداری قلعه اودگیر معه اختتام آن
با جاگیرذات بنام بہادر معزمقرر است۔

کیفیت میر جعفر مخاطب بجعفر یار جنگ بہادر و میر حسین مخاطب باسد نواز جنگ بہادر

بہادران مذکور فرزندان میر مهدی نامی اندکه در وقت حضرت غفران مآب
هرگاه تولد حضرت بندگانعالی متعالی حال گردید ملازم شده اهلیه خود را
باسم بهوری بیگم بخدمت رضاعت مامور ساخت وقتیکه حضرت بندگانعالی
مسند نشین ریاست شدند بہادران مذکور راکه در عالم صاحبزادگی باریاب مےماندند
بهمان اسلوب بعد جلوس ریاست و مسندنشینی باریاب فرمودند جعفر یار
جنگ بہادر کوکه را از حضور پرنور رساله پنجاه نفر سوار و پنجاه بارگیر۔ وازپیش
منیرالملک بہادر پنجاه نفر بارگیر۔ واز نزد راجه چندو لعل بہادر دوصد سوار و پنجاه
نفر بارگیر و دوصد جوان لین و یکصد جوان روهیله مقرر است واسد نواز جنگ
کوکه را از حضور پنجاه نفر بارگیر و از راجه معزبیت و پنج سوار و پنجاه بارگیر است

کیفیت میر عبدالله خان نصیب یار جنگ بہادر

ایشان از منصبداران قدیم فرزند منظفرالدوله برادر افتخارالملک بہادر بخشی
بادشاهی اند و منظفرالدوله مذکور عموی افتخارالملک حال بودند۔

کیفیت حسینی میان مخاطب بحسین یاور جنگ بہادر

بہادر مذکور باعث قرابت که زیب النسا بیگم نامی زوجه دوم میر عالم مغفور

ہمشیرہ قرابتی اوست بخدمت عرض بیگی مدار المہام وخطاب حسین یاور جنگ بہادر از عہد میر عالم مرحوم سرفراز. سابق بعلت تقاضاے قرضہ افاغنہ از حیدرآباد درنواحی قلعہ پرینڈہ رفتہ بود الحال باعانت جعفر یار جنگ کہ با بہادر مذکور قرابت دارد باز بحیدرآباد آمدہ مقیم است۔

کیفیت میرزا ابراہیم بیگ مخاطب بظفر الدولہ مبارز الملک احتشام جنگ بہادر

بہادر معز در اوایل مشہور باسم فاضل بیگ خان بسرگردگی جمعیت سوار و بار از جانب ترکمان آمدہ ملازم راجہ سیکاکول والہ گردید. من بعد بچناپٹن رفتہ در سرکار والاجاہ مرحوم از دو صد سوار و پانصد پیادہ ملازم شد. در وقت جنگ ترچناپلی رکن الدولہ سابق الذکر کارہاے شجاعت نمایان بہادر معز ملاحظہ نمودہ بعد رفع محاربہ وجنگ مذکور از والاجاہ بسالت تمام درخواست بہادر معز نمود. والاجاہ بمقتضاے وقت در ہنگام رخصت دست بہادر معز را بدست رکن الدولہ داد. دولہ مرحوم بمد نظر شجاعت و مردانگی بہادر معز کہ براے العین مشاہدہ نمودہ بودند. در عوض نگاہداشت جمعیت از محالات نرمل و ایلگندل و بالکنڈہ و ورنگل و تعلقہ الیشوار او نامی زمیندار پالونچہ وغیرہ محالات کہ زمینداران انجا خیلے سرکش و متمرد بودند سرفراز و بخطاب قوام الصدر ممتاز فرمودند. چنانچہ بمقتضاے جرأت و شجاعت بہادر معز کہ مشتہر خاص و عام است. محالات مذکور حسن انتظام یافت. بہادر معز در عہد حضرت غفران

تاآب انتقال نمودند۔ ازایشان چہار فرزند۔ کلان فرخ میرزا کہ بخطاب والد خود سرفراز بوده از سرکار بندگانعالی ترک روزگار نموده بشہر دیگر میرفت۔ دراثنائے راه بایمائے کارپردازان سرکار کشتہ گشت۔ ازمیرزائے مذکور چہار فرزند متولد۔ کلان یوسف علی میرزا۔ دویمین باسم حسین علی میرزا۔ سیومین ابراہیم میرزا۔ چہارمین سردار علی میرزا است۔ فرزند دوم ظفرالدولہ مرحوم باسم یعقوب میرزا۔ سیوم ابوتراب میرزا مخاطب بہ متہور جنگ۔ چہارم نامعلوم صاحب اعتبار نیست۔

کیفیت عاقل الدولہ بہادر

بہادر مذکور متوطن شوستر خواہرزاده میر رضی شوستری والد میر عالم مغفوراست بعد آمدن ازولایت درخانہ میر جعفر علیخان جد بنیظیر جنگ بہادر کتخدا گردیده دختر خود را بنام شرف النسا بیگم بمیر مہدی یار خان پسر کلان مرزا قاسم نامے منسوب نمود۔ مرزائے مذکور سہ پسر داشت۔ کلان میر مہدی یار خان۔ وسطی اسداللہ خان۔ کوچکے میر خورد۔ میر مہدی یار خان مذکور ازبطن شرف النسا بیگم یک دختر باسم خیرالنسا بیگم داشت۔ وشرف النسا بیگم فرموده رسم عقد بیگم مذکوره برضامندی خاطر ازمیجر جمس کرک پاتریق صاحب حشمت جنگ مرحوم رسیڈنٹ سابق حیدرآباد بعمل آورد۔ ازبطن خیرالنسا بیگم مذکوره یک پسر ویک دختر متولد شده بولایت انگلستان رفتند۔ خیرالنسا بیگم مسطوره انتقال

کردند۔ و حاتم الدولہ کہ ارسطو جاہ مرحوم بپاس خاطر صاحب ریسڈنٹ مرحوم بخطاب و دیہات جاگیر سرفراز نمودہ بودند نیز وفات یافتند چنانچہ تاحال جاگیر مذکور بنام شرف النسا بیگم کہ بقید حیات اند۔ از سرکار بدستور بحال و برقرار است۔

کیفیت وقار الدولہ بہادر

پدر بہادر مذکور مسمی نصیب یار خان از منصب داران بادشاہی بود و بہادر معز اول بانتظام صوبداری بلدہ حیدرآباد سرفرازی داشتند۔ بعد انتقال رکن الدولہ سابق الذکر حسب الارشاد حضرت غفران مآب اکثر امورات دیوانی را پیش از آمدن ارسطو جاہ مرحوم اجرا مینما ختند در ۱۱۹۶ھ یکہزار و یکصد و نود و شش ہجری انتقال کردند۔

کیفیت محمد صلابت خان بہادر

جد بہادر معز مسمی محمد سلطان خان و والد بہادر مذکور مسمی محمد اسمٰعیل خان از عہد عالمگیر بادشاہ بمنصب دو ہزاری و دو ہزار سوار سرفراز و بمقابلہ و مجادلہ مرہٹہ ہا در دکن پیوستہ مصدر ترددات شایستہ بودند۔ من بعد محمد سلطان خان در عہد حضرت مغفرت مآب با دو صد سوار ملازم شدہ بودند و محمد اسمٰعیل خان از حضور حضرت غفران مآب بصوبداری ایلچپور و جمعیت پانصد سوار سرفرازی یافتند۔ وقتیکہ رکن الدولہ سابق الذکر درخواست محاسبہ

تعلقات برار نمودند و گفتند که باستصواب ظفر الدوله بہادر انفصال سوال و
جواب خود سازند خان مسطور در ادای محاسبہ تندہی نکردہ نوبت بجنگ
رسانید و از دست جمعیت سرکار در عرصہ کارزار کشتہ گشت۔ بعد چندے
حضرت غفران مآب بہ نظر عنایت و پرورش محمد صلابت خان بہادر و
محمد بہلول خان بہادر پسران خان مرحوم را بہ مور بصوبداری ایلچپور و جمعیت
پانصد سوار بدستور سرفراز فرمودند وقتیکہ ارسطو جاہ مرحوم محمد صلابت خان
بہادر را بسرکردگی سکھوں و درنامی طرف ملک برار بمقابلہ ہولکر و سندھیہ وغیرہ
بشمول سرکردہا سے سرکار عالم مدار از پلٹن کمپنی انگریز بہادر تعین نمودند و راجہ
مہیپت رام متوفی نیز معہ پلٹن ہا ہمراہ بودند باضافہ جمعیت سابق و حال یکہزار
و نہصد سوار و دو ہزار بار سواسے جمعیت مشروطی یک ہزار جوان بار براسے
گردآوری تعلقات معزز و ممتاز و از محالات ہشت لک روپیہ کہ وصول آن
قریب چہاردہ لک روپیہ است در عوض تنخواہ جمعیت مفتخر و سرفراز فرمودند۔
چنانچہ تاحال بہ بہادر معز بحال و برقرار است۔ عمر بہادر معز شصت و ہفت
سال بہ رسم شادی از دختر نامدار خان نامی بعمل آمدہ دو پسر از بطن زوجہ شادی
و یک پسر از خواص دارند۔ کلان اسمعیل خان کہ نوبت کرد۔ دو ہمین نامدار خان
بعمر سی و دو سال برسم شادی ہر دو خان مذکور بدو دختر فتح جنگ خان بہادر
بعمل آمدہ از اسمعیل خان یک فرزند باسم ابراہیم خان بعمر شانزدہ سال

یادگار است۔ سیومین محمد ولایت خان است و فتح جنگ خان بہادر قوم افغان واز صغرسن رفیق محمد صلابت خان بہادر اند۔ و نیز سر رشتہ قرابت باخود ہا دارند و بہادر مذکور را بکارپردازی جملہ امورات محمد صلابت خان بہادر اختیار و اقتدار تمام است۔ تخمیناً سن قریب پنجاہ و دو سال بودہ باشد دو فرزند دارند۔ یکے غلام حسین خان منسوب از صبیہ محمد صلابت خان بہادر و دیگرے ہنوز صغرسن بعمر چہاردہ سال کہ محمد صلابت خان بہادر در فرزندی خود گرفتہ اند و شادی او با دختر یکے از قوم افغان بعمل آمدہ است۔

فائدہ۔ معلوم باد کہ نیابت نظامت صوبہ ایلچپور لغایت ۱۱۸۲ھ یکہزار و یکصد و ہشتاد و دو فصلی بہ محمد اسمٰعیل خان متعوض بود۔ بعد مرحوم مذکور در ۱۱۸۵ھ یکہزار و یکصد و ہشتاد و پنج فصلی بہ برہان الدولہ بعدہ در ۱۱۹۲ھ یکہزار و یکصد و نود و دو فصلی بظفر الدولہ مرحوم۔ من بعد در ۱۱۹۴ھ یکہزار و یکصد و نود و چہار فصلی بہ محمد صلابت خان بہادر۔ و بعد ازان در ۱۱۹۹ھ یکہزار و یکصد و نود و نہ فصلی بہ محمد نواز خان بہادر۔ و پس ازان در ۱۲۰۱ھ یکہزار و دوصد و یک فصلی بہ محمد بہلول خان بہادر و بعد ازان در ۱۲۱۱ھ یکہزار و دوصد و یازدہ فصلی بہ گنگا رام نرائن نامی و بعد او در ۱۲۱۴ھ یکہزار و دوصد و چہاردہ فصلی بہ راجہ مہیت رام متوفی سمت تقرر پذیرفتہ بود الحال من ابتدائے ۱۲۱۶ھ یکہزار و دوصد و شانزدہ فصلی نیابت صوبہ مذکور براجہ گوبند بخش بہادر برادر راجہ چند ولعل بہادر قرار یافتہ

شخصے از طرف راجہ معز در آنجا مامور است۔

کیفیت محمد سبحان خان بہادر

بہادر معز ولد سلطان خان باشندہ ہندوستان اند۔ محمد روشن خان بہادر برادر کلان بہادر معز در وقت ارسطوجاہ از جمعیت پانصد سوار آمدہ ملازم سرکار عالی شدند و ارسطوجاہ مرحوم از حضور پُرنور مجالات پنج لک روپیہ پربنی وغیرہ متعلقہ صوبہ براڑ در عوض جاگیر جمعیت سرفراز کنانیدند۔ بعد انتقال خان مسطور محمد سبحان بہادر بجاسے برادر خود سرفرازی یافتند۔ جمعیت بہادر معز یکہزار و یکصد سوار و سہ صد جوانان بار است۔ عمر بہادر معز تخمیناً چہل و نہ سال۔ رسم شادی از دختر نامدار خان ہمنام خسر محمد صلابت خان سابق الذکر بعمل آمدہ از بہادر معز دو پسر۔ یکے باسم فیاض علیخان بعمر نوزدہ سال و دیگرے بنام قطب علیخان پانزدہ سالہ و یک دختر منسوب از ہمشیرہ زادہ بہادر معز است۔

کیفیت نیاز بہادر خان بہادر

بہادر مذکور ولد بہادر بیگ خان ابن نیاز بیگ خان باشندہ ہندوستان اند بہادر معز در اوائل بذات خود بارادۂ روزگار وارد حیدرآباد شدہ اولاً در رسالہ نورالامرا بہادر و من بعد در رسالہ عاشور بیگ خان ملازم گردیدند۔ بعد انتقال عاشور بیگ خان مرحوم بہادر مذکور از جبیہ

خان مرحوم شادی نموده بذریعه قرابت بر رسالهٔ عاشور بیگ خان از یکهزار سوار و سه صد و پنجاه جوانان علی غول سرفرازی یافتند بهادر مذکور لاولد اند

کیفیت سلطان میان

سلطان مذکور از پیرزاده‌های قوم افاغنه باشندهٔ کندیله ضلع هندوستان در عهد حضرت غفران مآب فائز حیدرآباد شده اول بشغل تجارت اوقات داشتند۔ چون ارسطو جاه مرحوم دختر دوم همشیره نواب بیگم مذکورة الصدر در نکاح دادا میان پسر کلان سلطان مذکور آوردند۔ دو صد سوار و در عوض تنخواه آن پرگنه اکل کور وغیره عنایت نمودند۔ بعد چندے سه صد سوار اضافه شده جمله پانصد از انجمله چهار صد در لشکر فیروزی متعینه راجه گوبند بخش بهادر و تتمه در رکاب و جمعیت بار هشت صد نفر برای حفاظت تعلقه کنک گیری که در انجا مفسده بسیار است مامور گشتند۔ از سلطان میان مذکور سه پسر کلان دادا میان و وسطی محمد صاحب و کوچکی تهکو میان۔ و سه صبیه یکے منسوب بخلیل صاحب پسر سیف الدوله بهادر و دویمین بلطف علیخان پسر محمد عظیم خان وسیومین هنوز ناکتخدا است۔

کیفیت محمد منصور خان بهادر

بهادر مغر باشنده نواحی اندیپور رفیق ارسطو جاه مرحوم اند از رفقاے ممتاز و در یکسوئی و حاضرباشی شریک و انباز خود ندارند۔ چون در وقت

روانگی مرحوم مذکور سمت پونہ غاشیہ رفاقت بدوش کشیدہ بودند لہذا ارسطوجاہ مرحوم وقت معاودت از پونہ بہادر معزرا بدرماہہ ذات وعوض جمعیت از پرگنہ ساموئی طرف خورد بعنوان جاگیر سرفراز فرمودند۔

کیفیت میر واجد علیخان بہادر قمقام جنگ

بہادر معز ہمراہ حضرت مغفرت مآب از دہلی ملازم شدہ بحیدرآباد آمدند۔ بعد انتقال مغفرت مآب درعہد ریاست صلابت جنگ مرحوم بہ تعیناتی حضرت غفران مآب کہ بصوبہ برار روانہ شدہ بودند مقرر گشتہ درخدمت غفران مآب حاضرباشی میکردند چنانچہ درکشتن حیدر جنگ سابق الذکر نیز رفیق وقت بودند۔ از بہادر معز یک پسر باسم میر موسی کہ اول مخاطب بہ سید اکبر علیخان باسم جد خود ومن بعد بخطاب اصغر یار جنگ بہادر سرفراز شدند از ایشان یک پسر باسم میر تہور علی است۔

کیفیت سید حاجی مخاطب بہ بہرام الملک بہرام جنگ بہادر مرحوم

والد بہادر معز سید عاقل خان ناحی از سادات بارہہ بدارو غگی ہرکارہا در عہد حضرت مغفرت مآب سرفراز بودند۔ بعد چندے درعہد حضرت غفران مآب بعلو بداری ایلچپور ہم شرف اعزاز وبخطاب برہان الدولہ برہان الملک غرا امتیاز یافتہ بودند۔ چون شادی بہرام الملک بہادر از مریم بیگم ہمشیرہ حقیقی میر عالم مغفور بعمل آمدہ بود لہذا بہادر مرحوم درعہد مغفور مذکور بجاگیر یکصد سوار

و دو صد بار سرفراز شدند و بتاریخ دوم ماه جمادی الثانی ۱۲۳۱ھ یکہزار و دو صد
و سی و یک ہجری انتقال نمودند۔ از بہادر مرحوم پنج فرزند و دو دختر متولد
ازانجملہ سہ پسر و دو دختر از بطن مریم بیگم موصوفہ۔ کلان غلام حسین خان بہرام
جنگ منسوب از دختر شہیار جنگ۔ دویمین سید عاقل خان منسوب از صبیہ
کوچک مستقیم الدولہ بہادر۔ سیومین سید عزت خان منسوب از دختر میر زین العابدین
مرحوم برادر میر عالم مغفور۔ و دو دختر۔ یکے نور جہان آرا بیگم منسوب بمیر دوران
مرحوم پسر میر عالم مغفور و دیگرے بمیر کاظم علیخان نامی کتخدا است و دو فرزند
دیگر بہادر مغفرا از بطن خواص۔ یکے باسم قمر علیخان و دیگرے بنام سید محمد
علیخان است۔ شرح جاگیر ایشان در اسامی جاگیرداران رقم زدۂ خامۂ
وقائع نگار خواہد گشت۔

کیفیت میر محمود خان مخاطب بمنصور جنگ قطب الامرا بہادر

خواجہ بابا خان جد بہادر مغفر باشندہ خراسان وارد شاہ جہان آباد شدند
حضرت مغفرت مآب خبر ورود ایشان دریافتہ بتقریب ملاقات خود بنفس نفیس
رفتہ ہمراہ آوردند و بآرزوے تمام نزد خود داشتند بعد چندے بدریافت
اسلوب مزاج و کیفیت خاندان رسم شادی بادشاہ بیگم صاحبہ صبیہ خود
باخواجہ ممدوح بعمل آوردند۔ خواجہ ابو البقا خان والد بہادر مغفر از بطن بادشاہ
بیگم اند و بہادر مغفر از بطن دختر نواب رحمت خان۔ شادی بہادر مغفر از حاجی بیگم

دختر ناصر جنگ شہید بعمل آمده یک دختر تولد یافت و از کل بادشاه مخاطب بنظامت جنگ بہادر کتخدا گردید- علاوه برآن قطب الامرا بہادر را از ازواج منکوحه شش فرزند بقید حیات اند. میر حامد و میر معظم و خواجه بابا و میر عالی و میر محمود و میر خان-

کیفیت گھاسی میان سرفراز الدوله سردار الملک بہادر

بہادر مذکور ہم لف شمس الامرا بہادر اند- با عانت بہادر موصوف از حضور پر نور بخطاب مذکور و جمعیت سرفراز شده بودند- افغانان مهدوی باعث بغض و عداوت قلبی بہادر مذکور را در خانه نہی طوائف نامی که بہمین علت شهر بدر گردید از جان کشتند- فرزندان ایشان- یکے پہتر و میان مخاطب بسردار الدوله از بطن ہمشیره امجد الملک بہادر- دو دومین حسینی میان مخاطب باعظم جنگ بہادر و سیومین قطبی میان و چہارمین فرید میان از بطن طوائف بقید حیات اند

کیفیت میر کلب علیخان نور الدوله علی نواز جنگ بہادر

بہادر مذکور قوم مغل در وقت ارسطو جاه مرحوم از ولایت آمده شرف اندوز ملازمت و از حضور بخطاب مذکور و رساله یکصد سوار مغلیه و کار داخلای رساله معالی میان فرزند ارسطو جاه مرحوم سرفراز گردید- بعد روانگی ارسطو جاه سمت پونه سواران وغیره موقوف شدند و در عہد مدار المہامی میر عالم مغفور از داخلای جمعیت سواران رساله سلیمانجاه بہادر و داروغگی ہر کار ہا سرفرازی یافت-

کیفیت قاضی القضات محمد یوسف خان مخاطب بہ شریعت الدین خان بہادر

قاضی معز قوم افغان متوطن شاہجہان پور در حین حیات حضرت غفران مآب وارد بلدہ حیدرآباد شدہ در ابتدا بخدمت تدریس اول و افتاے اول و بعد ازان در سنہ ۱۲۱۱ھ یکہزار و دوصد و یازدہ ہجری بر خدمت قضاے بلدہ مامور شدند چنانچہ تا حال عہدہ مذکور بحال و برقرار است۔ عمر قاضی صاحب تخمیناً شصت و ہفت سال۔ چہار فرزند دارند۔ کلان از بطن زوجہ شادی مسمی محمد ذو الفقار خان بسن سی و شش سال و سہ فرزند دیگر از ازواج منکوحہ ہنوز صغر سن اند۔

کیفیت حکیم عزت یار خان مخاطب بہ محی الدولہ بہادر

حکیم عبد القادر نامی عموی بہادر معز در عہد صلابت جنگ مرحوم وقتیکہ حضرت غفران مآب بصوبہ داری برار فرمان فرما بودند از بندر سورت آمدہ از حضور بخدمت قضاے لشکر سرفراز شدند۔ ہرگاہ غفران مآب بجاے صلابت جنگ مامور گشتند۔ حکیم مرحوم را بخطاب حکیم قادر یار خان سرفراز کنانیدند۔ من بعد در عہد ریاست حضرت غفران مآب بخدمت صدارت و احتساب بلدۂ حیدرآباد سرفرازی یافتند۔ بعد چندے محمد جعفر والد بہادر معز نزد حکیم قادر یار خان برادر خود آمدہ حصول ملازمت ساخت و از حضور غفران مآب اول بخطاب حکیم جعفر خان و بعد انتقال برادر مذکور بخدمت صدارت

واحتساب سرفرازی یافت چنانچہ تا حال خدمت مذکور بحکیم عزت یارخان بہادر بحال وبرقرار است۔

کوائف بعضے اسامیان منصبدار بسبیل اجمال۔ جان نثار جنگ بہادر

بہادر مذکور پسر مقبول علیخان مرحوم است کہ در وقت غفران مآب بخدمت عرض بیگی سرفراز داشتند۔

میر ضیاء الدین کیقباد جنگ بہادر

بہادر مسطور داماد زور آور جنگ مرحوم پدر رفعت الملک بہادر در حیدرآباد بحویلی بہادر مذکور سکونت دارند۔

ببر الدولہ بہادر

بہادر مذکور خلف مرشد نواز خان اقربا سے ارسطو جاہ مرحوم متوطن ایلچپور اند۔ در وقت دیوانی مرحوم مذکور از خطاب وجاگیر سرفرازی یافتند۔ ازایشان دو فرزند حاضر اند۔ میر رضا علیخان سخان مذکور برادرزادہ نجم الملک بہادر فرزند علاؤ الدولہ مرحوم اند۔ ازایشان سہ فرزند موجود اند۔ خواجہ اسداللہ خان بہادر۔ بہادر مذکور پسر خواجہ ہدایت اللہ خان مرحوم اند۔ کہ چندے پیشتر بقلعداری قلعہ گلبرگہ سرفراز بودند۔ وخواجہ ہدایت اللہ خان مذکور پسر خواجہ عبداللہ خان دخترزادہ خواجہ عبدالرحمن خان بہادر اعتضاد الدولہ لشکر جنگ منصبدار عہد حضرت مغفرت مآب اند۔

سید یار جنگ

جنگ مذکور پسر میر بابا ابن جسارت الدولہ بہادر اند۔

غلام حسین خان

خان مذکور حال شمس الامرا تیغ جنگ مرحوم بودند۔ فرزند ایشان باسم غلام امام خان امام الملک اعتصام جنگ بہادر در فرزندی شمس الامرا مرحوم بودند۔

ذوالفقار علیخان

خان مذکور ولد احمد علیخان سابق در رسالہ شمس الامرا مرحوم منسلک بودند در عروج میر عالم مغفور در زمرۂ منصبداران ملازم شدند۔ دو پسر ایشان یکے باسم حسن علیخان از دست ببرا صاحب پسر حیدر نواز جنگ مرحوم وکیل شمس الامرا بہادر کشتہ شد و ببرا صاحب نیز بقصاص رسید۔ و دیگر برکات علیخان در رفاقت شہیار الملک بہادر است۔ جدہ و والدۂ ہر دو پسران مذکور از لواحقان نواب مبارک الدولہ حاکم سابق مچھلی بندر اند۔ چنانچہ چیزی مشاہرہ نقدی از سرکار کمپنی انگریز بہادر می یابند۔

کیفیت محمد عدروس خان بہادر عرب

محمد صاحب عرب جد خان مذکور اولاً از دو صد سوار و دو صد بار نزد بسالت جنگ بہادر کہ حاکم اودھونی وغیرہ محالات بودند ملازم شدند۔ بعد انتقال

عرب مذکور فرزند او شان باسم محمد امین خان عرب والد محمد عدروس خان بہادر مذکور از جمعیت مزبور سرفراز شدند وقتیکہ بسالت جنگ مرحوم وفات یافتند و داراجاہ بہادر فرزند مرحوم مذکور قائم مقام گردیدند۔ فیمابین محمد امین خان عرب و داراجاہ صحبت برابری نشد محمد امین خان ازانجا برخاستہ بحضور نواب غفران مآب حاضر آمد غفران مآب بجمعیت دوصد سوار و دوصد بار ملازم فرموده درعوض تنخواه آن پرگنہ الپور و پرگنہ چتول درجاگیر مرحمت فرمودند بعد انتقال محمد امین خان فرزند ایشان محمد عدروس خان بہادر از جمعیت و جاگیر مذکور سرفرازی یافتند۔ ازخان مذکور سہ فرزند اند۔ کلان محمد صاحب۔ دومین خواجہ امین صاحب۔ سیومین محمد برہان صاحب کہ از محل شادی نیست۔

کیفیت نامدار خان مخاطب بہ برق انداز خان و رازدار خان مخاطب بقراول خان

خانان مذکور قوم افاغنہ مہدوی ہردو در رکاب ظفر انتساب حاضر بودند۔ دروقت میر عالم مغفور حسب الحکم حضور پرنور برقنداز خان رایکصد و پنجاه سوار و قراول خان راجمعیت پنجاه سوار و درماہہ ذات ہر دو کس چہار صد روپیہ قرار یافت۔ برقنداز خان در سنہ ۱۲۲۳ یکہزار و دوصد و سی ہجری بعلت تمرد و فساد دیکہ از راجہ چندو لعل بہادر بحیلہ تقاضاے تنخواه در دولت خانہ سرکار عالے بعمل آورد بحکم حضور پرنور از نوکری سرکار موقوف و اخراج بلده

گردید لیکن تا حال در مشیرآباد کہ متصل حسین ساگراست از ناپرسانیہا قیام دارد۔

کیفیت محمد جمال خان لوہانی

خان مذکور قوم افغان باشندہ پنجاب در وقت ارسطوجاہ مرحوم معہ فرزندان وبرادران آمدہ ازیک صد سوار نقدی و درماہہ ذات سرفراز شد وقتیکہ مہم ٹیپوسلطان درپیش گردید وارسطوجاہ بذات خود متوجہ شدند محمد علیخان بہادر وشاکرخان بہادر دررفاقت حاضر بودند۔ ارسطوجاہ بعد معاودت ازفتح ٹیپوسلطان خان مذکور را از جاگیرذات وجمعیت چہار صد سوار سرفراز فرمودند۔ حالا ہم از دیہات جاگیر قریب سہ لک روپیہ درعوض نگاہداشت جمعیت وذات سرفراز اند۔

کیفیت لودہی خان مرحوم

خان مذکور دررسالہ سائر باچہار صد سوار ملازم ورفیق میر موسی خان مرحوم بود۔ بعد انتقال لودہی خان مذکور پنج فرزند بقید حیات بودند۔ ازانجملہ فرزند کلان مسمی گدائی خان حاضر وازخطاب پدرخود وجاگیر یکصد سوار سرفراز ازایشان دوفرزند باسم محبوب خان وپردل خان اند۔

کیفیت کوہی بیگ خان

خان مذکور متوطن ہندوستان ہمراہ عاشور بیگ خان سابق الذکر در وقت نیابت دیوانی راجہ راجندر ملازم سرکار گردید۔ بعد موقوفی راجہ مذکور

درعہد پیشکاری راجہ چندولال بہادر بموجب سابق معہ یکصد سوار ملازم نامبردہ چندان رشد و اعتبار دربار ندارد۔

کیفیت علی بیگ خان گیلانی

خان مذکور اول بشغل تجارت از میر عالم مغفور موافقت داشت. میر مرحوم وقت روانگی کلکتہ خان مذکور را بدر ماہہ یکصد روپیہ بدستخط ارسطوجاہ مرحوم سرفراز کنانیدند۔ بعدازان در وقت مدارالمہامی خود از جمعیت دوصد سوار مغلیہ و داروغگی توپ خانہ سرکار سرفراز نمودند۔ از خان مذکور یک پسر بنام میرزا محمد نصیر یادگار است۔

کیفیت حافظ یار جنگ بہادر

بہادر مذکور ملازم قدیم ارسطوجاہ مرحوم و بر عہدۂ عرض بیگی مرحوم مذکور سرفرازی داشتند۔ بعد انتقال مرحوم مذکور از جاگیرات و جمعیت سواران بحال دراینولا کہ صمصام الدولہ بہادر و مبازرالدولہ بہادر خلف اقتدارالدولہ بہادر دام حضور پرنور حسب الحکم بقلعہ گلکنڈہ رفتہ اند۔ بہادر مذکور بجمعیت ہفتصد سوار و بار متعین مرشدزادہاے ممدوح و دو فرزندان بہادر مذکور درنوکری و درباداری حاضرباش اند۔

کیفیت علی محمد خان مخاطب بلعلی یار جنگ بہادر مرحوم

بہادر مذکور بر کارپردازی تعلقات بیڑ و راے انبا لعل نامی بدیوانی و

بخشی گری سپاه در عمل رکن الدوله سابق الذکر در سرکار نواب شرف الدوله
بهادر که ذکر ایشان در کیفیت میر موسی خان گذشت ممتاز بودند هرگاه
ارسطوجاه مرحوم در عهد مدار المهامی خود جاگیرات نواب موصوف را ضبط
سرکار نمودند تعلقات آن سپرد علی محمد خان مذکور نموده از خطاب مرقوم
سرفراز کنانیدند پسران بهادر مذکور حالا بنان شبینه محتاج اند۔

کیفیت سیدی عبد اللہ خان دلاور الملک بہادر و سیدی مثقال خان

ونا در علی بیگ خان۔ سیدی ناصر و سیدی عبد اللہ خان هردو خانزاد
تیغ بیگ خان ناظم سورت و سیدی عنبر علیخان خانزاد سیدی ناصر است
بعد انتقال سیدی ناصر مذکور عنبر علیخان و سیدی عبد اللہ خان باهم باتفاق
بودند وقتیکه تیغ بیگ خان رحلت نمود۔ مومی الیهما در نواح اورنگ آباد
بجمعیت دوصد پیاده عرب و حبشی و سورتی و گجراتی و هندوستانی بحضور
حضرت غفران مآب که حیدر جنگ سابق الذکر را گشته باچندے از معتمدان
خود میر فتند حاضر آمده ملازمت نمودند۔ غفران مآب ملحق شدن این جمعیت
درین اوقات مغتنم شمرده رفیق خود کرده پیرامون خیمه باعتماد ایشان پهره بندی
کردند وقتیکه غفران مآب مستقل ریاست شدند از جمعیت یکهزار سوار و دوصد
بار که ذکرش بجاے خود خواهد آمد سرفراز فرمودند۔ بعد چندے که عنبر علیخان
انتقال نمود سیدی عبد اللہ خان بخطاب دلاور الملک بهادر سرفرازی یافته

در وقت خروج عالیجاه مرحوم با جمعیت سوار و بار بجهت تعاقب از حضور روانہ گشته در وقت محاربہ متصل بیدر شربت شہادت چشید۔ بعدہ سیدی محمد خان پسرش بجاے پدر از حضور سرفراز گردید۔ او ہم بعد چندے انتقال کرد۔ چون دران وقت برادر حقیقی او مسمی سیدی اسد اللہ خان مخاطب بہ عہد جنگ خورد سال بود لہذا سیدی حبیب خان مستعد جنگ کہ از بطن طوائف بود بجاے سید محمد خان مرحوم ماموں گردید۔ از انجاکہ اطوار و حرکات او نامطبوع بود اخراج یافت و عہد جنگ مذکور از حضور سرفراز گشت۔ سیدی مثقال خان چیلہ دلاور الملک بہادر است چون سنجیدہ و فہمیدہ بود۔ بہادر مذکور در حین حیات خود کار تعلقات از و میگرفتند۔ چنانچہ غفران مآب ہم بعد انتقال بہادر مذکور خان مسطور را بکار پردازی کارخانجات سرفراز فرمودند و نادعلی بیگ خان در ابتداے عہد حضرت غفران مآب ملازم دلاور الملک بہادر بود۔ چون شخص ذی ہوش است بندگانعالے حال وقت مسند نشینی ریاست بجمعیت دو ہزار بار سرفراز گردانیدند۔

کیفیت عبدالرحیم خان

خان مسطور از خانزادان قدیم حضرت غفران مآب و پدرش جیون خان نامی بتبل امیر جنگ و شمشیر جنگ متوفی در جرگہ چیلہ ہا بعزت و اقتدار تمام بود۔ خان مسطور در آخر عہد غفران مآب بر خدمت قلعداری قلعہ گلکنڈہ

سرفرازی یافت وجمعیت تعدادش مذکور یکهزار و دوصد جوان عرب وجوانان جمعیت پلٹن نادعلی بیگ خان وشمس الامرا بہادر وموسی ریمون متوفی است

کیفیت وفادار خان شمشیر جنگ مرحوم

جنگ مذکور از چیلہ ہاے سرکار آصفی است کہ از خدمت نظامت بلدہ وکرورگیری سرفرازی داشت وبمرتبہ مورد مکرمت وعنایات حضور بود۔ در اولادش یک فرزند متبنے باقی است۔

کیفیت اسمٰعیل خان بخشی

بخشی مذکور قوم تلنگہ[1] تنبول فروش از بلدہ حیدرآباد نزد داراجاہ بہادر رفتہ چیلہ نومسلم گردید۔ داراجاہ بملاحظہ ہوشیاری وچالاکی امورات خانگی از و میگرفتند وقتیکہ در جنگ ٹیپو سلطان برفاقت داراجاہ کارہاے دستہ از و بوقوع رسید موجب افزایش اعتبار گردید۔ ہرگاہ داراجاہ انتقال نمودند بخشی مذکور معہ جمعیت خود در سرکار میر عالم مغفور حاضر گردید۔ میر مغفور بداروغگی عمارات سربلندی بخشیدند وجمعیت بخشی مذکور ہم بدستور بود۔ حالا تعلقہ پاپیاپیٹہ درعوض تنخواہ جمعیت مفوض اوست یک فرزند میدارد۔

کیفیت سکندر قلی خان

خان مسطور از خانہ زادان سرکار وبداروغگی خدمتگاران وغلامان حبشی سرفراز وحاضر باش است

[1] تلنگہ قومے است در دکن کہ ملک آنرا تلنگان میگویند۔۱۲۔

کیفیت زبردست خان

خان مسطور از ملازمان مشاہیر مغفرت مآب در عہد صلابت جنگ مرحوم متعین غفران مآب بود۔ در سفر برار از حضور غفران مآب بدارو غگی فراشخانہ سرفرازی یافت و در کشتن حیدر جنگ سابق الذکر مشارکت داشت۔ بعد انتقال او پسرش خان جہان خان نامی از عہد غفران مآب تا حال بدارو غگی فراشخانہ ماموراز و فرزندان باسم نظر بہادر۔ و بدرو میان ویسین صاحب اند۔

کیفیت عبد النبی خان

مشار الیہ داروغہ عمارت حضور پر نور و بہ جمعداری خواصان و خدمتگزاران حضور ماموراست۔

کیفیت وزیر علی

مومی الیہ از پنجاہ نفر ہرکار ہا براے اخبار رسانی حضاران دربار و امراے ذوی الاقتدار مامور و شب و روز حاضر در دولت می باشد۔

سید نصرت

نامبردہ از قوم افاغنہ مہدوی است و بدارو غگی ہرکار ہا مامور۔

شاکر بیگ و واحد بیگ

مشار الیہما خواہر زادۂ اسد نواز جنگ و جعفر یار جنگ کوکہ ہا از حضور پر نور بدارو غگی

کتب خانہ سرفراز و شب و روز حاضر باش اند۔

محمد جمیل

موی الیہ برامور توشکخانہ حضور پرنور از وقت مرشد زادگی تا حال مامور است

کریم بیگ خان

بخدمت داروغگی سلاح خانہ عالی و داروغگی خدمتگاران سرفراز۔

بہادر علی خان

داروغہ عمارت از وقت مرشد زادگی حضور حاضر میباشد۔

میر عبد اللہ خان

مشار الیہ داروغہ باورچیخانہ سرکار دولتمدار و پسرش مسمی سید جعفر خان حسب الارشاد حضور پرنور سرانجام جزوی امورات میدہد۔

کریم بیگ

نامبردہ از امور آبدار خانہ سرکار عزتے و آبرو و اعتبار بسیار مے دارد۔

محمد یعقوب اعتماد نواز خان

نامبردہ مرد بہ سرکار و سابق خدمتگار صمصام الدولہ بہادر بود۔ بعد انتقال بہادر مرحوم در زمرۂ چوبداران غفران مآب ملازم و از حضور غفران مآب در وقت مرشد زادگی متعین بندگانعالی حال بود۔ وقتیکہ بندگانعالی حال فرمانفرمائے ریاست شدند؛ نامبردہ را بخطاب مذکور بسرگردگی چوبداران

سرفراز نمودند۔

طاہر علی خان مرد ہہ

پدر مشار الیہ محمد ہاشم نامی باشندہ ہندوستان در عمل ناصر جنگ شہید از چوکی چوبداران سرفراز شدہ بود۔ بعد انتقال او طاہر علیخان مذکور از سہ چوکی سرفراز شدہ در حضور غفران مآب بسیار عزت و اعتبار یافتہ الحال ہم از خدمت مذکور بدستور سرفراز ولا ولد است۔

کوائف اصیلان سرکار ماما بڈن

ماماے مسطور حاضر باش حضور غفران مآب و بسبب ذی ہوشی و حاضر باشی در عہد غفران مآب اول بیہل روپیہ ماہوار و پالکی امتیاز یافتہ زمین بڈن پیٹہ کہ الحال مشہور بہ بڑن پیٹہ آباد کردہ ماماے مذکور و محاصل آن قریب دو ہزار روپیہ سالیانہ است از حضور عنایت گشت۔ من بعد بصوبداری یکصد و پنجاہ گاردن کہ در حیدر آباد بمثل پلٹن تلنگہ ہا در قواعد ہم ساز و یراق نمایش دارند و در چوکی و پہرہ محلات سرکار متعین و ماموری باشند سرفرازی یافت الحال در عہد بندگانعالی حال بسبب استیلاے ضعف پیری از طرف ماماے مذکور ماما چمپیلی در حضور مامور است و بمثل ماماے مسطور دیگر اصیلان ہم باسم ماما مشا و ماما بختاور و غیرہ معتمد و عزت دار و حاضر باش اند و بلسان پلٹن مذکور رجمنٹ ترپ سواران زنان گاردیست کہ در اسپ گردانی

وغیرہ امورات قواعد و لباس وغیرہ در صورت مشابہت کلی با ترب سواران مردانہ دارند۔

ماما چمپا

ماماسے مذکور متبل ماما بڈن مسطور بتدریج در حاضر باشی حضور پرنور عزت و اعتبار بہم رسانده پالکی نشین شد و بزمینے کہ بران چمپا پیٹہ بنا ساخت و محاصل آن قریب یکہزار و پانصد روپیہ سالیانہ است سرفرازی یافت۔ ماماسے مسطور منکوحہ فوجدار خان پسر سید محمد ابن میر صادق نامی منصبدار است۔ سید محمد مذکور از روز یکہ در داماد ہی میر ادا نامی فیلبان فوجدار صلابت جنگ مرحوم رسید در فن فیلبانی قدم نہاد و در وقت حضرت غفران مآب بفوجداری سرفرازی یافت۔

کیفیت دلاور خان

خان مذکور از اقرباسے لودہی خان مزبور و عرض بیگی راجہ چند و لعل بہادر است از عرصہ دہ سال نزد راجہ معز ملازم۔ راجہ موصوف بعد سرفرازی خدمت پیشکاری دیوانی از یکصد سوار سرفراز نمودند و برادر خان مذکور مسمی نامدار خان از عمل رکن الدولہ مرحوم بجاگیر در صوبہ برار سرفراز و راجہ معز ہم پنجاہ سوار بنامدار خان مذکور و بعبداللہ خان مذکور دادہ اند۔ از انجاکہ حاکم ارکاٹ و کرنول از زمان پیشین بر تخت حکومت ریاست بندگا لغاسے متعالی است لہذا شطرسے از حالات

آن بحیز تحریر می آرد۔

کیفیت نواب انور الدین خان بہادر

بہادر معز متوطن گوپاموّ از مضافات ہندوستان در عہد شاہ عالم اکبر بادشاہ بمنصب و خطاب و بعد ازان وقتے بدیوانی دکن مورد مراحم بادشاہی شدند چون از احوال دکن اطلاع داشتند آصفجاہ بہادر معز را بدکن ہمراہ آمدند چنانچہ برفاقت آصفجاہ بسرکردگی سہ ہزار سوار و بصوبداری حیدرآباد و سیکاکل وراجبندری و محاربات فوج مرہٹہ مصدر ترددات شایستہ بودند در سنہ ۱۱۱۶ یکہزار و یکصد و شانزدہ ہجری کہ بخدمت نظامت ارکاٹ و مہم کرناٹک مامور شدند ہمان سال آصفجاہ رہگراے ملک بقا گشتند۔ حسین دوست خان عرف چندا صاحب سرآمد اہل نوایت کہ حکومت ارکاٹ میداشت باداے پیشکش معمولی دست کشیدہ جمعیت فرانس را از بندر پھولچہری بملک خود طلبید۔ ناصرجنگ خلف الصدق آصفجاہ کہ بر مسند ریاست متمکن بود باستماع شورش و فساد ملک کرناٹک براے اعانت انور الدین خان بہادر متوجہ شد۔ بہادر معز قبل از رسیدن ناصرجنگ در مقابلہ فرانسیسان و چندا صاحب شانزدہم شعبان ۱۱۶۳ یکہزار و یکصد و شصت و سہ ہجری بعمر نود و چہار سالگی رسیدہ کشتہ گشت۔ خلف بہادر معز باسم محمد علیخان از ترچناپلی معہ عیال و اطفال بہ بندر چینا پٹن آمدہ باستصواب ارباب حکومت آنجا از ولایت

سند حکومت بنام خود طلبیده بمعاضدت و معاونت فوج ظفر موج سرکار عالم مدار
از بل کمپنی انگریز بہادر باستیصال و اخراج فرانسس وغیرہ پرداخت چنانچہ
چندا صاحب مذکور در محاربہ کشتہ گشت و ملک کرناٹک از کنار دریاے ستور
تا سرحد دریاے کشنا بقبض و تصرف درآمد و محمد علیخان موصوف بخطاب والا
جاہ پایہ اعتبار برافراخت و در سنہ ۱۲۱۰ یکہزار و دوصد و دہ ہجری کوس رحلت
ازین جہان فانی در کوفت۔ پسر مہین خان موصوف باسم عمدۃ الامرا شش
سال قائم مقام حکومت آن ملک بودہ در ۱۲۱۵ یکہزار و دوصد و پانزدہ ہجری
ودیعت حیات سپرد۔ برادرزادہ مرحوم مذکور مسمی عظیم الدولہ پسر امیر الامرا برادر
خورد عمدۃ الامراے مذکور بسبب ویرانی و خرابی ملک از ناکردہ کاری کارپردازان
خود ملک مذکور را در سرکار کمپنی انگریز بہادر تفویض نمودہ برضا و رغبت تمام پنجم
حصہ تحصیل ملک قبول ساخت واز پانزدہ سال بکمال فارغ البالی و اعتبار و
آسودگی و اقتدار بسر می برد در حین حیات عمدۃ الامرا تحصیل ملک تا مبلغ ہشتاد لک
روپیہ داخل دفاتر سرکار کمپنی بہادر شدہ بود در ینولا از باعث آبادی ملک
انچہ عیوض ایزاد از روے حساب بر می آید آخر سال بعظیم الدولہ مسطور مرحمت
می شود و دو ہزار ہون ماہوار میرسد فقط

کیفیت نواب محمد الف خان بہادر مرحوم

بہادر معز حاکم کرنول پیشکش گذار سرکار حضرت بندگانعالی بود بیان حسب و نسب اش

اینکه نواب محمد خضر خان بهادر و نواب رن مست خان بهادر هر دو برادر حقیقی قوم افغان پنی در شاهجهان آباد از منصب داران بادشاهی بودند۔ از نواب محمد خضر خان موصوف سه فرزند۔ کلان نواب داؤد خان بهادر۔ دویمین نواب محمد ابراهیم خان بهادر۔ سیومین محمد سلیمان خان بهادر۔ نواب داؤد خان موصوف در عهد عالمگیر بادشاه و وزارت اسد خان و ذوالفقار خان از حضور شاهی سرفراز شده بدکن آمد چون لاولد بود برادر خورد خود را اسمی نواب محمد ابراهیم خان در فرزندی گرفته قائم مقام خود ساخت۔ نواب محمد ابراهیم خان موصوف دو پسر داشت نواب محمد الف خان بهادر و نواب رندوله خان بهادر از نواب محمد الف خان موصوف دو پسر نواب همت خان بهادر و نواب محمد رن مست خان بهادر۔ و از نواب رندوله خان مذکور یک فرزند که او را نیز رندوله خان بهادر میگفتند۔ نواب محمد رن مست خان بهادر مذکور پسر نواب محمد الف خان مزبور ده پسر داشتند۔ محمد ابراهیم خان بهادر عرف محمد اعظم خان بهادر۔ و محمد حسین خان بهادر و نواب محمد الف خان بهادر و محمد انور خان بهادر و محمد قادر خان بهادر و محمد عزیز خان بهادر و محمد یحیی خان بهادر و محمد یعقوب خان بهادر و محمد علیخان بهادر و محمد رستم خان بهادر همه ها انتقال کردند۔ نواب محمد ابراهیم خان عرف محمد اعظم خان مذکور دو فرزند داشتند۔ داؤد خان بهادر و محمد جعفر خان بهادر۔ داؤد خان مسطور معه فرزندان در نوکری سرکار بندگانعالی متعالی

درحیدرآباد حاضر می باشند و نواب محمد الف خان بہادر موصوف کہ در ۱۲۳۰ سنہ یکہزار و دوصد وسی ہجری از قید ہستی درگزشتند دوازدہ پسر دارند نواب منور خان بہادر متولد ۱۲۰۷ سنہ یکہزار و دوصد و ہفت ہجری از محل منکوحہ صبیہ افغان۔ ومحمد داؤد خان بہادر از بطن خواص و محمد مظفر خان بہادر متولد ۱۲۱۳ سنہ یکہزار و دوصد و سیزدہ ہجری از محل شادی و محمد رن مست خان بہادر واکبر خان بہادر و عمر خان بہادر ویوسف خان بہادر و غلام محی الدین خان بہادر و قادر خان بہادر و غلام غوث خان بہادر و احمد خان بہادر ہمہ ہا از بطن خواصان و غلام رسول خان ازبطن طوائف اند۔ از ابتداے حکومت کرنول نواب محمد الف خان بہادر مذکور وغیرہ حکام مبلغ یک لک روپیہ سالیانہ بر سبیل پیشکش در سرکار حضرت بندگانعالی متعالی رسانیدہ اند از وقت جدا شدن ملک در عوض تنخواہ جمعیت سرکار جہان مدار کمپنی انگریز بہادر ملک کرنول وغیرہ متعلق سرکار عالم مدار ممدوح گردید۔ فی الحال جمعیت مشروطی در سرکار نواب موصوف کلیۃً یکہزار سوار و بار است و براے گرد آوری وتحصیل تعلقات کرنول جمعیت سہ بندی علحدہ است آمدنی محالات تحصیل علاقہ ملک کرنول قریب ہشت لک روپیہ حالا در قبض و تصرف نواب منور خان بہادر پسر نواب محمد الف خان بہادر حاکم کرنول است فقط

کوائف اعیان و ارکان دولت آصفیہ از قوم ہنود۔ کیفیت راجہ چندو لعل بہادر

مہاراجہ معتمد و راجہ گوبند بخش بہادر ہر دو برادر حقیقی قوم کہتری اند۔ راے مولچند نامی جد امجد

راجہ معز در عہد محمد شاہ بادشاہ وقتیکہ حضرت مغفرت مآب ارادہ دکن فرمودند
ہمراہ رکاب آمدہ بخدمت کرورگیری بلدہ حیدرآباد سرفرازی یافت بعد انتقال
او پسرش راے لچھرام جد راجہ معز در عہد غفران مآب برخدمت مذکور مامور گشت
بعد انتقالش پسر کلان او راے نانک رام عموی راجہ معز ہمین خدمت یافتہ
بود۔ راے لچھرام متوفی را پنج پسر بودند۔ کلان راے نانک رام و دویمین راے
نرائن داس پدر راجہ معز سیومین راے رگھناتھہ داس۔ چہارمین راے بہوانی
داس۔ پنجمین راے موہن لعل ہمہ ہا فوت کردند۔ راجہ چندو لعل بہادر در عہد
حضرت غفران مآب چندے بحالات کڑپہ و خدمت کرورگیری بلدہ سرفرازی داشت
در وقت بندگانعالی حال ہرگاہ میر عالم مغفور بر عہدہ دیوانی سرفرازی یافتند
بعد دو سال میر مرحوم باستصواب و استصلاح کپتن سدہنام صاحب بہادر رسیڈنٹ
سابق دربار حیدرآباد راجہ معز را بعہدہ کارپردازی سرکار دولتمدار آصفیہ سرفراز
کنانیدند چنانچہ تا حال بہمان خدمت ماموراند۔ عمر راجہ معز تخمیناً پنجاہ و یک سال
رسم شادی در برہانپور از دختر راے وٹہل راے کہ ہمراہ مہاراجہ دولت راو
سندھیہ بہادر ملازم بود بعمل آمدہ۔ دو پسر و یک دختر دارد۔ کلان راجہ بالا پرشاد
و دویمین باسم نانک رام کہ از خواص است رسم شادی دختر از راے دیپ چند
نامی کہ بحالات کرورگیری و چوکیات صدو پنج و پیشکاری جمعیت ملٹن ستر جونسن
صاحب وغیرہ سرفراز است بعمل آمدہ و راجہ گوبند بخش برادر حقیقی راجہ چندو لعل بہادر

بعد موقوفی راجہ مہپت رام متوفی از حضور پرنور بصوبہ براڑ وصوبہ اورنگ آباد سرفرازی یافت. عمر راجہ مذکور چہل وہفت سال رسم شادی از دختر گوبند رام نامی بعمل آمدہ دو فرزند یکے رام بخش ودیگرے گوربخش ویک دختر کہ ہنوز رسم ازدواج ہیچیک بعمل نیامدہ. وخسر پورہ راجہ مذکور باسم راے سکھہ لعل بصیغہ نیابت دراورنگ آباد می باشد. وراے سیتل داس پسر راے رگھنا تہہ داس مذکور وراے بالکشن فرزند راے بہوانی داس حضور پرنور حاضر اند.

کیفیت راجہ راو رنبہا بہادر

راجہ موصوف پسر اندراو ولد جالوجی راو نمالکر مشار الیہ از قدیم منصب دار بادشاہی درعہد خلد مکان بمنصب سہ ہزاری وسہ ہزار سوار سرفراز بودند. چون جالوجی راو نمالکر مذکور درعین حیات آصفجاہ در محاربات مرہٹہ تردوات شایان وجانفشانیہاے نمایان بعمل آوردہ بودند حضرت مغفرت مآب. عزت وتوقیر ایشان بسیار میفرمودند وبجاگیر ذات وعوض جمعیت کہ ذکرش بجاے خود می آید از عہد مغفرت مآب سرفرازی دارند. عمر راجہ راو رنبہا بہادر قریب شصت ودو سال از ایشان پنج فرزند. کلان کہنڈے راو. ودویمین اندراو ہر دو از زوجہ شادی. وامام الدین خان وغیرہ از بطن طوائف مسلمان اند کلان ترفوت نمود ودو پسر دیگر زندہ اند.

کیفیت راجہ سیام راج

راجہ مذکور ولد راجہ رایان کہ بعد انتقال رکن الدولہ مرحوم نانا پنڈت دہوندو پنڈت

مخاطب بہ راے رایان ہر دو برادر حقیقی تا وقت ارسطوجاہ مرحوم اجراے امورات عظیمہ مالی و ملکی نمودند۔ راجہ سیام راج موصوف بسبب برآمدن دست آویزہاے فتور و خطوط مہری بنام ٹیپو سلطان بعد سفر کہرہ از بلدہ اخراج یافتہ بموجب حکم غفران مآب در محمد آباد بیدر بجاگیر خود قیام دارند۔ نانا پنڈت لاولد برد فتر داری صوبہ براڑ و صوبہ اورنگ آباد و صوبہ بیجاپور ہر قدر کہ در حصہ سرکار عالی است از وقت غفران مآب سرفراز از طرف مشارالیہ ترمک پنڈت نامی باجراے کار مشتغل است۔

کیفیت راجہ راجبندر بہادر

راجہ مذکور پسر ہنیت راو زناردار وقتیکہ ارسطوجاہ مرحوم در پونہ بودند۔ راجہ مسطور بعہدہ وکالت راجہ سیام راج رفتہ در آمدن ارسطوجاہ مرحوم نزد سندہیہ وغیرہ اہلکاران انجا سعی ہا کردند لہذا ارسطوجاہ بمد نظر خیرخواہی موی الیہ بعد آمدن در بلدہ حیدرآباد بر عہدہ پیشکاری خود از حضور پرنور سرفراز کنانیدند بعد انتقال ارسطوجاہ مرحوم پنج و شش ماہ مامور بودہ بوقت مدار المہامی میر عالم مغفور بمشاورہ کرنل جمس کرک پاترک صاحب حشمت جنگ بہادر براجہ مذکور حکم خانہ نشینی گردید۔ عمر راجہ معزز تخمیناً پنجاہ و ہشت سال لاولد اند۔

کیفیت سکہور و دہر

مشارالیہ ولد رود راج قوم مرہٹہ متوطن مرج گانو سابق ازین نزد پرسرام بہاؤ

ملازم بود در پونه از راجه راجندر در خورده بهمان سابقه معرفت وارد حیدرآباد شده از تعلقداری تعلقات بیڑ و پرینده وغیره سرفرازی یافت بعده محاسبه دار سرکار گردیده مال واموالش ضبط وخود مقید گردید. عمرش تخمیناً شصت سال یک فرزند بنام کیشورا و دارد فقط

کیفیت راجه مهیپت رام متوفی

راجه مشارالیه ولد امرت رام قوم کهتری گجراتی. اول نزد مقبول علی خان عرض بیگی غفران مآب ملازم بود. بعد انتقال خان مذکور بعهده وکالت موسی ریمون فرانسس نزد ارسطو جاه آمد و شد داشت درهمین اوقات رشد پیدا کرده بعد معاودت ارسطو جاه مرحوم از پونه بحضور بندگانعالی حال بعهده خانسامانی سرفرازی یافت چنانچه در سفر شوراپور متوفی مذکور در رکاب بندگانعالی حاضر بوده در مزاج حضور پر نور دخل یافت. بعد ازان بسررشته داری لین موسی ریمون و تعلقداری تعلقات برار وغیره سرفراز گشت چون باقیدار مبلغ خطیر سرکار گردید میر عالم مغفور تعزیر او مناسب دانسته در حضور طلب داشته چنانچه حسب الطلب حاضر شده به نسبت سابق زیاده تر در مزاج حضور مداخلت یافت میر عالم مغفور بمعائنه این حال بمصلحت کپتن سدهنام صاحب رسیدنٹ سابق حیدرآباد رخصت برار دهانیدند چنانچه حسب الحکم در قلعه شاه پور رفته اقامت گزید و بر تعلقه شوراپور وغیره دست انداز و بفراهمی پنج شش هزار سوار و بار علم بغاوت

برافراخت بنارعلیه جمعیت سرکار عالی جہت تنبیہ ماموگردید مشارالیہ در وقت محاربہ وجنگ مسٹر گارڈن صاحب راکہ بسرکردگی پلٹن ملازم سرکار بودند گرفتہ بقتل رسانید بملاحظہ این احوال جمعیت سرکار کمپنی انگریز بہادر باتفاق جمعیت سرکار آصفیہ ماموز شد مشارالیہ تا رسیدن جمعیت مذکور فراری شدہ در تعلقہ ہولکر سکونت ورزید بعد چندے درانجا ہم بعلت کدام یک حرکت از دست جمعیت ہولکر بقتل رسید۔ دو فرزند متوفی مذکور۔ کلان باسم راجہ پرتپت رام وکوچک بنام گنپت رام معہ دیگر قبائل وعشائرش در بنارس بموجب حکم سرکار مقیم بودہ پنج صد روپیہ ماہوار برسبیل مدد معاش می یابند۔

کیفیت راجہ سورج ونت

راجہ مذکور ولد منا لعل وہ در ابتدا در ذیل محرران ملازم راے ساکرمل جد راجہ خوشحال چند بودند بعد انتقال راے مذکور راجہ بھوانی داس پدر راجہ کیول کشن وراجہ درگا داس پدر راجہ خوشحال چند مذکور ہر دو برادر حقیقی بہمان خدمت یعنی سر دفتری صوبہ حیدرآباد ومحمد آباد ماموز شدند چون باموزات خدمت مذکور کما ینبغی نمیرسیدند راجہ سورج ونت اجراے کار دفتری نمودند چنانچہ بہمین طور تا وقت مدار المہامی میر عالم مغفور ماندہ جہان فانی را گذاشتند متوفی مذکور لاولد بودند مگر یک پسر زنار دار کھیم کرن نامی درحین حیات خود متبنی کردہ بودند

کیفیت راجہ خوشحال چند وراجہ کیول کشن

راے کھیمراج ہمراہ رکاب نواب مغفرت مآب از شاہجہان آباد آمدہ بعلاقہ متصدی گری مال صوبہ حیدرآباد سرفراز شدند و بسیار محل اعتماد حضرت مغفرت مآب بودند پسرے داشتند بنام ساگرمل بعد انتقال راے کھیمراج رای ساگرمل بعہدہ مذکور سرفرازی یافتند از راے مسطور دو پسر کلان بھوانی داس مخاطب براجہ دہرم ونت۔ دویمین راجہ درگا داس۔ از راجہ دہرم ونت مذکور چہار فرزند کلان راجہ کیول کشن کہ یک فرزند بنام راے خوب چند دارند۔ دویمین راے دیپک راے از ایشان دو پسر کنہیا لعل و منولعل۔ سیومین چاترمل۔ چہارمین طوطارام۔ و از راجہ درگا داس مرقوم فرزند دوم راے ساگرمل یک فرزند بنام راجہ خوشحال چند است۔ و از راجہ خوشحال چند دو فرزند۔ یکے راے اوجاگر چند و دیگرے راے منولعل۔ و از راجہ خوشحال چند مذکور دفتر صوبہ محمد آباد بیدر وصوبہ فرخندہ بنیاد حیدرآباد تعلق دارد چنانچہ بالا مذکور شد۔

کیفیت راجہ کیول رام

دیارام و دولہ راے و دیپ چند و بینی رام ہر چہار برادر حقیقی بودند از الجملہ دیارام و دولہ راے و دیپ چند برامور خزانہ سرکار و منتری ڈیوڑہی زنانہ وغیرہ مامور بودند غفران مآب بکمال تفضلات بخطاب راجگی و جاگیر ذات بسفارش محلات سرفراز فرمودہ بودند مشار الیہم ذی اولاد نیستند۔ از بینی رام مذکور یک فرزند بنام راے کیول رام مخاطب براجہ دیا بہادر از جاگیر سرفراز

وبر کواغذ خزانہ گولکنڈہ راجہ مسطور مہرہاسے خود ثبت دارد۔

کیفیت راجہ میا رام

راجہ سبنہا چند و راسے چنی لعل ہر دو برادر حقیقی راجہ سبنہا چند مذکور در وقت صاحبزادگی متعین بندگانعالے حال بودہ از خطاب راجگی سرفراز شدند و بعد مسند نشینی بندگانعالے در عرصہ قریب انتقال نمودند از ایشان یک پسر بنام راجہ میا رام بر مشرفی دیوانخانہ حضور و سررشتہ داری جمعیت نا دعلی بیگ خان و جعفر یار جنگ وغیرہ اعزاز دارند۔ و راسے چنی لعل عموی راجہ مذکور بر پیشکاری سہ صد راس اسپان پائگاہ و بارگیران و مشرفی ڈیوڑہی زنانہ مامور اند اولاد ندارند۔

کیفیت راجہ روپ لعل

راجہ مذکور ولد ہیرا لعل قوم کایتھہ در زمان صاحبزادگی بندگانعالی حال ارسطو جاہ مرحوم راجہ مسطور العہدہ اخبار نویسی مامور نمودہ بودند۔ من بعد از نوشت وخواند مشرفی خزانہ خانگی سرفرازی یافتند چنانچہ از حضور تا حال بہمان خدمت مامور ولا ولد اند مگر یک پسر خواندہ باسم رستم علی خان دارند۔

کیفیت راجہ بہوانی پرشاد

راجہ مذکور در ابتدا برامور مشرفی خانسامانی حضور مقرر بودند۔ بعد ازان برائی

ودانائی از مشترفی ڈیوڑھی زنانہ حضور غفران مآب سرفرازی یافتند چنانچہ
بمزید اعتبار ماہوار محلات نیز باستصواب راجہ بھوانی پرشاد تقسیم می شود۔ و
سررشتہ داری چند سوار نیز تعلق براجہ مذکور دارد۔

کیفیت راجہ شیو پرشاد

راجہ مذکور ولد راجہ روشن راسے قوم اگروالہ درابتدا ملازم سیف جنگ مرحوم
بودند از رسائی ودانائی اکثر سوال جواب محالات ملکنڈہ ودیورکندہ وسواران
سائر کہ بہ سیف جنگ مرحوم متعلق بودند نیز میکردند در وقتیکہ ارسطوجاہ مرحوم
از پونہ بحیدرآباد آمدند اکثر از طرف سیف جنگ مرحوم آمد ورفت داشتند۔ بعد
برہمی کار وتغیری تعلقات سیف جنگ در پیشدستی راجہ ٹیپو لعل کہ راجہ
مغربہ پیشکاری دو ہزار سوار مامور بود مقرر شدند بعد انتقال راجہ ٹیپو لعل
بر پیشکاری سواران مذکور ومشترفی خزانہ بعنایت ارسطوجاہ مرحوم مامور گردیدند
بعد انتقال راجہ مذکور پسرش راجہ شیو پرشاد بر پیشکاری سواران ومشترفی خزانہ
بحال وبرقرار گشت۔

کیفیت راسے جگ جیون داس

راسے لعل چند نامی متصدی متوطن ممالک ہندوستان برفاقت انورالدینخان
والاجاہ بدکن آمد پسرش راسے ہتمبر داس مدت العمر در رفاقت ووکالت
محمد علیخان والاجاہ حاکم چینا پٹن بسر برد فرزند راسے مذکور راسے جگ جیون داس

مذکور بعد انتقال پدر خود بعهده وکالت بدستور در حیدرآباد مامور شد۔ چنانچه تا حال ملازم عظیم الدوله بهادر والاجاه حال است۔

کیفیت سرناجی پنڈت مخاطب براجه نیمونت

پنڈت مسطور رفیق قدیم ارسطوجاه مرحوم بعهده متصدی گری خانسامانی ممتاز و خیلے در دولت خواهی سرکار خود بے انباز بنابر علیه مرحوم مذکور از پنڈت مذبور بدل شاد بودند چنانچه بعد معاودت از پونه از جاگیر و سررشته سواران نیز سرفراز نموده بودند۔ یک پسر بنام گوبندراو از ایشان موجود و خود راجه مسطور از بصارت معذور است۔

کیفیت راجه بیربهان

راجه مسطور پیشتر در نیابت راجه روشن رائے مذکور الصدر ملازم بود در وقت کارپردازی راجه راجندر بموافقت کارپرداز مذکور برامور سپاه رئیس الملک سلیمان جاه بهادر مختار و بخطاب راجگی بعنایت راجه راجندر سرفراز گردید اولاد ندارد۔ چهوتم لعل برادر خورد راجه مذکور همراه جمعیت سلیمان جاه بهادر که در لشکر فیروزی نزد راجه گوبند بخش بهادر متعین است مامور میباشد و تعلقه لسمت در عوض تنخواه سواران سررشته خود دارد۔

کیفیت رای راجیسر راو

راو مسطور متوطن تعلقه کهم در عمل کرورگیری راجه چندو لعل بهادر ملازم گردید۔ وقتیکه راجه معز بکارپردازی سرکار سرفرازی یافتند راو مذکور را از دفتر مال خانگی خود و سررشته

رسالہ خاص سرفراز نمودند۔

کیفیت سرفراز سنگہ ہزاری

تیجا ہزاری قوم زنار دار باشندۂ ضلع جونپور در حیدرآباد آمدہ بسرکار غفران مآب برکار ہزاری گری مامور شد و اعتبار تمام بہم رسانیدہ از جاگیر و پالکی سرفرازی یافت متر و پانڈی کہ برادر نسبتی تیجا ہزاری مذکور است ملازم شدہ در شکارگاہ چون بموجب حکم غفران مآب شکار آہو ساخت مورد عنایت گردیدہ بخطاب سرفراز سنگہ و سواری پالکی و ہزاری گری ڈیوڑہی زنانہ حضرت بخشی بیگم صاحبہ مامور گردید چنانچہ تا حال بہمان اعتبار مامور است۔

کیفیت پدنانک راجہ شوراپور

چہیپ نایک نامی از قوم ارازل از طرف سلاطین بیجاپور بر عہدۂ رسوم کاولکاری و سردیسائی شوراپور سرفرازی یافتہ تا سہ چہار پشت در متابعت بادشاہان بیجاپور ماندہ دفعہ اول کہ بادشاہ عالمگیر در ایام شاہزادگی بنا بر تسخیر بیجاپور بموجب حکم شاہجہان صاحبقران ثانی متوجہ دکن شدند۔ بام نایک کہ در اولاد چہیپ نایک مذکور بود از سلاطین بیجاپور منحرف شدہ بتوقع سرفرازیہا ملازمت بادشاہ عالمگیر حاصل نمودہ در تسخیر بیجاپور جانفشانیہا بجا آورد و بخطاب بحری نایک و پنجہزاری جمعیت سرفرازی یافت۔ من بعد در وقت مہم بسبب رسانیدن رسد غلہ بخطاب راجگی و منصب و علم و نقارہ ممتاز گردیدہ از سند سردیسائی تعلقات ثاپی کوٹہ

وتعلقہ چتا پور وغیرہ سرفراز گشت وقتیکہ مراجعت حضرت عالمگیر بر سبیل مصالحت
از سلاطین بیجا پور طرف شاہ جہان آباد اتفاق افتاد بام نایک در دکن بعہدہ
کاولی وغیرہ مامور بودہ طیاری قلعہ واکن گیرہ بعمل آوردہ از سلاطین بیجا پور
بغاوت ورزید آخر کار بوضعے سر رشتہ اطاعت گرفتہ سند عہدہ کاولی از سلاطین
بیجا پور نیز بدست آورد وتا حین حیات خود ہمچنان گزرانید۔ بعد انتقال
او پسر کلانش باسم پدنایک بر تعلقات پدر متسلط شدہ نگاہداشت جمعیت
نمود۔ چون دفعہ دوم حضرت عالمگیر براے تسخیر ملک بیجا پور وگولکنڈہ متوجہ
شدند پدنایک مذکور از خلد مکان نیز انحراف ورزیدہ باعانت سلاطین
بیجا پور وگولکنڈہ پرداخت آخرالامر بعد تسخیر قلعہ بیجا پور وگولکنڈہ رایات
بادشاہی بہ تسخیر قلعہ واکن گیرہ متوجہ شدہ قلعہ مذکور نیز مفتوح ساخت۔ بعد
رحلت حضرت خلد مکان کہ شیرازہ افواج بادشاہی متعینہ دکن منتشر گشت پدنایک
مذکور قابوے وقت یافتہ در قلعہ واکن گیرہ دخل خود ساختہ تاحین حیات ہمچنان
گزرانیدہ۔ بعد انتقالش پسر او کوچک بام نایک ملقب بنام پدر خود شدہ چندے
بہمان اسلوب بسر بردہ فوت کرد۔ پدنایک متوفی را دو پسر بودند۔ کلان کسینا
نایک وکوچک رینا نایک ہر دو برادران را چندے باہم مناقشہ بود۔ آخر
کسینا نایک تاب مقاومت نیاوردہ فراری شد و رینا نایک مذکور متسلط گشت
بعد فوت نامبردہ بام نایک نامی فرزندش متسلط گردید چون بام نایک درگذشت

انکپا نایک پسر رام نایک قائم مقام پدر خود گشت انکپا نایک مذکور یک
صبیه داشت بعد انتقال انکپا نایک شوہر زوجہ نایک متوفی مدن گوپال نامے
پسر شینا نایک مذکور برادر رمنا نایک مذکور را کہ فراری گردیدہ بود قائم مقام
نمود۔ بعد فوت نامبردہ پدنایک نامی پسر مدن گوپال متوفی بجایش متسلط گردیدہ
تا حال برقرار است۔ از جملہ محاصل تعلقہ سوراپور کہ نہ لک روپیہ جمع کامل است
راجہ آنجا کلیتہً در سرکار بندگانعالی چہار لک روپیہ سالیانہ پیشکش میپارد و مقام
و جمعیت شش ہزار پیادہ بیڈر ہمقوم خود کہ زمین در انعام آنہا دادہ وقت
کار نوکری میگیرد حاضر دارد۔ و جمعیت ملازم نقدی دو ہزار نفر سوائے جمعیت
شش ہزار مذکور است۔

کیفیت راجہ رام کشنا راو

راؤ مذکور زمیندار سکور و تعہد یک لک و شصت ہزار روپیہ در سرکار عالی دارد۔

کیفیت راجہ سیتا رام بھوپال زمیندار گدوال

در زمان پیشین سوم بھوپال نامی برائے حصول رسوم بارکودی بموجب اسناد
سلاطین پیشین بطرف تعلقہ رایچور وغیرہ مامور بود۔ روزے از یاوری بخت در
صحرائے دفینہ خطیر یافت چنانچہ باستطاعت آن گڈھی گدوال طیار نمودہ و نگاہداشت
کردہ ملک کرنول متصرف درآورد۔ چون افواج قاہرہ شاہی بعد تسخیر ملک دکن
عنان عزیمت برائے تنبیہ سوم بھوپال برتافت۔ نامبردہ تاب مقاومت نیاوردہ

جبین ارادت براے ادائی پیشکش تعلقات بآستان عرش آشیان سود و مورد تفضلات شاہی شدہ بخطاب راجگی سرفرازی یافت چون سوم بہوپال لاولد بود بعد فوت او تا دہ سال اہلیہ او بانتظام تعلقات گدوال پرداخت۔ وقت رحلت بکار پردازان دولت نصائح نمود کہ ہمشیرہ زادہ خود را کہ زبل راو نام دارد بفرزندی نام نہاد کردہ متسلط سازند چنانچہ راو مذکور قریب چہار پنج سال متسلط بودہ از بداطواری او رام راو برادر خورد زبل راو مذکور بموافقت کارپردازان تسلط شد چون رام راو مذکور لاولد بود سوم بہوپال نامی پسر کلان زبل راو مذکور بانتظام تعلقات گدوال تا مدت چہل سال پرداخت بعد فوت مشار الیہ رام بہوپال نامی پسر کلانش متسلط شد و تا مدت دوازدہ سال کارفرما بود چون پسر نداشت وقت انتقال صبیہ خود را از پسر خالو باسم سیتا رام کتخدا نمودہ بکارپردازان وصایا نمود کہ قائم مقامش سازند چنانچہ تا حال کہ قریب ہفت سال می شود راجہ سیتارام بہوپال مامور و متسلط است محاصل تعلقہ گدوال چہار لک روپیہ جمع کامل است در سرکار آصفیہ یک لک وسی ہزار روپیہ سالیانہ برسبیل پیشکش میرساند۔ جمعیت قریب یکہزار و پانصد نفر حاضر باش است منجملہ آن پانصد نفر ملازم نقدی باقی ہا زمین یافتہ اندو در وقت وقوع کار حاضر خدمات می باشند۔

کیفیت زمیندار دریا پور متعلقہ برار

زمیندار مذکور از وقت حضرت عالمگیر است حالا تعلقه او در جاگیر عبداللہ صاحب
پسر نواب منیر الملک بہادر مدار المہام بحاصل لک روپیہ مقرر است۔

کیفیت راجہ چندر سین

راجہ مذکور پدر راجہ رامچندر متوفی از عمدہ منصب داران بادشاہی است در
ابتدا بجاگیر پنجاہ لک روپیہ وجمعیت دوازدہ ہزار سوار سرفرازی داشت و
آصفجاہ مرحوم او را برادر خود میخواندند حالا از اولادش کسی باقی نیست۔ راجہ
رامچندر مسطور در ۱۱۸۳ھ یکہزار ویکصد وہشتاد وسہ ہجری در سفر کرکنہ بتجویز رکن الدولہ
مرحوم مقید شدہ در قلعہ گلکنڈہ بسا ماحیات در نورد مظنون ارکان دولت این
بود کہ در مہم کرناٹک راجہ مسطور با اہالی کمپنی موافقت کردہ شبخون طلبیدہ بود
کہ میر نظام علیخان غفران مآب توپخانہ وجملہ اسباب وسرانجام در عرصہ
کارزار گذاشتہ پاشنہ کوب بحیدرآباد رسیدند۔

کیفیت اجداد راجہ ہنموہن راو رینگلہ جاگیر دار رو درور و سیتاجی پانڈریہ جاگیر دار تعلقہ الہکی متعلقہ صوبہ محمد آباد بیدر وسبحان راو راد ہاکنتھ جاگیر دار تعلقہ رینا پور

ہمہ ہا منصب دار قدیم بادشاہی بودند۔ در وقت میر نظام علی خان غفران مآب
جاگیر دار قدیم ضبط شدہ بقدر معاش برائے اولاد آنہا مقرر گشت۔
انا ریڈی زمیندار بانسواڑہ۔ مشار الیہ برادر سداشیو ریڈی است زمیندارش

بعلت مفسدی و تمرد جملہ در سرکار ضبط شدہ برای بسر اوقات قدرے معاش دارد۔
راجہ مل ریڈی زمیندار تعلقہ گرمکال ۔ موی الیہ را از سرکار تعہد سہ لک و چند ہزار روپیہ گردیدہ است۔
راجہ ونکٹ راو تبنی لچھامی ۔ زمیندارنی تعلقہ لوکاپلی بمبلغ سہ لک روپیہ اجارہ دارد۔
کوناراو و جلپت راو زمینداران تعلقہ الگندل ۔ ناہبردہ ہا سابق تعہد قریب پنج لک روپیہ داشتند الحال جلپت راو ندکور رجوع و کوناراو شیوہ مفسدی دارد۔
راجہ اشوار راو زمیندار پالونچہ ۔ مشارالیہ از قدیم منصب و جاگیر از حضور بادشاہ عالمگیر داشت و زر بطریق پیشکش داخل سرکار عالی میکرد۔
راجہ ونکٹ نرائن ریڈی زمیندار بہونگیر و راج کنڈہ ۔ موی الیہ خطاب و منصب از سرکار آصف جاہ مغفرت مآب دارد منصب دار بادشاہی ہست فقط بر ژرف نگہان اولے الافہام واضح و لائح باد کہ ہر چند سوائے اعزہ ہائے مرقومۃ الصدر اکثر اشخاص دیگر ملازم سرکار دولت مدار آصفیہ بودہ اند لیکن بمصداق کل قلیل لذیذ ۔ بر سبیل انتخاب زیب ارقام یافت۔
فائدہ ۔ چون از ذکر انتساب بندگانعالے متعالی و بیان کوائف متوسلان عظام و کارپردازان ذوی الاحترام فراغت دست داد ۔ حالا قلم وقائع رقم بہ تحریر آمدنی ملک و مال وغیرہ می پردازد ۔ باید دانست کہ آمدنی ممالک محروسہ سرکار دولت مدار آصفیہ تخمیناً بہ تعداد مبلغ دو کرور و ہشتاد و دو لک و بست و

هفت هزار و سه صد و هفتاد روپیه هفت آنه سوای ابواب و رقومات دیگر که تعلق از دفتر سرکار عالی دارد شامل بر دو نقشه است۔ نقشهٔ اول در بیان آمدنی ملک و مال۔ نقشه دوم در ذکر آمدنی سائر و انچه از سرکار عالی بابت رقم چوتهه و سردیسمکهی و بابتی و ساهوتره وغیره ابواب از محالات صوبه سه گانه در سرکار راو پنڈت پردهان پیشوا بهادر میرو و نقشه آن جداگانه نوشته شد۔

نقشهٔ اول در بیان آمدنی مال بابت صوبجات پنجگانه سوای سرکارات مرتضی نگر و مصطفی نگر متعلق سیکاکل که از مدت شامل علاقه سرکار عالم مدار کمپنی انگریز بهادر است

اسمای صوبجات	خالصه محالات سپرد عمالان	جاگیرات	تعداد کل
فرخنده بنیاد حیدرآباد	[illegible] ۱۱ /	[illegible] ۰۵ /	[illegible] ۴ /
محمد آباد بیدر	[illegible] ۰۲ /	[illegible] ۲ /	[illegible] ۰۴ /
خجسته بنیاد اورنگ آباد	[illegible] ۰۱۲ /	[illegible] ۰۱۲ /	[illegible] ۹ /
چند پرگنات دارالظفر بیجاپور	ندارد	[illegible] ۰۵ /	[illegible] ۰۵ /

برار وگہاٹ وپایان گہاٹ	[illegible] ۱۵ /	[illegible] ۷ /	[illegible] ۶ /
۵ صوبہ	کرور [illegible] ۱۰ /	کرور [illegible] ۳ /	کرور [illegible] ۱۳ /

نقشہ دوم در ذکر آمدنی سائر بابت صوبہ فرخندہ بنیاد حیدرآباد

محالات سائر۔	عین	نذرانہ	تعداد کل
سائر مثل پرمٹ وغیرہ	[illegible] ۱۴ /	ندارد	[illegible] ۱۳ /
منازل نزول جواہر بازار	[illegible] ۹ /	[illegible]	[illegible] ۹ /
ابواب ممنوعات مثل مسکرات وغیرہ	[illegible] ۰۷ /	[illegible] ۱۳ /	[illegible] ۰۳ /
۳ محال	[illegible] ۱۲ /	[illegible] ۱۳ /	[illegible] ۰۹ /

نقشه سیوم در شرح اخراجات چوتهه و سر دیسمکهی و باتی ساوهوتره وغیره ابواب تخمیناً که از محالات سه صوبه سرکار دولتمدار آصفیه براو پنڈت پردهان پیشوا بهادر میرسد

نام صوبجات	از محالات خالصه	از محالات جاگیرداران	تعداد کل
خجسته بنیاد اورنگ آباد	[illegible]	[illegible]	[illegible]
چند پرگنات دارالظفر بیجاپور	[illegible]	[illegible]	[illegible]
برار بالاگهاٹ و پایان گهاٹ	[illegible]	[illegible]	[illegible]
۳ صوبه ۔	[illegible]	[illegible]	[illegible]

تفصیل قلعجات که جمعیت احتشام بران معین است ۔ قلعه گول کنڈه

سپرد رحیم خان قلعه دار حصار بیرونی مشتمل بر هشتاد و چهار برج و هشت دروازه مشرق رویه فتح دروازه و موتی دروازه ۔ غرب رویه پٹن چرو دروازه و مکی دروازه شمال رویه جمال الدین دروازه و بنجارهی دروازه ۔ جنوب رویه مال دروازه و بهمنی

دروازه منجمله آن شش دروازه مسدود و دو دروازه یکے مشرق رویه و دیگر شمال رویه جانب درگاه حسین شاه ولی براسے آمدوشد مردم مفتوح می باشد بزیر تمامی بروج اضراب کلان وکوچک گذاشته و دو فصل یکے قدیم و دیگرے جدید و در میان هر دو فصل باغے نوتیار و بالاحصار که مشتمل بر هشت برج است نیز بدستور اضراب خورد و بزرگ - بر هریک نصب و سواسے خندق معمولی خندق دیگر نوطیار - از گوشه برج سنگم ندی واقع است - قلعه اودگیر سپرد جهانگیر یار جنگ بهادر - قلعه ملکهر - سپرد سر برهان الدین قلندر خان که از قدیم الایام بموجب اسناد بادشاهی سرفراز اند - قلعه بهونگیر سپرد شهباز جنگ برادر بینظیر بهادر - قلعه پرینڈه سپرد وحید الدوله بهادر پسر اعتصام الملک میر منشی سرکار - قلعه دولت آباد سپرد رشید الدوله بهادر خلف میر منشی موصوف - قلعه دهارور سپرد دوله خان مخاطب به کرار نواز خان بهادر - قلعه نرمل سپرد محمد شاکر خان بهادر لوهانی - قلعه بهاتمره سپرد ابراهیم علیخان پسر اعتصام الملک موصوف - قلعه دیورکنڈه سپرد پسر کلان بهادر الدوله مرحوم - قلعه رام گیر سپرد سرفراز الدوله لشکر جنگ اقرباسے شمس الامرا بهادر - قلعه اِلگندل سپرد پسر خان جهان خان - قلعه ظفر گڈه سپرد همت یار جنگ - قلعه بیتال باری سپرد میر الف خان - قلعهٔ یادگیر - سپرد مرشد قلی خان ولد رستم علیخان - قلعه جگتیال سپرد حسن علیخان پسر فیضیاب جنگ بهادر کوتوال شهر - قلعه ورنگل سپرد عباس

یاور جنگ بہادر بہایت مستحکم و سنگین است۔ قلعۂ بالکنڈہ سپرد مقرب خان اقربائے رفعت الملک بہادر۔ قلعہ اینگر سپرد صوراللہ خان برادر نسبتی شہباز الملک بہادر۔ قلعۂ کھم سپرد بے نظیر جنگ بہادر۔ قلعۂ کولاس سپرد راجہ پدم سنگہ زمیندار۔ قلعۂ قندہار سپرد راجہ تیج سنگہ۔ قلعۂ گلبرگہ سپرد نظام یار جنگ بہادر۔ قلعۂ بیدر سپرد یکہ تاز جنگ خسر پورہ ضیاء الملک بہادر عرض بیگی۔ قلعۂ پالکل سپرد خان جہان خان داروغہ فراش خانہ۔ قلعہ کوپل سپرد عبداللہ صاحب خلعت نیر الملک بہادر مدار المہام۔ قلعۂ رایچور سپرد ایرتیا نامی پسر ناکن کورہ متوفی۔ قلعۂ کنک گری سپرد محمد صاحب پسر سلطان میان۔ قلعۂ کلیانی۔ سپرد ممتاز الامرا بہادر۔ قلعۂ ملکنڈہ بنابر تخفیف سہ بندی سپرد عامل آنجا است۔ قلعۂ احمد نگر۔ از ۱۱۷۳ یکہزار و یکصد و ہفتاد و سہ ہجری بسازش قلعہ دار در تصرف سداشیو بہاؤ برادر پنڈت پڑدھان است۔ قلعۂ ایلچپور بطور گڈہی شش برج و دو دروازہ دارد و بروج از گل و خشت اند متصل دروازہ شش ضرب افتادہ تعلقدار ایلچپور در قلعہ مذکور میماند۔ قلعۂ رودردر سپرد حافظ یار جنگ بہادر رفیق ارسطو جاہ مرحوم۔

بیان بنائے دار السلطنت حیدرآباد و مسجد جامع و چار مینار وغیرہ

چون در سال دہم از جلوس میمنت مانوس خاقان زمان ابوالمظفر سلطان محمد قلی قطب شاہ قلعۂ گولکنڈہ کہ پایۂ تخت بود بعلت کثرت آبادی سقم ہوا کہ موجب آلام و اسقام مردم باشد پیدا ساخت بنابران خاطر قدسی ماثر مائل آن شد کہ شہرے

دیگر در کمال لطافت وصفا و وسعت و فضا زیب احداث یابد اتفاقاً روزے دایرہ دولت و اقبال آن خدیو زمان متوجہ سیر و شکار گردید ناگاہ گذر میمنت اثر بندگان والا بصحراے قریب سہ چہار کروہی گول کنڈہ کہ در وسعت و فسحت وصفا و لطافت نظیر و عدیل نداشت اتفاق افتادہ بنظر ہمایون رونق انتخاب یافت کہ براے بناے شہر مکانے بہتر و خوشتر ازین نتواند بود. پس منجمان دقیقہ شناس بہ پیشگاہ معدلت اساس طلب گشتند تا ساعتے مسعود و شایستہ براے بناے شہر استخراج و اختیار کنند وطراحان نادر فن و معماران نو و کہن نقشہ شہرے مشتمل بر چہار بازار وسیع و چہار طاق رفیع و در ہر بازارے چند چار سو مساوی الاضلاع و دکاکین خوش اختراع بتعداد چہاردہ ہزار و در پس ہر دکان ایوانے و علاوہ برین از محلہ ہا و حمام و خانقاہ و مدرسہ و مسجد و لنگر و مہمانخانہ دوازدہ ہزار مکان و سمت شمالی مرکز دولت و مستقر سلطنت قرار دادہ ایوانہاے منیع و قصرہاے رفیع برلوح مہارت کشیدند و در احسن ساعات بناے شہر فرخندہ بنیاد نہادہ مجموع عمارات کوچہ و بازار وغیرہ را از سنگ و آہک بتکلف ہرچہ تمامتر پرداختند. و باسم بھاگ متی نام زنے کہ تعلق خاطر اقدس با او بہم رسیدہ بود نخستین بہ بھاگ نگر موسوم و بعد چندے کہ مسماۃ مذکورہ از شہرستان وجود بدار الملک عدم رحلت گزین شد بحیدرآباد مشتہر ساختند لیکن دیر باز و مدت دراز در افواہ عام و بر السنہ انام نام نخستین جاری بود. شرقی این شہر سرکار بھونگیر است و

شمالی سرکار میدک وغربی سرکار مظفر نگر محمد آباد بیدر- وجنوبی سرکار گولکنڈہ کہ قلعہ
کوہی است واز کوہچۂ شرق رویہ قلعہ مذکور رودے برآمدہ شمالی میرود- وشمال
رویہ قلعۂ گول کنڈہ کوہی است کہ ازآن رود موسی شرقی برآمدہ متصل فصیل
حیدرآباد شدہ شرقی میرود در سرکار ایلور بکشنا وبھیرا رود خاہا وغیرہ می پیوندد
چون حیدرآباد در عہد سلاطین قطب شاہیہ حصارے کہ موجب پناہ شہر باشد
نداشت مبارز خان صوبہ دار حیدرآباد بجہت عدم دست رس غنیمان دست
انداز در شہر حیدرآباد کہ تخمیناً پنج کروہ است طرح شہر پناہ انداخت ہنوز طیار
نشدہ بود کہ اجل حصار ہستیش منہدم ساخت و در مقابلۂ نواب مغفرت مآب آصفجاہ
مرحوم در باخت بعد ازان آن حصار پائدار بحکم نواب آصفجاہ ممدوح حسن انجام
یافت ازانجا کہ توجہ ہمت فیض نہمت سلطان محمد قلی قطب شاہ پیوستہ
بترویج اسلام ورفاہ جمہور انام بیشتر بود بفرمود تا مسجد جامع بسیار رفیع
وفسیح مجموع از سنگ وآہک مرتب نمودند وبہ مکہ مسجد اشتہار یافت گویند ہنگام
بناے مکہ مسجد بادشاہ دین پناہ جمیع علما وصلحا را فراہم ساختہ فرمود کہ درین بنا
اول از دست کسی کہ در مدت عمرش نماز تہجد فوت نگشتہ باشد سنگے نہادہ شود
علما وصلحاے صادق الاقوال متفق اللفظ بعرض رسانیدند کہ درمیان ما احدے
بدین صفت یافتہ نمیشود انگاہ خاقان زمان فرمود خدا شاہد حال است کہ
از ابتدا تا حال نماز تہجد از من قضا نشد- این گفت وبدست مبارک خود اولاً

سنگی وران بنیاد نهاد و تا عهد آن بادشاه قریب سی هزار هون بخرچ تعمیر آن
رسید و باتمام نرسید تا آنکه در عهد سلطان عبدالله و سلطان ابوالحسن تانا شاه
زیب اختتام یافت مگر کار جزوے که باقیمانده بود در عهد بادشاه غازی اورنگ زیب
عالمگیر در ۱۱۰۴ سنه یکهزار و یکصد و چهار هجری صورت انجام پذیرفت و نیز بموجب
حکم آن بادشاه دین پناه در وسط شهر چهار طاق در نهایت ارتفاع از سنگ هاے
تراشیده بغایت تکلف پرداخته سقف آن به سنگ و آهک بستند و بر چهار گوشه
آن چهار مینار نهایت مستحکم و مرتفع و در آن چهار مینار حجره ها جهت سکونت طلبهٔ علم
و در وسط حوضے با فوارهٔ بزرگ ساختند تاریخ بناے آن "یا حافظ" است و ماوراے
آن به تعمیر دارالشفا و حمام پرداختند و در مدرسه علما و طلبا جهت افادت و در دارالشفا
اطبا با جمیع مایحتاج ایشان براے معالجهٔ بیماران مقرر شدند و هر کدام را وظیفه از سرکار
آن شاه دیندار معین بود و همین سال در دو فرسنگے شرقی دارالسلطنت حیدرآباد
طرح شهرے انداخته موسوم به سلطان نگر ساختند و اساس عریض و متین بجهت دو قلعه
وسیع که یکے حصار باشد و دیگرے حصار دولتخانه عالی بنا گزاشتند و بعرض پنجاه درعه
خندقے بر دور حصار شهر حفر نموده و بمنبع آب رسانیده از آنجا بنیاد حصار برداشتند
و بیست و پنج درعه عریض مقرر کردند که به سنگ و گچ برآورده چون زمین برابر شود
به بیست درعه مرتفع ساخته کنگره و سنگ انداز سازند و جمیع عمارات باتمام رسانند چنانچه
قریب سه لک هون بخرچ رسیده بود که اجل فرصت نداد و باتمام نرسید و بناے قلعهٔ نو

را ملتوی ماند. قلعهٔ کهنه قلعهٔ گولکنڈه است و قلعهٔ نو اکثر زبان زد به قلعهٔ کهن است
فی الحقیقت آنست که بیان شد. تاریخ واقعه سلطان محمد قلی قطب الملک هفتدهم ماه
ذیقعده سنه ۱۰۲۰ه یکهزار و بیست هجریست - و تاریخ جلوس سلطان محمد قطب شاه
درهمان روز است و سال تولد سلطان عبد الله خلف سلطان محمد قطب شاه
سنه ۱۰۲۳ه یکهزار و بیست و سه هجری است فقط - تمام شد

از من مسکین درین تلخیص سواد ... گر خطائے رفته است آموگیر

قانون مال گزاری اراضی

مشرحۂ

شمس العلما۔ نواب عزیز جنگ بہادر مؤلف صدر مجموعۂ قوانین مال و وظیفہ یاب حسن خدمت اول تعلقداری سرکار عالی

الحمد للہ۔ قانون مالگزاری اراضی جس کا انتظار پبلک کو عرصہ دراز سے تہا۔ جناب مولوی عبد الرحیم صاحب جائنٹ سکرٹری مال کے مساعی جمیلہ و محنت شاقہ کی وجہ سے لیجس لیٹو کونسل سرکار عالی سے پاس۔ اور یکم آذر ۱۳۱۸ فصلی سے اس کا نفاذ قرار پا چکا۔ یہ قانون نہایت خوبی کے ساتہ مرتب ہوا ہے۔ اور جامع قانون ہے۔ بدین وجہ کہ اس کے بائی لاز کی اشاعت کے لئے زمانہ دراز درکار ہے۔ ہم نے شرح کے پیرایہ مین بائی لاز مرتب کیا ہے۔ اور بدین وجہ کہ اس قانون نے احکام موجودہ کی ترمیم و تنسیخ کی کوئی فہرست نہین دی ہے۔ ہم نے نہایت دیدہ ریزی اور مشقت کے ساتہ ہر ایک دفعہ کو صدر مجموعہ قوانین مالگزاری مطبوعہ ۱۳۱۷ فصلی کے ساتہ مطابق کرکے نتیجہ کو ہدیۂ ناظرین کیا ہے۔ کہ اس قانون کی ہر ایک دفعہ سے کون سے قواعد اور گشتیان منسوخ ہوئین۔ اور کن کن گشتیون کی کیا کیا ترمیم ہوئی۔ اور کون کون سے احکام اس کے دفعات کے بائی لاز کا حکم رکہتے ہین۔

ہم نہایت وثوق کے ساتہ عرض کرتے ہین کہ ہماری اس شرح کے بغیر خود عہدہ داران سرکاری اور وکلا اور عامہ رعایا کو نفس متن قانون سے کام لینا خالی از دقت نہین ہے۔

قواعد و احکام مجریہ صیغۂ مال ایک دریاے زخار کا حکم رکہتے ہین جس کی تصدیق ہمارے صدر مجموعہ مطبوعۂ سال حال کی ضخامت سے ہوتی ہے۔

ہم کو اس شرح کی ترتیب و تالیف مین محنت شاقہ اوٹھانا پڑا ۔ جن حضرات کے پاس ہمارا
وہ صدر مجموعہ ہے وہ اس شرح کے ملاحظہ سے بہت خوش ہون گے ۔ اور ہماری اس محنت
کی داد دین گے ۔ اور ہمارے اون حوالون سے جو اس شرح مین ہم نے صدر مجموعہ مذکور کے دفعات
سے متعلق کیا ہے متمتع ہون گے ۔ یہ شرح ضخیم ہے ۔ اور نہایت مبسوط ۔
اس کی طبع کا آغاز نہایت اہتمام کے ساتھ کیا گیا ہے ۔ اور امید کی جاتی ہے کہ ماہ آذر ۱۳۱۸ فصلی
مین شائع ہو جائے ۔

اس کی قیمت پیشگی بغایت ختم طبع مجلد کتاب کے لئے (صمہ) مع خرچ ٹپہ رکھی گئی ہے
اور قیمت مابعد کا اشتہار ختم طبع پر دیا جائے گا ۔ اس لئے کہ اس کی ضخامت پہلی کتاب
ہونے کی وجہ سے ابھی مشخص نہین ہوئی ۔
شائقین کو پیشگی کا موقع ہاتھ سے نہ دینا چاہیئے ۔
تحریر ۲۵ ر مہر ۱۳۱۷ فصلی

راقم

خاکسار عزیز جنگ مؤلف صدر مجموعہ ہاے قوانین مال گزاری ۔ و خزینہ فینانس و حساب
و عطیات سلطانی ۔ و محبوب السیر ۔ و تاریخ النوائط ۔ و کاشت ترکاری ۔ و فلاحۃ النخل
و کاشت انگور ۔ و سیاق دکن ۔ و غرائب الجمل ۔ و حیوٰۃ الحمام ۔ و شیرازۂ دفاتر
و آصف اللغات وغیرہ ۔

عزیز ولا عزیز باغ سلطان پورہ
حیدرآباد دکن

مطبوعہ
عزیز المطابع

اعلیٰ حضرت بندگانعالی متعالی مدظلہ العالی

غرائب الجمل

متعلق بہ تاریخ گوئی و ترقیم

خدا کا شکر ہے کہ یہ ضخیم تالیف بعد ختم طبع شائع ہو چکی جس کا تفصیلی اشتہار چار مہینہ کے قبل ہم نے شائع کیا تھا۔ جس مین اس کتاب کے مضامین کی کامل فہرست درج تھی۔

اس کا چھاپا چار سو آٹھہ صفحات پر ختم ہوا۔ خط نہایت خوب۔ کاغذ عمدہ۔ اور چھاپا نہایت اچھا۔ اور کتاب مجلد ہے۔

ہم کو اپنی خوش قسمتی پر ناز ہے کہ ہماری اس تالیف کی نسبت ہمارے آقا و ولی نعمت والی دولت قدر قدرت نے شاہانہ مراحم اور قدر افزائی سے یہ اجازت عطا فرمائی کہ ہم اسکا ڈڈیکیشن حضرت ممدوح الشان کے نام نامی پر کرین۔

ہماری یہ پہلی کتاب ہے جس کو یہ عزت ملی ہے۔

چار سو سے زائد صفحون کی مجلد کتاب کی قیمت ہم نے صرف تین روپیے رکھی ہے اور خرچ ٹپہ بیرونی خریدارون کے لئے ۶ر۔

۲۵ ہر مہر ۱۳۱۷ فصلی

راقم

عزیز جنگ۔ ولا تخلص

عزیز ولا عزیز باغ سلطان پورہ حیدرآباد دکن

مطبوعہ

عزیز المطابع

فہرست کتب مؤلفہ شمس العلماء نواب عزیز جنگ بہادر موجودہ عزیز المطابع

نمبر سلسلہ	فن	نام کتاب	تعداد صفحات	قیمت	محصول ڈاک	کیفیت
۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷
۱	قانون	صد مجموعہ قوانین مال مطبوعہ ۱۳۱۸ف	۱۵۹۷	عــــہ	۱۲ ر	
۲	"	شرح قانون مالگزاری اراضی	۰	صہ ر	۰	یہ قیمت پیشگی ہے۔ زیر طبع
۳	"	خزینہ فینانس حساب جلد اول مطبوعہ ۱۳۱۵ف	۱۰۰۶	عــہ	۱۰ ر	دونون جلدون کے خریدار کے لئے عــہ ۱۲ ر
۴	"	ایضاً جلد دوم مطبوعہ ۱۳۱۸ف	۲۱۷	ــلے ر	۴ ر	
۵	"	شیرازۂ دفاتر	۱۶۳	عال	۴ ر	
۶	تاریخ	تاریخ النوائط	۶۵۰	عــہ	۸ ر	افراد قوم کے لیے نصف قیمت
۷	"	محبوب السیر مع نگارستان آصفی	۲۰۷	ــلے ر	۶ ر	
۸	"	عطیۂ سلطانی یعنی تاریخ انعامات	۲۱۱	ــلے ر	۶ ر	
۹	فلاحت	فلاحۃ النخل یعنی کاشت کھجور	۲۹۶	ہمار	۵ ر	
۱۰	"	کاشت انگور	۴۶۴	ــلے ر	۶ ر	
۱۱	"	کاشت ترکاری	۱۶۷	عال	۴ ر	
۱۲	سیاق	سیاق دکن	۱۸۰	ــلے	۴ ر	
۱۳	طیور	حیوۃ الحمام	۱۴۳	عال	۴ ر	
۱۴	[illegible]	غرائب الجمل	۴۲۰	ــلے	۶ ر	
۱۵	لغت	آصف اللغات صرف الف ممدودہ کی بابت	تخمیناً ۱۰۰۰ صفحہ	صہ ر	۸ ر	زیر طبع ہے۔

کل کتابین مجلد ہین۔ المشتہر محمد حبیب اللہ مینجر عزیز المطابع۔